

373.196

0692 ๓

๘๖

ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน
ของครูผู้สอน วิชาช่างพื้นฐาน (ง 013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

14 ส.ค. 2540

ปริญญานิพนธ์

ของ

อำพล สมบุญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา

พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๘๖๖๘

ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน
ของครูผู้สอน วิชาช่างพื้นฐาน (ง 013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อำพล สมบุญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา
พฤษภาคม 2540
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน(ง 013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร รวม 2 ด้าน คือ ด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก และด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก และเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานรวมทั้งสิ้น 117 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริงด้วยค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

ความคาดหวังและความเป็นจริงทั้งในด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลักและด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก อยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

THE EXPECTATION AND CURRENT PRACTICES IN STUDENT PRACTICE
WORK GROUPING OF BASIC HANDYMAN WORK
(WORK ED 1113) TEACHER

AN ABSTRACT
BY
AMPHOL SOMBOON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Industrial Education
at Srinakharinwirot University

May 1997

The purpose of this study were to elicit and to compare opinions of industrial art teacher of basic handyman work (Work ED 013) on their principles of grouping students engaging in learning activities. Teachers were asked to indicate the preferred principles for grouping and to indicate what were done in actual practices. Two basic principles were explored, one was to group students the basis of learning resources and the other on the basis of student characteristics. Opinions of teachers with different background were also compared. Questionnaires of open-ended type were sent to one hundred and seventeen teachers of secondary school in Bangkok area. The rate of return of the questionnaire was. Descriptive statistics was used to analyze data.

The study found that opinions of teachers on the principles governing student grouping were average, There were statistical significant difference at the 0.01 level on the expected and the actual principles used in grouping students by teachers.

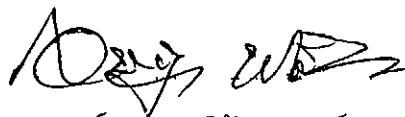
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
อุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

ประธาน

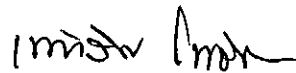
(อาจารย์เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา)

กรรมการ

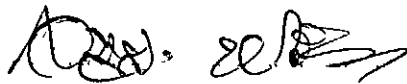
(อาจารย์เจษฎา หิรัญกาญจน์)

คณะกรรมการสอบ

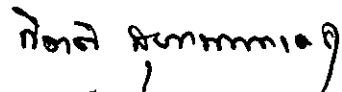
ประธาน

(อาจารย์เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา)

กรรมการ

(อาจารย์เจษฎา หิรัญกาญจน์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์กิตติ สุภานนท์เดชากุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 6 เดือนพฤษภาคม พ.ศ 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาเต็มใจให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์เจษฎา หิรัญกาญจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์กิตติ สุภานนทเดชากุล ที่กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์โกมล รัชวังศ์ อาจารย์สุตา เทียบจตุรัส และอาจารย์วิระ กุหลาบ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณ ครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยดี

และสุดท้าย ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดามารดา ครู-อาจารย์ ญาติพี่น้องและเพื่อนร่วมงานที่ให้ความรู้ ให้กำลังใจและกำลังใจ สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาตลอด อันพระคุณนี้หาที่เปรียบมิได้

อำพล สมบุญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ 2533)	6
พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	9
การเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม	18
หลักในการแบ่งกลุ่ม	43
บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	59
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62

บทที่	หน้า
4 ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ตอนที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน	64
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่ม ผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน	65
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่ง กลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน	71
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน วิชาช่างพื้นฐาน	84
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	88
ประชากร	88
กลุ่มตัวอย่าง	88
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	88
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	89
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	90
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	104
ภาคผนวก ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	114
ประวัติย่อผู้วิจัย	123

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการแจกแจงความถี่ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	64
2 ค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอน ในด้านการแบ่งกลุ่ม โดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก	66
3 ค่าเฉลี่ยของความคาดหวัง และความเป็นจริง ของครูผู้สอน ในด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึด ทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก	68
4 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อปฏิบัติงาน โดยแบ่งกลุ่มละ 4-6 คน	71
5 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัด ให้นักเรียนที่มีทักษะทางช่างที่ดีเป็นหัวหน้าในแต่ละกลุ่ม	72
6 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัด ให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง	72
7 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยการ แยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่ม	73
8 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัด ให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน	73
9 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยการ จัดให้นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มเดียวกัน	74
10 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยให้ นักเรียนเลือกงานที่ปฏิบัติ ตามความถนัดและความสนใจ แล้วจัดกลุ่ม ตามงานที่เลือก	74
11 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยแยก นักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนไว้ให้อยู่คนละกลุ่ม	75
12 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดย ไม่แยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อน ออกจากกลุ่ม	75
13 เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยการ จัดให้นักเรียนที่มีลักษณะผู้นำที่ดีเป็นหัวหน้ากลุ่ม	76

14	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดให้นักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแยกอยู่ในแต่ละกลุ่ม	76
15	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการทำงานดีให้อยู่ในแต่ละกลุ่ม	77
16	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยแยกนักเรียนที่ไม่สนใจทำงานหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ให้อยู่ในแต่ละกลุ่ม	77
17	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงในภาพรวมของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก	78
18	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 7-15 คน	78
19	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อปฏิบัติงาน กลุ่มละ 16 คน ขึ้นไป	79
20	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยกำหนด จำนวนสมาชิกแล้วให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเองโดยอิสระ	79
21	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดตามลำดับเลขที่ในบัญชีรายชื่อ	79
22	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากจำนวนของวัสดุฝึกงาน	80
23	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากราคาของวัสดุฝึกงาน	80
24	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติ	81
25	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากจำนวนเครื่องจักรที่ใช้ปฏิบัติ	81
26	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากพื้นที่ หรือขนาดของโรงฝึกงาน	82
27	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากลักษณะของโรงฝึกงาน	82

28	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยพิจารณาจากจำนวนสื่อการเรียนการสอน	83
29	เปรียบเทียบความคาดหวัง และความเป็นจริงในภาพรวมของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่ม ผู้เรียน โดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก	83
30	เปรียบเทียบ ความคาดหวัง และความเป็นจริง ของครูผู้สอนเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มผู้เรียนใน ภาพรวมทั้ง 2 ด้าน	84
31	ค่าความถี่ของปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการกำหนด ขนาดกลุ่ม	85
32	ค่าความถี่ของปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการแบ่ง กลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะผู้เรียนเป็นหลัก	86
33	ค่าความถี่ของปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการแบ่ง กลุ่มผู้เรียนโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก	86

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงกรอบความคิดของการศึกษาค้นคว้า	5
2 แผนผังการจัดกลุ่มระดมพลังสมอง	21
3 แผนผังการจัดกลุ่มเปิดอภิปราย	21
4 แผนผังการจัดกลุ่มคล่องงาน	22
5 แผนผังการจัดกลุ่มกำหนดบทบาท	22
6 แผนผังการจัดกลุ่มสนทนา	23
7 แสดงผลทางตรงและทางอ้อมของรูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม	27
8 แผนภูมิหลักของการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์	31
9 แสดงการจัดวางกลุ่มนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ	39

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การทำงานที่จะประสบผลสำเร็จของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ นั้น สิ่งที่หน่วยงานให้ความสำคัญคือความร่วมมือในการทำงาน โดยให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และทำงานร่วมกัน เช่น การทำกิจกรรม คิวซีซี (QCC) ซึ่งมีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย ประกอบกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแรงงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรม หน่วยงานทางการศึกษาจึงเร่งผลิตคนให้มีคุณลักษณะที่ดีในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในสังคมการผลิต เพื่อให้นักเรียนพร้อมจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พร้อมทั้งจะทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จิตรา ศาสน์ส 2537 3)

การจัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพ ไม่ควรเน้นเฉพาะการให้ความรู้และฝึกทักษะ แต่เพียงเท่านั้น แต่ควรปลูกฝังลักษณะนิสัยที่จำเป็นให้กับนักเรียน เช่น ความรับผิดชอบ ขยัน อดทน ประหยัด ซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยที่ดีในการประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นสุขเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม(โสภณา ดาแก้ว 2536 42) ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดประสงค์วิชาการงานข้อหนึ่งว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีคุณธรรมในการทำงาน และสามารถพึ่งตนเองได้ (กรมวิชาการ 2535 87)

วิชาช่างพื้นฐาน เป็นรายวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาการงานซึ่งจุดประสงค์สำคัญประการหนึ่งก็คือ เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูผู้สอนจึงควรจัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจุดประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดหลักของการศึกษาแบบพิพัฒน์นิยมที่ถือว่าโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับสังคมมาก โดยจะต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ปรับตัวได้ และแก้ปัญหาได้ (บุญเชิด รัตนนันท์ 2523 53) การสอนวิชาช่างพื้นฐาน โดยเฉพาะในภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนมักจะทำการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม จากการติดตามการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (กรมวิชาการ 2534 6) พบว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาการงานและอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประสบปัญหาต่างๆเป็นต้นว่า ครูผู้สอนไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการ

สอนเนื่องมาจากไม่เข้าใจวิธีการสอน ขาดสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีความจำเป็นในวิชาช่าง และปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลต่อการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนแต่ละคนให้มีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งเปรื่อง กิจรัตน์ (2532 : 60) กล่าวในเรื่องนี้ว่า การเรียนการสอนวิชาช่างพื้นฐานต้องมุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ วิเคราะห์ วางแผน และทำงานเป็นกระบวนการตามความถนัด ความสนใจ เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ และจากการนิเทศการสอนวิชาช่างพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานมีเหตุผลในการแบ่งต่าง ๆ กัน สรุปได้คือ แบ่งไปตามทรัพยากรการเรียนรู้อันได้แก่วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ห้องเรียนหรือโรงฝึกงาน สื่อการเรียนการสอน และแบ่งไปตามลักษณะของผู้เรียนแต่ละคน (วันชัย คงเพ็ชร 2536 : 4)

การทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ได้หมายความว่าครูแบ่งกลุ่มแล้วปล่อยนักเรียนทำงาน แต่หมายถึงการสอนที่ครูจะต้องแนะแนวทางการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจถึงวิธีการทำงาน และปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนฝึกให้นักเรียนสามารถหาวิธีที่ดีที่สุดมาแก้ปัญหาในกลุ่ม (ทิตนา แคมมณี และคนอื่นๆ 2530 : 85) รูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นรูปแบบที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบความจริงที่ว่าความรู้ทั้งหมดนั้นเกิดจากมนุษย์คิดค้นขึ้นจากสมมติฐาน ใช้เหตุผลจนค้นพบคำตอบที่ถูกต้องได้ วิธีดังกล่าวนี้จะฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้าสิ่งที่เป็นความรู้อย่างมีระบบระเบียบเป็น การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผลพลอยได้จากรูปแบบการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกกลุ่ม เคารพและยอมรับในความเห็นของผู้อื่น ฝึกฝนให้ผู้เรียนพึ่งตนเอง มีความมานะพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และมีความสนใจในเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จนอยากศึกษาเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น (วิชัย ประสิทธิ์วิฑูริเวช 2535 : 190) การแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนที่ถูกต้องจะมีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของผู้เรียน การแบ่งกลุ่มให้มีสมาชิกหลากหลาย (heterogeneous) แตกต่างกันในด้านเพศ ทักษะการทำงาน ลักษณะทางกายภาพ หรือการแบ่งกลุ่มโดยให้ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น มีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากขึ้น มีกระบวนการติดต่ออย่างมีเหตุผลในระดับสูงขึ้นมีความภูมิใจในตนเองสูงขึ้น มีสมรรถภาพด้านการสื่อสาร การร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มสูงขึ้น (สุวิมล เขียวแก้ว 2538 : 2)

การสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่มนั้นหากครูผู้สอนทำการแบ่งกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงเป้าหมายสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่มตามรูปแบบที่ควรจะเป็นแล้ว จะทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะได้พัฒนาคุณลักษณะที่ดีต่างๆในการทำงานร่วมกัน จึงควรที่จะมีการศึกษาถึงความคาดหวังของครูผู้สอนที่ทำการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม และความเป็นจริงเกี่ยวกับเรื่องหลักในการแบ่งกลุ่มที่ครูกำลัง

ปฏิบัติ ว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้เห็นว่าครูผู้สอนมีหลักการ วิธีการ เหตุผลหรือแนวคิด และวิธีปฏิบัติอย่างไรในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อที่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำมาเป็นข้อคิดแนวทางในการปรับปรุง การเรียนการสอนโดยวิธีการแบ่งกลุ่มให้ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- 1 เพื่อศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน วิชาช่างพื้นฐาน
- 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการ แบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้จะนำมาเป็นข้อคิดและแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนโดยวิธี การแบ่งกลุ่มให้เหมาะสมกับวิชาช่างพื้นฐานต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานในโรง เรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่ทำการสอนในภาคเรียนที่ 1 และหรือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 256 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานครที่ทำการสอนในภาคเรียนที่ 1 และหรือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ที่ได้มาโดยการสุ่มจากรายชื่อครูผู้สอนร้อยละ 50 ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น จำนวน 128 คน

2 ตัวแปรที่ทำการศึกษาค้นคว้า

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 คุณลักษณะของผู้เรียน

2.1.1.1 ความสามารถด้านร่างกาย

- 2 1 1 2 ความสามารถด้านสังคม
- 2 1 1 3 ความสามารถด้านอารมณ์
- 2 1 1 4 ความสามารถด้านสติปัญญา
- 2 1 2 ทักษะการเรียนรู้
 - 2 1 2 1 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกงาน
 - 2 1 2 2 เครื่องมือ
 - 2 1 2 3 เครื่องจักร
 - 2 1 2 4 โรงฝึกงาน
 - 2 1 2 5 สื่อการสอน
- 2 2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน ในด้านต่างๆคือ
 - 2 2 1 ด้านความคาดหวัง
 - 2 2 2 ด้านความเป็นจริง

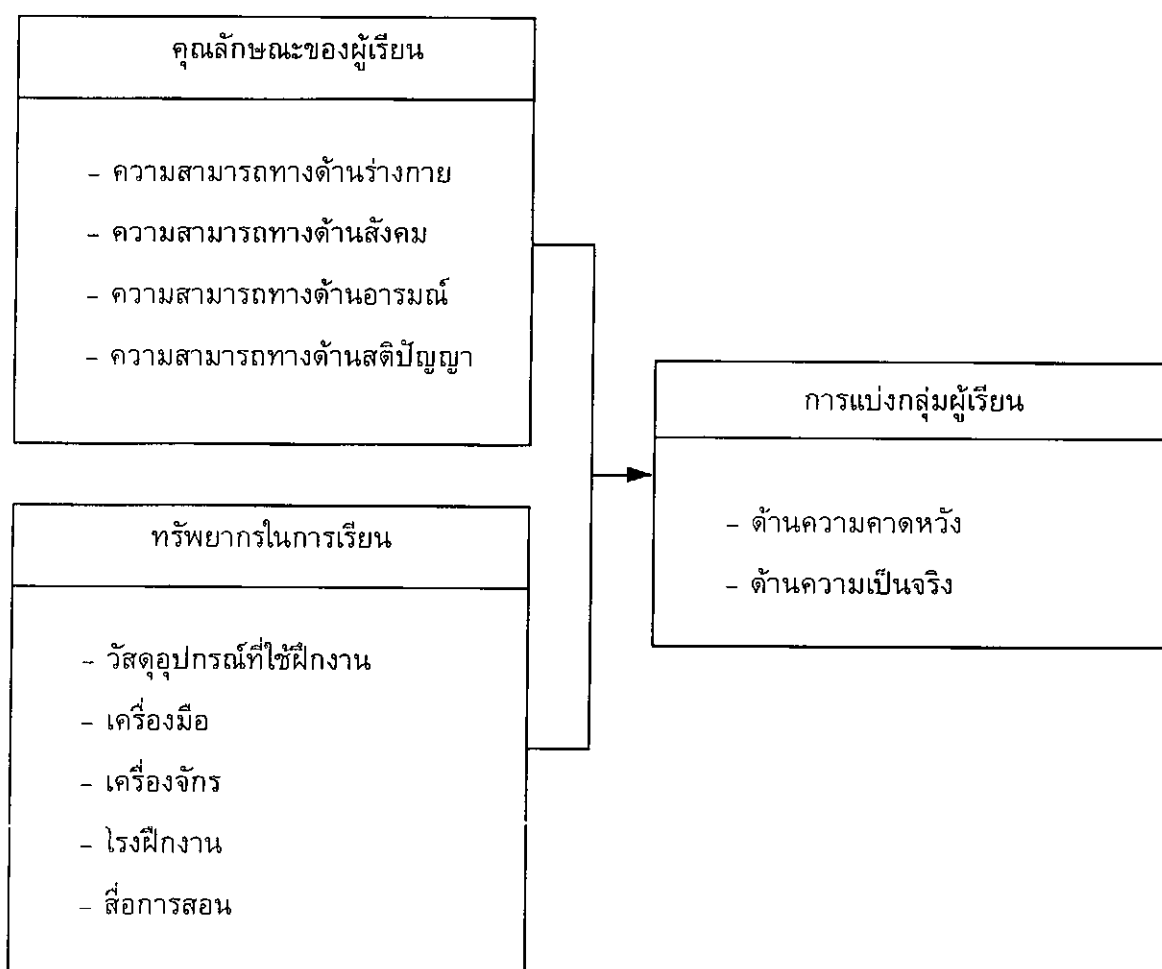
นิยามศัพท์เฉพาะ

- 1 วิชาช่างพื้นฐาน หมายถึง รายวิชาหนึ่งในห้ารายวิชาที่จัดให้นักเรียนเลือกเรียน ในกลุ่มวิชาการงานชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานช่างพื้นฐานที่จำเป็นในบ้าน
- 2 ครูผู้สอน หมายถึง ครู-อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่ในการสอนวิชาช่างพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
- 3 การเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม หมายถึง การดำเนินการสอนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน โดยการแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ และมอบหมายงานให้ทำร่วมกัน
- 4 หลักในการแบ่งกลุ่ม หมายถึง วิธีการ แนวคิด เหตุผล ที่ครูผู้สอนนำมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียน
- 5 คุณลักษณะของผู้เรียน คือ ความสามารถทางร่างกาย ทางสังคม ทางอารมณ์ ทางสติปัญญาของนักเรียนที่เรียนวิชาช่างพื้นฐาน
- 6 ทักษะการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ โรงฝึกงาน สื่อการสอน ที่ครูผู้สอนจัดให้นักเรียนที่เรียนวิชาช่างพื้นฐาน
- 7 ความคาดหวังเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่ม หมายถึง แนวคิดและเหตุผลในการแบ่งกลุ่มที่ครูผู้สอนมีความเห็นว่าเหมาะสมจะใช้ ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนวิชาช่างพื้นฐาน
- 8 ความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่ม หมายถึง วิธีการ ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ที่

ครูผู้สอนปฏิบัติอยู่จริงในการสอนวิชาช่างพื้นฐาน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชา ช่างพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบความคิดของการศึกษาค้นคว้า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อเรื่องในการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
- 2 พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- 3 การเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม
- 4 หลักในการแบ่งกลุ่ม
- 5 บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง
- 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรใหม่ที่มุ่งเน้นกระบวนการทางความคิด และการปฏิบัติโดยมีรายละเอียดดังนี้ (กรมวิชาการ 2535 1-5)

หลักการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการดังนี้

- 1 เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
- 2 เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
- 3 เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงาน ตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1 มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ
- 2 สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
- 3 สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่างๆ
- 4 มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจ ช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน

5 มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน

6 มีทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกทุกชนิต มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง

7 มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

8 เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อสำรวจความถนัดและความสนใจ
2. จัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง และสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางด้านวิชาการ อย่างเต็มความสามารถ และได้มีโอกาสหาความรู้ และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
4. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริงโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลและกระบวนการกลุ่ม
6. ให้ท้องถิ่นบรรยายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความคิดในการสร้างสรรคงาน
7. ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ ให้สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ

8 ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย

9 ในการจัดการเรียนการสอน ให้คำนึงถึงความต่อเนื่องกับหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

ซึ่งในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนด จุดประสงค์และโครงสร้างวิชาการงานดังนี้ (กรมวิชาการ 2535 87-80)

จุดประสงค์วิชาการงาน

- 1 เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
 - 2 เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการทำงาน
 - 3 เพื่อให้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการทำงาน
 - 4 เพื่อให้วิเคราะห์และวางแผนการทำงานในชีวิตประจำวัน
 5. เพื่อให้มีนิสัยรักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีคุณธรรมในการทำงาน และสามารถพึ่งตนเองได้
 6. เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
- โดยมีโครงสร้างวิชาการงานเป็นวิชาบังคับและกำหนดวิชาบังคับเลือก

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ภาคเรียนละ 1 รายวิชา โดยจะเลือกเรียนรายวิชาใดก่อนหลังก็ได้

- ง 011 งานบ้าน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
- ง 012 การจัดการในบ้าน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
- ง 013 งานช่างพื้นฐาน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
- ง 014 งานเกษตรพื้นฐาน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
- ง 015 งานผลิตภัณฑ์จากวัสดุท้องถิ่น 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้ภาคเรียนละ 1 รายวิชา

- ง 321 โครงงาน .. 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
- ง 322 โครงงาน . 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

รายวิชา ง 013 งานช่างพื้นฐาน กำหนดให้เรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค คิดเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ โดยมีคำอธิบายรายวิชาดังนี้

ให้นักเรียนศึกษางานช่างพื้นฐานที่จำเป็นในบ้าน วิเคราะห์ วางแผน และลงมือปฏิบัติในเรื่อง

การใช้ การเก็บ การบำรุงรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์งานช่าง การอ่านแบบเบื้องต้น การซ่อมแซม และดัดแปลงเครื่องใช้ในบ้าน และการรักษาความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในงานช่างพื้นฐาน สามารถซ่อมแซมและดัดแปลงเครื่องใช้ในบ้านได้อย่างถูกต้องตามกระบวนการทำงาน และปลอดภัย มีนิสัยขยัน อดทน ประณีต รอบคอบ มีระเบียบและประหยัด

จากจุดประสงค์วิชาการงานที่ว่าให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ประกอบกับธรรมชาติของรายวิชาซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ส่งผลให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอน โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียน แต่หลักที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มนั้นแตกต่างกันออกไป จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหลักในการแบ่งกลุ่มในความคาดหวังและหลักการแบ่งกลุ่มที่ปฏิบัติอยู่จริง ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน ว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การดำเนินงานของกลุ่มเป็นการประสานที่จะให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มโดยมีเป้าหมายของกลุ่มเป็นหลัก ฉะนั้นสมาชิกทุกคนในกลุ่มจึงมีความสำคัญที่จะผลักดันให้งานบรรลุเป้าหมายเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและท่าทีของบุคคลในกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลมาประยุกต์ ประสานให้บุคคลในองค์การ ในกลุ่มร่วมกันปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของพฤติกรรม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2523 : 2) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าบุคคลนั้นจะสังเกตการกระทำที่เกิดขึ้นนั้นได้หรือไม่ ก็ถือว่าเป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น

หฤทัย อติชาติพงษ์ (2526 : 7-9) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า หมายถึง กริยาที่แสดงออก หรือการเกิดปฏิกิริยาเมื่อเผชิญกับสิ่งภายนอก การแสดงออกนั้นเกิดจากอุปนิสัยที่ได้สะสม หรือจากความเคยชินที่ได้จากประสบการณ์หรือการศึกษาอบรมต่างๆ

อารี พันธุ์ณี (2534 : 15) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำของอินทรีย์ ที่บุคคลสามารถสังเกตเห็นได้ หรือใช้เครื่องมือต่างๆวัด หรือตรวจสอบได้

กล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออก หรือการกระทำในทุกๆด้านของมนุษย์ จะโดยรู้ตัว หรือไม่รู้ตัวก็ตามถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น

ความหมายของกลุ่ม

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 1-3) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาร่วมสนใจประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นปทัสถาน 'และมีจุดมุ่งหมายร่วมกันโดยที่ต่างก็มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันด้วย ลักษณะร่วมของการรวมกลุ่มมี 3 ประการ คือ

- 1 มีเป้าหมายร่วมกัน (common goal)
- 2 มีปฏิสัมพันธ์กัน (interaction)
- 3 มีการปฏิบัติในบทบาทร่วมกัน (common role)

หุททัย อติชาติพงศ์ (2526 : 2-12) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่มหมายถึง การที่บุคคลประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนที่ทำงานร่วมกันเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกัน

พรรณพิศ วาณิชยการ (2528 : 133) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า “กลุ่ม” หมายถึงการรวมตัวกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง และการรวมตัวของบุคคลดังกล่าวจะต้องมีการพูดจาสื่อความหมายต่อกันและกัน การปฏิบัติต่อกันในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

เดวิส (Davis 1962 : 405) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กลุ่มหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์กันโดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด โดยทั่วไปแล้วกลุ่มมีความหมายนอกเหนือจากการที่คนเรายู่ร่วมกันอย่างธรรมดา

กัลเลย์ (Gulley 1963 : 63) กล่าวว่ากลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่บุคคลมาอยู่ร่วมกัน แต่ละกลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1 มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคนด้วย
- 2 ผลของการทำงานจะเกิดความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม
- 3 มีการสื่อสารทางวาจา (verbal communication) หรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกวิธีใดวิธีหนึ่ง

ลอเซอร์ (Loeser. 1975 : 5-9) ก็ได้กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มไว้ดังนี้

- 1 มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม
- 2 มีความมุ่งหมายร่วมกัน
- 3 มีความสัมพันธ์ในเชิงหน้าที่
- 4 มีอำนาจที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความสมัครใจ
- 5 มีความสามารถที่จะกำหนดทิศทางของกลุ่มได้

จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า การที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน ถือได้ว่าเป็นกลุ่มทั้งสิ้น และจะต้องมีลักษณะดังนี้

- 1 มีคนตั้งแต่สองคนมารวมกัน
- 2 มีจุดมุ่งหมายในการกระทำพฤติกรรมอย่างเดียวกัน
- 3 ทุกคนมีการติดต่อเกี่ยวข้องหรือมีการปฏิสัมพันธ์กัน
- 4 ทุกคนจะมีบทบาทตามหน้าที่ของตน

ความหมายของการทำงานเป็นกลุ่ม

พรรณพิศ วาณิชยการ (2528 : 135) ได้สรุปความหมายของการทำงานเป็นกลุ่มว่าหมายถึง การกระทำกิจกรรมร่วมกันของบุคคลในกลุ่ม ซึ่งร่วมกันวางแผนตามเป้าหมายและจัดประสบการณ์ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ขึ้นทั้งในตัวบุคคลและในกลุ่ม

บัทตอน (Button 1974 : 1-2) กล่าวว่า การเป็นมนุษย์ย่อมต้องสื่อสาร และมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งหมายถึงเราต้องอยู่ในสังคม ด้วยเหตุนี้การทำงานกลุ่มจึงต้องจัดขึ้นมาโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาทักษะทางสังคมและมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้าร่วมทำงานกลุ่มจะพยายามช่วยเหลือแต่ละบุคคล เพื่อให้งานของกลุ่มไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

สาเหตุที่จำเป็นต้องมีการทำงานกลุ่มก็เพราะว่า งานบางอย่างไม่สามารถที่จะทำสำเร็จได้โดยบุคคลเพียงคนเดียว งานส่วนใหญ่มักถูกกำหนดโดยองค์การที่มีโครงสร้างมั่นคงมีการรวบรวมคนหลายคนมาร่วมทำงานด้วยกัน เพื่อให้เกิดผลงานที่ใช้ความพยายามร่วมกัน โครงสร้างของงานและการรวมกลุ่มกัน อาจจะมีการประสานงานอย่างหลวมๆ หรือบางครั้งอาจมีการประสานกันอย่างเหนียวแน่น แฮริส (Harris 1976 : 3) อย่างไรก็ตามการที่จะรวบรวมเอาคนหลายๆคนมาร่วมมือกันทำงานให้ได้สมบูรณ์จริงๆ เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก การทำงานเป็นกลุ่มหรือทำงานร่วมกันกับคนอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ยากมากกว่าการทำงานคนเดียว เรามักจะมีความสนุกสนานที่ได้ร่วมทำงานกับคนอื่น แต่การประสานงานเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก และการดำเนินงานเป็นกลุ่มมิใช่สิ่งง่าย การทำงานร่วมกับคนอื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกัน อย่าหวังว่าการทำงานของกลุ่มจะมีประสิทธิภาพดีเหมือนกับคนดีๆ คนเดียวทำงานโดยอิสระตามลำพัง กลุ่มจำเป็นต้องมีโครงสร้าง การประสานงาน มีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการสื่อสารที่ดีพอ งานจึงจะมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม ทฤษฎีการทำงานกลุ่มและการทำงานเป็นหมู่คณะนี้ เป็นเรื่องที่พยายามสร้างแรงจูงใจในระดับสูงเพื่อให้เขาได้ทำงานร่วมกันได้ดี เกี่ยวกับเรื่องนี้มีผู้เสนอทฤษฎีที่น่าสนใจไว้หลายทฤษฎีดังนี้

1 ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน พัฒนาขึ้นมาโดย จอร์จ โฮแมนส์ (George Homans) ทฤษฎีนี้อธิบายหลักสำคัญว่าการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มต้องประกอบด้วยพื้นฐานสำคัญ 3 ประการ คือ 1.) กิจกรรม 2.) การทำงานร่วมกัน 3.) ความรู้สึก องค์ประกอบทั้งสามจะเกี่ยวกันโดยตรงกล่าวคือ ถ้าหากบุคคลยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากเท่าไร การกระทำร่วมกัน และความรู้สึกของพวกเขาจะมีมากขึ้นด้วย บุคคลต่างๆ ภายในกลุ่มเกี่ยวพันกับบุคคลอื่นไม่เพียงแต่อยู่ใกล้ชิดกันเท่านั้น พวกเขาต้องตัดสินใจ ติดต่อสื่อสาร สนับสนุน ประสานงาน และประสบความสำเร็จในเป้าหมายเดียวกันด้วย สมาชิกภายในกลุ่มเห็นองค์การที่เกี่ยวพันกับลักษณะดังกล่าวจะมีแนวโน้มร่วมกันเข้าเป็นกลุ่มสูงมาก (สมยศ นาวิการ 2523 234)

2 ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (grid of work) ผู้พัฒนาความคิดของทฤษฎีนี้คือ เบลค (Blake) และ มูตัน (Mouton) แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัส ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ คนต้องการงานให้ได้ ผลต้องการมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบ และการที่จะให้เขามีส่วนร่วมนั้น ต้องสร้างบรรยากาศขององค์การที่จะช่วยให้เกิดการสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในการทำงานอย่างจริงจัง ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงานมีความเชื่ออย่างฝังใจว่าผลงานย่อมเกิดจากการบูรณาการหรือการประสมประสานความต้องการขององค์การ และของคนเข้าด้วยกัน (โสภณ ปภาพจน์ 2521 118-119)

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีนี้มุ่งศึกษาเพื่อความรู้ที่จะนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของคน อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการสร้างความสัมพันธ์และปรับปรุงการทำงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ เนื้อหาของทฤษฎีจึงมุ่งศึกษาเรื่องราวธรรมชาติของคน พฤติกรรมของคน ธรรมชาติของกลุ่ม กระบวนการทำงานกลุ่ม เป็นต้น (ทิตนา แหมมณี 2522 1) เนื่องจากมีประเด็นที่ต้องศึกษามากมาย จึงมีผู้ค้นคว้าแยกเป็นทฤษฎีย่อยๆ อีกหลายทฤษฎีดังต่อไปนี้

3.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพกลุ่ม (group syntality theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาโดย แคทเทล (Cattell) ทฤษฎีนี้อาศัยหลักการเสริมแรง (reinforcement theory) คือกฎแห่งผล (law of effect) เพื่ออธิบายพฤติกรรมของกลุ่ม

3.2 ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (theory of group achievement) ผู้คิดค้นรวบรวมองค์ประกอบของทฤษฎีนี้คือ สโตกดิลล์ (Stogdill) ซึ่งอธิบายว่า องค์ประกอบสำคัญของการทำงานกลุ่มมี 3 ประการคือ (ทิตนา แหมมณี 2522 13-14)

3.2.1 การลงทุนของสมาชิก

3.2.2 สื่อกลางของการลงทุน

3.2.3 สัมพันธผลของกลุ่ม

3.3 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่ม (exchange theory) แนวคิดของทฤษฎีพยายามจะอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก และกระบวนการของกลุ่ม ซึ่งจะก่อให้เกิดการรวมกลุ่ม แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้ คือ

3.3.1 การรวมกลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรม และความสัมพันธระหว่างสมาชิก เช่น การสื่อสาร และการแสดงออกในรูปต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยพฤติกรรมที่แสดงออกจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ชัดเจน หรือพิจารณาแล้วว่าจะแสดงกับใคร อย่างไรบ้าง

3.3.2 การเลือกพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะก่อให้เกิดผลของกลุ่ม ซึ่งอาจประกอบด้วยรางวัลจากการปฏิสัมพันธ์ เช่น ความสบายใจ ความสนุกสนาน ความพอใจ และการเห็นคุณค่าของการพยายามกระทำพฤติกรรมนั้นให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการ

3.4 ทฤษฎีพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (FIRO . Fundamental Interpersonal Relations Orientation) ผู้เป็นเจ้าของทฤษฎี คือ ชูลซ์ (Schulz) ลักษณะเฉพาะของการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น (ทิสนา แคมมณี และเยาวพา เตชะคุปต์ 2522 : 16-18) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า ความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมี 3 ลักษณะ คือ

3.4.1 ความต้องการเชื่อมโยงผู้อื่น

3.4.2 ความต้องการในการควบคุม

3.4.3 ความต้องการเป็นที่รักใคร่ของผู้อื่น

รูปแบบการทำงานกลุ่ม สโตนเนอร์ (Stoner 1987 : 291) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเป็นหมู่คณะว่า มีลักษณะอยู่ 3 ประเภทคือ

1 กลุ่มผู้สั่งการ (command group) หมายถึง กลุ่มที่ประกอบด้วยผู้จัดการ และผู้บริหารระดับหัวหน้ากับผู้ที่รองลงมา มารวมกันเป็นกลุ่มทำหน้าที่สั่งงานต่างๆ บางทีอาจจะเรียกกลุ่มทำงานชนิดนี้ว่า กองบัญชาการ คณะกรรมการอำนวยการสภา หรือชื่ออื่นๆ ตามแต่จะเห็นสมควร

2 คณะกรรมการ (committee or task force) บางครั้งเรียกว่าคณะทำงานกลุ่มแบบนี้ตั้งขึ้นเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างเฉพาะครั้งเฉพาะคราวบางทีก็เรียกว่า คณะกรรมการเฉพาะกิจ เมื่อภาระบรรลุเป้าหมายแล้วกลุ่มก็สลายตัวไป

3 กลุ่มอופןนัย (informal group) หรือกลุ่มออกแบบ กลุ่มแบบไม่เป็นทางการบางครั้งเกิดขึ้นในองค์กรไม่ว่าจะมีความจำเป็นในเชิงบริหารหรือไม่ก็ตาม เช่น กลุ่มผู้บริหารโภชนาการมังสวิรัต กลุ่มนักแสดงตลก เป็นต้น

กลุ่มดังกล่าวนี้กลุ่มแบบสองกลุ่มแรก คือ กลุ่มที่เป็นทางการ เพราะจะมีการบริหารกลุ่ม มีการกำหนดสมาชิกภาพ และทิศทางการปฏิบัติงาน มีเป้าหมายของงาน ส่วนกลุ่มแบบไม่เป็นทางการนั้นเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นโดยปราศจากกระบวนการดำเนินงาน และระบบควบคุมดังกล่าว จะมีการเกิดขึ้น คงอยู่ สลายไปตามงานที่ต้องการทำ จำกัด หรือกำหนดเวลาแน่นอนไม่ได้

พลังกลุ่มและหลักของพลังกลุ่ม พลังกลุ่มเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรวมตัวกัน เกิดแนวความคิดของกลุ่ม ความแตกต่างไม่ว่าจะด้านความสามารถ ด้านความเข้าใจ จะมีคุณค่าต่อกลุ่มทำให้กลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหว หรือบางที่เรียกว่า พลวัตกลุ่ม

หลักของพลังกลุ่ม คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 27-28) กล่าวถึงหลักของพลังกลุ่ม หรือ พลวัตกลุ่มว่าจะประกอบด้วยลักษณะต่างๆ ของสมาชิกและของผู้นำดังนี้

1 มีความเคารพในสมาชิกของกลุ่มทุกคน เพราะเชื่อว่าทุกคนนั้นมีความสามารถอะไรบางอย่างในตัวของเขาเอง ถ้ามีสิ่งเร้าที่ดีเขาก็จะแสดงความสามารถออกมาให้ปรากฏแก่กลุ่มได้

2 ประสพการณ์ ในกลุ่มจะช่วยสนองความต้องการของบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน ได้รับการยกย่อง เป็นต้น ดังนั้นการดำเนินการในกลุ่มน่าจะช่วยให้ทุกคนได้รับความรู้สึกที่สนองความต้องการ

3 ทุกคนในกลุ่มจะมีบทบาทเฉพาะของตนเอง ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะมีผลต่อกระบวนการกลุ่ม ถ้าทุกคนเข้าใจในบทบาทของตนเองย่อมจะทำให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี

4 สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมในกลุ่ม หัวหน้าจะต้องช่วยให้ทุกคนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมทุกอย่าง การช่วยจะต้องไม่ออกมาในรูปของการข่มขู่ด้วยอำนาจ แต่เป็นการส่งเสริมความเป็นไปของกลุ่ม

5 สมาชิกแต่ละคนจะต้องรู้จักการรับฟังคนอื่น ให้การยอมรับและมีความซาบซึ้งกับการที่สมาชิกให้การช่วยเหลือแก่กลุ่ม

6 สมาชิกควรได้รับคำชมเชยจากผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่นๆบ้าง ถ้าหากงานที่ได้รับมอบหมายไปสำเร็จด้วยดี ดังนั้นการมอบหมายงานก็ควรจะให้ตรงกับความสามารถ เพื่อช่วยให้ประสบความสำเร็จ

7 การมีสมาชิกที่มีลักษณะเหมือนกันมากๆ ทำให้กลุ่มมีความมั่นใจ แต่การที่สมาชิกมีลักษณะแตกต่างกันบ้างย่อมจะมีส่วนช่วยเหลือกลุ่มได้ในด้านต่างๆ แตกต่างกันไป ผู้นำกลุ่มจะต้องมีความเข้าใจในลักษณะดังกล่าวแล้ว

8 การกระทำกิจกรรมมากๆ จะช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้มีโอกาสมากขึ้นที่จะได้รับ

ประสบการณ์ที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเอง

9 กระบวนการในการแก้ไขปัญหา หรือการทำงานให้สำเร็จจะต้องได้รับความสนใจจากเท่าๆกับผลของการปฏิบัติงานในกลุ่ม

10 ควรจะนำหลักทางด้านจิตวิทยา เกี่ยวกับการเรียนรู้มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

11 ความรู้สึกของกลุ่มและความมั่นคงทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล เกิดจากการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองของกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนจะมีส่วนรับผิดชอบต่อความเป็นไปของกลุ่มโดยส่วนรวมและต่อบุคคล

12 การที่สมาชิกร่วมมือกันนั้นจะทำให้กลุ่มสามารถไปถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่มที่ตั้งเอาไว้ในลักษณะเดียวกันอาจจะช่วยตอบสนองความต้องการที่ซ่อนเร้นในใจของบุคคลได้

13 ถ้าการสื่อสารในกลุ่มไม่ดี จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาในด้านวินัยของกลุ่ม ผลที่ตามมาคือทำให้ประสิทธิภาพของกลุ่มลดลงไป

14 เทคนิคในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และการประเมินผลเกี่ยวกับกลุ่มจะทำให้กลุ่มดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

องค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นิพนธ์ จิตภักดี (2528 : 3-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1 องค์ประกอบของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 4 อย่าง คือ

1 1 มีเจตคติที่ดีและตั้งใจทำงาน

1 2 มีทักษะในการทำงานนั้น

1 3 มีความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดี

1 4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

2 องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย

2 1 มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี

2 2 มีความสามารถในการจัดความขัดแย้งในกลุ่ม

2 3 มีเทคนิคในการจูงใจสมาชิก

2 4 เอาใจใส่กลุ่ม

2 5 มีความเข้าใจในพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน

2 6 มีความรอบรู้และเข้าใจในการวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามการประเมินผล

3 องค์ประกอบด้านการจัดกลุ่ม ประกอบด้วย

3.1 มีเป้าหมายของกลุ่มชัดเจน

- 3 2 มีกลไกย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงผลงาน
- 3 3 มีวิธีการทำงานของกลุ่มอย่างมีระบบซึ่งสมาชิกเข้าใจอย่างดี
- 3 4 มีรูปแบบการประสานงานอย่างดี
- 3 5 มีการแสวงหาวิธีที่เหมาะสมอยู่เสมอ
- 3 6 มีการจัดเงื่อนไขในการเสริมพลังกลุ่มอย่างดี

ลักษณะของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ เมืองทอง เขมมณี (2522 151-154) ได้จำแนกคุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตามลักษณะขององค์ประกอบของกลุ่มดังนี้ สมาชิก ผู้นำ และกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1 สมาชิกยึดมั่นในอุดมการณ์ของกลุ่ม
- 2 สมาชิกมีความภาคภูมิใจต่อกลุ่ม
- 3 สมาชิกยอมรับวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ได้ช่วยกันกำหนดขึ้น
- 4 สมาชิกพยายามปรับค่านิยม และวัตถุประสงค์ให้กลมกลืนกัน
- 5 สมาชิกมีความไว้วางใจกัน
- 6 สมาชิกมีความสามารถที่จะทำงานเป็นกลุ่ม
- 7 สมาชิกเชื่อในความสามารถของเพื่อนสมาชิก
- 8 สมาชิกพร้อมที่จะช่วยเหลือกัน
- 9 สมาชิกพยายามให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่กลุ่ม
- 10 สมาชิกสนใจในข้อมูลที่เพื่อนสมาชิกให้มา
- 11 สมาชิกมีความมั่นใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง
- 12 สมาชิกผลัดกันมีอิทธิพลเหนี่ยวนำได้
- 13 ผู้นำกลุ่มได้รับการเลือกเฟ้นเป็นอย่างดี
- 14 ผู้นำยึดมั่นในคุณสมบัติของผู้นำที่ดี
- 15 กลุ่มตั้งอยู่นานพอสมควร
- 16 กลุ่มกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นที่พอใจของสมาชิก
- 17 กลุ่มแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า ค่านิยมของกลุ่มมีความสำคัญ
- 18 กลุ่มมีบรรยากาศที่มีลักษณะให้การสนับสนุนสมาชิก
- 19 กลุ่มพยายามช่วยสมาชิกแต่ละคนในการพัฒนาตนเอง
- 20 กลุ่มกระตุ้นให้สมาชิกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 21 กลุ่มรู้จักใช้ “การเห็นด้วยอย่างสร้างสรรค์” อย่างถูกกาลเทศะ

22 กลุ่มใช้การติดต่อสื่อสารให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

23 กลุ่มใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้ทุกคนเข้าใจกันดี

กล่าวสรุปได้ว่า การทำงานกลุ่มที่จะให้มีประสิทธิภาพนั้น กลุ่มจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1 การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม
- 2 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก
- 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 4 ความรู้สึกของสมาชิกในขณะทำงานกลุ่ม
- 5 วิธีการดำเนินงานของกลุ่ม
- 6 ภาวะของผู้นำภายในกลุ่ม
- 7 การตัดสินใจภายในกลุ่ม
- 8 การไว้วางใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม

ประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม หฤทัย อติชาติพงศ์ (2526 : 13) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานกลุ่มไว้ดังนี้

- 1 ช่วยให้เข้าใจขอบเขตการทำงานกลุ่มร่วมกัน แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับเพื่อนร่วมงาน และนักเรียนในการแนะแนวหมู่
2. ช่วยให้รู้จักเลือก รู้จักวางจุดมุ่งหมายและการเสนอแนะ ตลอดจนการประเมินผลในการแก้ปัญหาในโครงการที่กระทำและสามารถดำเนินการตามโครงการต่อไปได้ดี
- 3 ช่วยให้สมาชิกเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม เพื่อเขาจะได้รับรู้ในเรื่องความรับผิดชอบของหัวหน้า ของสมาชิกเพิ่มขึ้น การโต้ตอบอย่างดีจะช่วยให้กลุ่มพัฒนาอย่างกว้างขวาง และได้แหล่งความรู้ของแต่ละคนในกลุ่มที่แสดงออกมา
4. ช่วยให้คนได้พัฒนาทั้งความรู้และทักษะในเรื่องของประชาธิปไตย

ข้อได้เปรียบของการเรียนโดยการทำงานเป็นกลุ่ม ยัง (Young 1972 : 634) ได้อธิบายถึงข้อได้เปรียบของการเรียนโดยการให้ทำงานเป็นกลุ่มไว้ว่า

- 1 ครูมีโอกาสนำพลังกลุ่มของนักเรียนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทำให้ครูมีเวลามากขึ้นในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนเพราะนักเรียนจะเป็นผู้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มของตนเอง ในขณะที่ครูอธิบายปัญหาที่นักเรียนกลุ่มอื่นสงสัยและแก้ปัญหาไม่ได้

2 การทำงานของครูมีความคล่องตัวมากขึ้น เพราะเมื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วแทนที่ครูจะต้องตอบปัญหานักเรียน 25-40 คน ทั้งชั้นก็จะกลายมาเป็นการตอบปัญหาของกลุ่มเพียง 4-5 กลุ่มเท่านั้น ปัญหาที่จะมาถึงครู หรือที่ครูต้องอธิบายให้ฟังมักจะเป็นปัญหาที่กลุ่มช่วยกันตอบแล้วตอบไม่ได้เท่านั้น

3 บรรยากาศในการเรียนจะมีความเป็นกันเองมากขึ้น นักเรียนจะรู้สึกสบายใจไม่เคร่งเครียด เมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

4 ช่วยกันแก้ปัญหามากกว่าแสดงออกของนักเรียนบางคน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อกลุ่มเท่ากัน ความเชื่อมั่นในตนเองจะถูกกระตุ้นให้เพิ่มมากขึ้น ความเชื่อมั่นในตนเองนี้เริ่มขึ้นภายในกลุ่มก่อนเพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะมีความประหม่าน้อย หรือไม่มีเลย เมื่อเสนอปัญหาข้อใจของเขาต่อกลุ่ม แต่จะเกิดความประหม่าถ้าเสนอข้อข้องใจต่อนักเรียนทั้งชั้น

5 การเรียนเป็นกลุ่มจะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน

6 การเรียนเป็นกลุ่มจะเสริมสร้างความสามัคคี การรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนต่อกลุ่ม

7 ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่กว้างขวางในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ

8 ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเสนอแนะและการซักถาม ตลอดจนส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้นักเรียนด้วย

กล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ทั้งในด้านการปฏิสัมพันธ์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่องานในส่วนที่ได้รับมอบหมายและความรับผิดชอบต่องานของกลุ่มตลอดจนเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน

การเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม

การเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่มที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีอยู่หลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีที่ครูผู้สอนนำมาใช้นั้น เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียน รายวิชาที่สอนและองค์ประกอบอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงพยายามรวบรวมเอาวิธีการเรียนการสอนโดยการแบ่งกลุ่มเท่าที่จะรวบรวมได้ มีรายละเอียดของเนื้อหาต่อไปนี้

1. เทคนิคการสอนแบบกลุ่มย่อย (small group teaching) กลุ่มย่อย หรือกลุ่มเล็ก (small-group) หมายถึงกลุ่มต่างๆที่เกิดจากการแบ่งกลุ่มหนึ่งออกจากกัน และได้จำนวนกลุ่มใหม่มากกว่าหนึ่งกลุ่ม

ความสำคัญของการสอนแบบกลุ่มย่อย การสอนด้วยวิธีแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ

ภายในชั้นเรียน ตามความสามารถ ความถนัดหรือความสนใจโดยมอบหมายงานให้ไปช่วยกันทำ ช่วยกันค้นคว้าแก้ปัญหาหรือปฏิบัติกิจกรรม เป็นวิธีที่จะช่วยฝึกฝนให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน และเป็นการฝึกฝนนักเรียนในด้านต่อไปนี้ (ชาญชัย ศรีไสยเพชร 2532 120-126)

1 มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน แบ่งงานกันทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำงานอย่างมีระบบมีระเบียบวินัย และการรู้จักทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามแบบประชาธิปไตย ทุกคนมีหน้าที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จเรียบร้อยดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องร่วมกันทำงาน ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าหรือประธานกลุ่มต้องคอยประสานงานระหว่างสมาชิกของกลุ่ม และระหว่างกลุ่มกับผู้สอน และหน้าที่นี้ควรหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันตามโอกาสอันควร

2 ให้นักเรียนมีทักษะในการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ คิดแก้ปัญหาที่มีการศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3 ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเลือกทำงานตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของแต่ละคน

ในการแบ่งกลุ่มทำงานนี้ครูผู้สอนต้องติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง บอกแหล่งวิทยาการที่จะค้นคว้าหาความรู้ สอนวิธีการนำผลมาเสนอต่อชั้นทั้งวิธีด้วยปากเปล่า และการเขียนเป็นรายงาน โดยครูแสดงตัวอย่างวิธีรายงานว่าจะใช้วิธีนำเสนออย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไร การประมาณเวลาการประเมินผล วิธีการพูด เริ่มต้นลงท้ายและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมชั้นได้ซักถาม

การแบ่งกลุ่มจะมีขนาดและจำนวนมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จะทำด้วย โดยทั่วไปควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

1 จำนวนผู้เรียนและผู้สอน ต้องสมดุลย์กัน คือ ถ้าผู้เรียนมากผู้สอนมาก จะแบ่งกลุ่มย่อยได้มากกว่า ผู้เรียนและผู้สอนน้อย

2 สภาพการณ์ของการเรียนการสอน ผู้สอนต้องพิจารณาสภาพการณ์ต่างๆ เช่น ห้องเรียน เวลาเรียน เนื้อหาวิชา แสงสว่าง เสียงรบกวน ฯลฯ

3 วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต้องใช้ ควรให้มีความสมดุลย์กับกลุ่มที่แบ่งนั้น

จุดมุ่งหมายของการแบ่งกลุ่มในการสอนแบบกลุ่มย่อย

- 1 เพื่อผสมผสานวิธีสอนหลายๆแบบเข้าด้วยกัน
- 2 ครูสามารถรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 3 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จัก และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน
- 4 ช่วยให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างกลุ่ม

- 5 ให้นักเรียนมีโอกาสรอภัยและแสดงความคิดเห็น
- 6 เป็นการเรียนรู้แบบนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง
- 7 เป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเข้าใจตนเองของนักเรียนให้มากขึ้น
- 8 สามารถใช้ประสบการณ์จากกลุ่มช่วยพัฒนาการเรียนรู้เป็นรายบุคคล

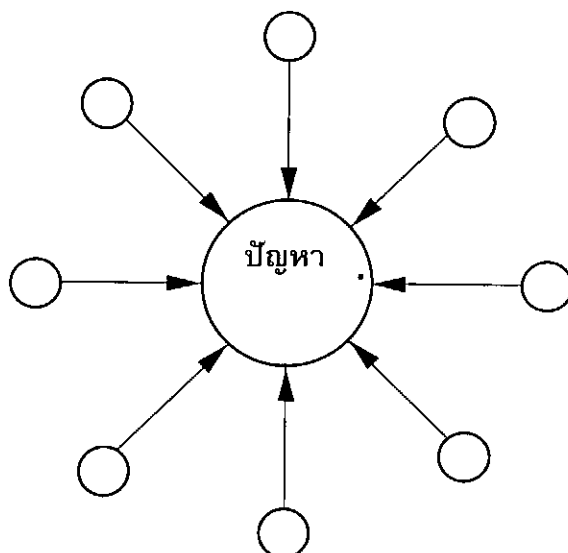
การทำงานเป็นกลุ่มนี้ อาจจัดเป็นกลุ่มเล็ก 4-6 คน หรือขนาดกลาง 7-15 คน หรือกลุ่มใหญ่ ตั้งแต่ 16 คนขึ้นไป ซึ่งขนาดของกลุ่มที่พอดีสำหรับนักเรียน 35-40 คนนั้น ควรจัดเพียง 3-4 กลุ่ม ซึ่งสะดวกในการจัดกิจกรรมและการควบคุมการที่มีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม 9-12 คนนั้น ควรจัดกลุ่มย่อยอีก 3-4 คน ในกลุ่มใหญ่รับผิดชอบงานส่วนย่อยลงไปอีก แล้วจึงนำมารวมกันเป็นงานกลุ่ม 9-12 คน เมื่อเสร็จงานกลุ่มย่อยเล็กที่แต่ละคนรับผิดชอบ

ลักษณะการจัดกลุ่มกิจกรรมการเรียนรู้

- 1 ให้อุ้กกลุ่มทำกิจกรรมที่มีเนื้อหาเดียวกัน เช่น กำหนดให้อุ้กกลุ่มอภิปรายสรุปเรื่องเดียวกัน ลักษณะกิจกรรมให้ปฏิบัตินั้น อาจเสร็จใน 10-15 นาที หรือหลายชั่วโมง และมีกิจกรรมหลายอย่าง ที่กำหนดให้ก็ได้ แล้วแต่ลักษณะเนื้อหาการจัดลักษณะนี้แต่ละกลุ่มจะร่วมมือแข่งขันกันโดยครูไม่ต้องกระตุ้น
- 2 ให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมไม่เหมือนกัน แตกต่างกันตามความสนใจ แต่เป็นเรื่องราว ของเนื้อหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกันในการปฏิบัติกิจกรรมนั้นแล้วแต่ครูจะกำหนดขอบเขตและกฎเกณฑ์ แต่ควรให้อุ้กกลุ่มเข้าใจในกติกาที่กำหนดขึ้น ในขณะเดียวกันก็ควรให้เสรีในการคิดและสร้างสรรค์พอควร

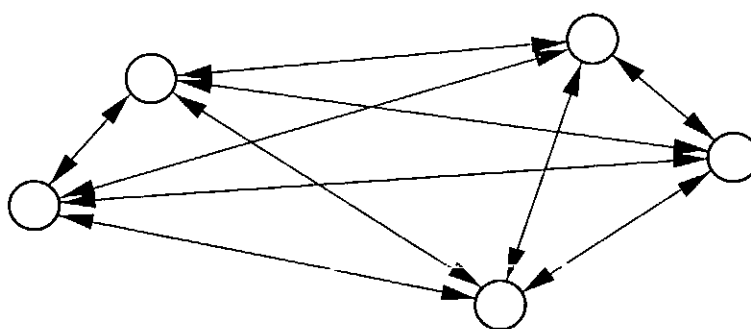
ประเภทของกลุ่มย่อย

- 1 กลุ่มระดมพลังสมอง (brain-storming group) มีสมาชิก 7-11 คนต่อหนึ่งกลุ่ม ใช้สำหรับกิจกรรมที่ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนในกลุ่มทุกคนได้อภิปรายปัญหาต่างๆ รวมกันอย่างเต็มที่โดยเสรี ครูรับฟังความคิดเห็นของทุกคนและทุกความเห็น เหมาะสำหรับการอภิปรายปัญหาทั่วไป หรือวิเคราะห์ปัญหา

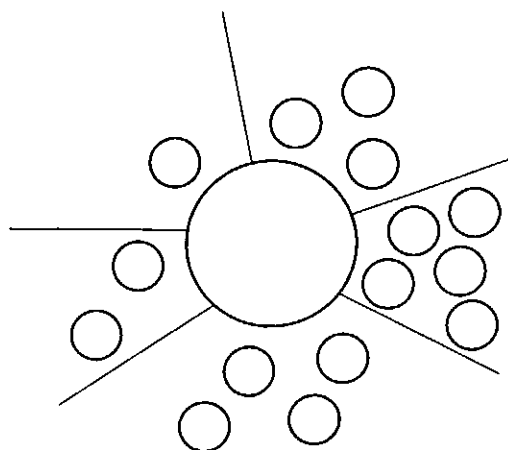
ภาพประกอบ 2 แผนผังการจัดกลุ่มระดมพลังสมอง (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2532 : 122)

2. กลุ่มเปิดอภิปราย (open-discussion group) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปรายปัญหาที่สลับซับซ้อนมีแง่มุมต่างๆ ชวนคิดตามหัวข้อที่กำหนด มิได้เปิดโอกาสให้อภิปรายเสรีแบบกลุ่มแรก และมีสมาชิกประมาณ 8-20 คน แต่ละคนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันอย่างเต็มที่ รับฟังและถ่ายทอดความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล

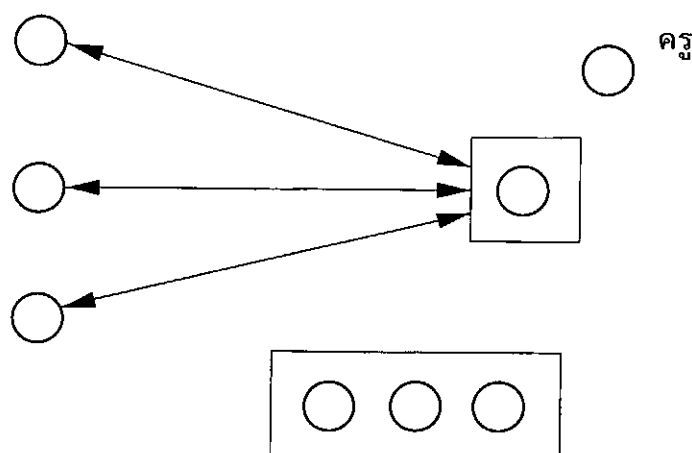
ภาพประกอบ 3 แผนผังการจัดกลุ่มเปิดอภิปราย (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2532 : 123)

3 กลุ่มคล่องงาน (task-flexibility group) ต้องการผู้สอนที่มีความรอบรู้พอควร ผู้สอนต้องเตรียมบทเรียนหลายๆแบบสำหรับผู้เรียนทั้งแบบรายบุคคลและกลุ่มในแต่ละกลุ่มย่อมมี บทเรียนหรือกิจกรรมหลายอย่าง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกหาตามความสนใจและความสามารถ แล้วทำกิจกรรมนั้นๆ เพียงคนเดียวหรือร่วมมือกับเพื่อนๆ ตั้งแต่ 2-4 คน ทำให้เสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนด

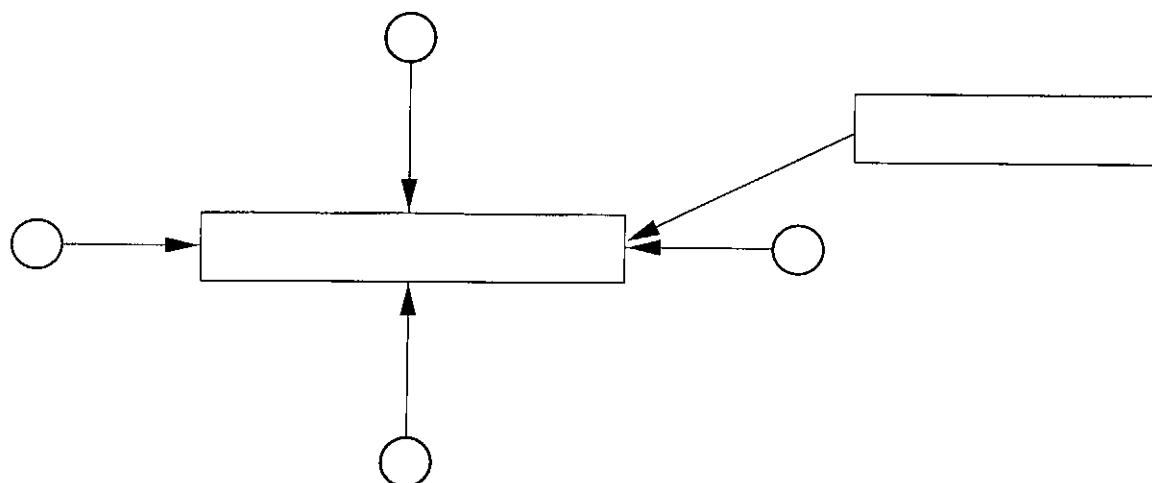
ภาพประกอบ 4 แผนผังการจัดกลุ่มคล่องงาน (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2532 : 123)

4 กลุ่มกำหนดบทบาท (assigned-roles group) มีสมาชิก 7-9 คน มีบทบาทแตกต่างกัน แต่ละคนดำเนินงานไปตามบทบาทของตน มีการซักถามปัญหาหรือข้อข้องใจซึ่งกันและกันตลอดเวลา ผู้ที่มีหน้าที่วิจารณ์บทบาทของผู้อื่นก็ต้องแสดงให้เห็นว่าเขามีส่วนดีหรือส่วนบกพร่องอย่างไร และข้อเสนอแนะสำหรับสิ่งเหล่านั้นมีอะไรบ้าง

ภาพประกอบ 5 แผนผังการจัดกลุ่มกำหนดบทบาท (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2532 : 124)

5 กลุ่มสนทนา (group talk model) ต้องใช้บทบาทหรือบทบาทสนทนาจากเครื่องบินที่เสี่ยง เป็นสื่อสำหรับการอภิปรายข้อความจากสิ่งเดียวกันพร้อมๆ กันในเวลาเท่ากัน แต่ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ถ้าเปิดโอกาสให้อภิปรายปัญหาทุกคนจะเสียเวลามากเกินไป การแบ่งกลุ่มสนทนาจะช่วยให้ทุกคนเข้าใจเรื่องราวหรือปัญหานั้นๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 6 แผนผังการจัดกลุ่มสนทนา (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2532 : 124)

ขั้นตอนในการสอนแบบกลุ่มย่อย

1 ขั้นเตรียมกิจกรรม อันดับแรกสุดคือเตรียมตัวครู ครูต้องเตรียมศึกษาเนื้อหาที่จะดูว่า จะให้นักเรียนได้ปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่มในลักษณะใด มีปัญหาที่จะต้องศึกษาอย่างไร จะวางหน่วยของปัญหา กว้างขวางและลึกซึ้งเพียงใด ทั้งนี้ขึ้นกับชั้นและวัยของนักเรียน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ด้วย อันดับ ต่อมาคือเตรียมสภาพห้องเรียน จัดเป็นกลุ่มตามขนาดของกลุ่มให้พร้อมที่จะพูดคุย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน ต่อไปคือการเตรียมนักเรียนให้นักเรียนมีโอกาเลือกกลุ่ม หลังจากนั้น ครูนำปัญหาที่จะให้นักเรียนในขณะของการสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นในความรู้สึกของนักเรียนให้ช่วย วางกฎเกณฑ์และขอบข่ายของปัญหาของแต่ละกลุ่มที่จะให้ปฏิบัติร่วมกันให้นักเรียนเข้าใจ แนะนำ อุปกรณ์และแหล่งวิชาที่สามารถหาได้แล้วแต่ลักษณะของปัญหา พร้อมกับกำหนดเวลาและวิธีการแก้ปัญหา ร่วมกัน ให้นักเรียนรู้จักแบ่งงานรับผิดชอบ เช่น เลือกประธานกลุ่ม เลขานุการ และอื่นๆ ตาม ความจำเป็น

2 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ครูต้องคอยแนะนำช่วยเหลือแต่ละกลุ่มให้ดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จ อย่างใกล้ชิด พยายามให้ทุกกลุ่มได้มีโอกาสถกเถียง อภิปราย และร่วมกันแก้ปัญหา พยายามกระตุ้น ให้ทุกคนรับผิดชอบร่วมกัน เมื่อขัดข้องจริงจึงช่วยกันแก้ปัญหาได้

3 ขั้นเสนอผลงาน เมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว ให้ทุกกลุ่มเสนอผลงานโดยวิธีอ่านรายงาน เขียนรายงาน ฯลฯ

4. ขั้นสรุปและประเมินผล โดยนักเรียนทั้งหมดช่วยกันอภิปรายหาข้อสรุปแก้ไขเพิ่มเติม จาก แนวคิดของทุก ๆ กลุ่ม ครูอาจสรุปแนวคิดทั้งหมดบนกระดานดำ เพื่อให้เป็นระเบียบและง่ายแก่การจดจำ

บทบาทของครูและนักเรียนในการสอนแบบกลุ่มย่อย

- 1 นักเรียนเป็นผู้กระทำและมีบทบาทมากเป็นแบบ นักเรียนเป็นศูนย์กลาง (child center) หรือ แอคทีฟ เลอเนอร์ (active learner) เพราะจะต้องเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองเสียเป็นส่วนใหญ่
- 2 ครูเป็นผู้จัดเตรียมสิ่งแวดล้อม ข้อมูลให้นักเรียนก่อนสอน
- 3 ครูเป็นผู้ปรึกษาคอยให้ความช่วยเหลือในขณะแบ่งกลุ่มทำงาน
- 4 ครูมีหน้าที่ประเมินผลการทำงานของนักเรียนและสำรวจความก้าวหน้าทางการศึกษาของนักเรียนด้วย

ข้อดีของการสอนแบบกลุ่มย่อย

- 1 ช่วยแก้ปัญหาเรื่องสถานที่เรียนไม่พอ และมีนักเรียนมาก ครูมีน้อยได้ดี
- 2 จัดปัญหาเรื่องสิ่งรบกวนต่างๆ ภายนอก
- 3 ช่วยให้ครูดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง รู้จักและเข้าใจนักเรียนได้ดีกว่ากลุ่มใหญ่
- 4 เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองและสนองความสามารถ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ดี
- 5 ง่ายและสะดวกต่อการประเมินผลงานของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนรู้จักประเมินผลด้วยตนเองด้วย

2 รูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม (group investigation) รูปแบบการสอนนี้เริ่มพัฒนาโดย John Dewey ซึ่งเสนอแนะว่าโรงเรียนและห้องเรียนนั้นเปรียบ เหมือนกับการจำลองสังคมให้กับนักเรียน จึงควรปลูกฝังลักษณะนิสัย เจตคติ ในเรื่องต่างๆ ให้เพื่ออนาคตของนักเรียน จากแนวความคิดนี้ต่อมา Junin O Michalelis และ Herbert Rhelen ได้นำมาปรับปรุงให้เป็นรูปแบบการสอนในชั้นเรียน โดยฝึกให้ช่วยกันแก้ปัญหาและทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อฝึกกระบวนการประชาธิปไตย ให้ผู้เรียนยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลได้แก้ปัญหาร่วมกันอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะได้มาซึ่งผลงานที่ดี นอกจากนั้นยังช่วยส่งเสริมการพัฒนาของนักเรียนแต่ละคน

รูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่มจะแสดงให้เห็นแบบแผนและวิธีการประนีประนอมกันของบุคคลที่อยู่ในสังคม โดยให้ผู้เรียนฝึกฝนจนสามารถร่วมแก้ปัญหาสังคมได้ การสอนนั้นนอกจากจะให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้แล้ว ยังต้องการให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ตระหนักถึงสมรรถภาพในการทำงานด้วยตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการผ่อนปรนและการประนีประนอม (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช 2535 : 87)

การวางแผนการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งที่ผู้สอนควรคำนึงถึงคือห้องเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง หัวข้อเรื่องจะต้องเป็นปัญหาของสังคม จากนั้นผู้สอนจะต้องวิเคราะห์ว่าปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับสาเหตุใดบ้าง พยายามคิดอย่างกว้างขวางในเชิงวิชาการ ทั้งนี้เพื่อใช้วางแผนในการสอนและสืบเสาะหาแหล่งข้อมูลซึ่งคาดว่าผู้เรียนจะต้องใช้ในการค้นคว้าหาความรู้สำหรับแก้ปัญหา นั้น โดยผู้สอนอาจจะต้องติดต่อ สอบถาม ประสานงานแหล่งข้อมูลเหล่านั้นให้พร้อมว่าอาจมีผู้เรียนบางกลุ่มไปขอศึกษาค้นคว้าหรือสัมภาษณ์ ผู้สอนต้องเตรียมพร้อมสำหรับการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือกลุ่มปฏิบัติการแก้ปัญหาได้เป็นผลสำเร็จ และผู้สอนต้องเป็นผู้นำในการสร้างระเบียบ ควบคุมระเบียบของสังคมในห้องให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตามจุดมุ่งหมาย

การดำเนินการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม การสอนตามรูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม มีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1 หลังจากที่คุณสอนแนะนำวิธีการเรียนแล้ว มีกิจกรรมการเรียนการสอน คือ

1 1 ผู้สอนนำเสนอข้อมูลประเด็นปัญหาในสิ่งที่น่าสนใจ แต่ข้อมูลนั้นยังไม่ละเอียดพอ มีสิ่งที่น่าค้นคว้าหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา

1 2 ผู้เรียนมองเห็นประเด็นปัญหา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ซึ่งจะมีแง่มุมที่แตกต่างกัน

1 3 ผู้สอนประมวลความคิดเห็นเหล่านั้นจำแนกเป็นประเด็นๆ เพื่อความสะดวกต่อผู้เรียนในการเลือกเพื่อนำไปค้นคว้าเพิ่มเติม

2 หลังจากที่คุณเรียนเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง จนเกิดประเด็นปัญหามากมายและเกิดความสนใจจนกลายเป็นสิ่งเร้าในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ก็ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มช่วยกันอภิปรายสำรวจปัญหากำหนดหัวข้อปัญหาที่พอยะหาข้อมูลแก้ปัญหาได้ ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะมีโอกาสได้รู้จักตนเอง

3 ผู้เรียนพบความแตกต่างของประเด็นปัญหาแล้ว ช่วยกันวางแผนแก้ปัญหา กำหนดบทบาทหน้าที่ ในการแก้ปัญหา พัฒนาเป็นงานเพื่อไปศึกษาค้นคว้า ซึ่งอาจเป็นการสำรวจ การเก็บข้อมูลการศึกษานอกสถานที่ ขั้นตอนนี้จึงเป็นการสำรวจความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเกี่ยวกับประเด็น ปัญหาว่ามีมากหรือน้อย ถ้ามีน้อย มีข้อมูลไม่เพียงพอก็ต้องค้นคว้าเพิ่มเติม

4 ผู้เรียนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แบ่งงานศึกษาค้นคว้าหาคำตอบของปัญหา ผู้เรียนจะมองเห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม รวมทั้งความกระตือรือร้น ในขั้นตอนนี้ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง

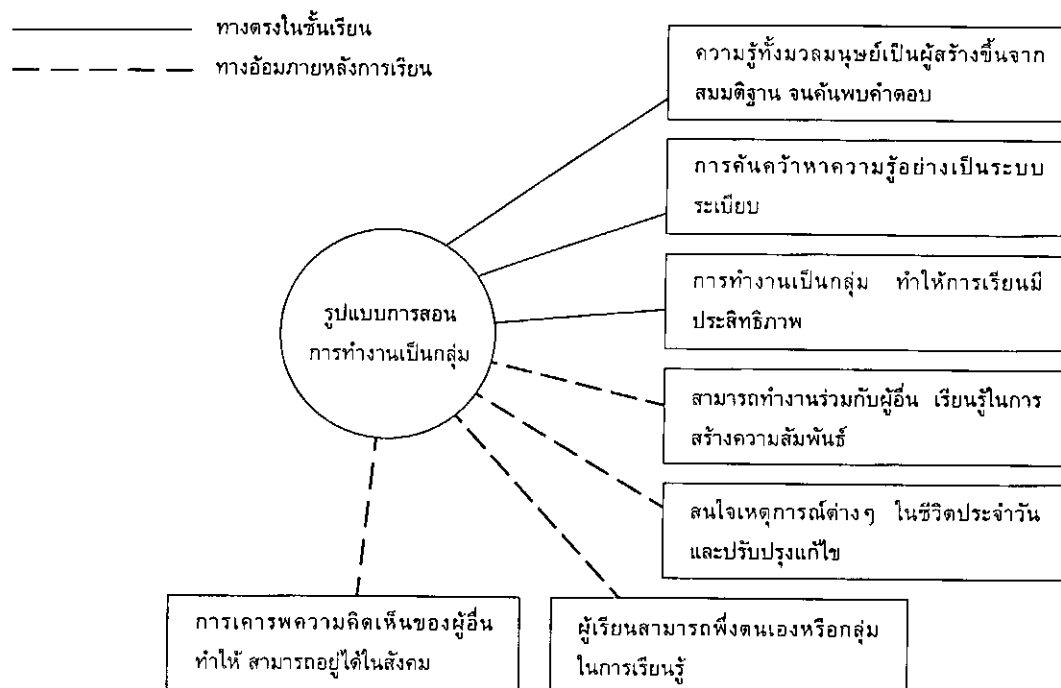
5 ผู้เรียนกลับมารายงานผลความก้าวหน้าในชั้นเรียน ระบุกระบวนการในการค้นพบข้อมูล ประเมินผลในการแก้ปัญหา สรุปให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง

6 เริ่มวงจรของกิจกรรมใหม่ เพราะจะมองเห็นประเด็นปัญหาใหม่ๆ ซึ่งยังศึกษาไม่ครบถ้วน หรือคาดไม่ถึง รวมทั้งประเด็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์กัน ควรแก่การสนใจ หมุนเวียนไปเริ่มต้นขั้นตอนที่ 1 ต่อไป

สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม จากขั้นตอนดำเนินการสอนและตัวอย่าง จะเห็นว่ารูปแบบการสอนนี้จำเป็นต้องใช้ สื่อการเรียนรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกคือ สื่อการเรียนรู้ที่ใช้กระตุ้น ำให้ให้เห็นประเด็นปัญหา อาจจะเป็นการสร้างสถานการณ์ เล่าหรืออ่านบทความ จากวารสารหรือหนังสือพิมพ์ รูปภาพแผนภูมิ สถิติ แผนที่ตาราง ส่วนช่วงที่ 2 นั้นคือให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล อาจจะเป็นเอกสารต่างๆในห้องสมุด แหล่งวิทยากรนอกโรงเรียน วิทยากร ตัวอย่างของจริงเพื่อใช้ในการทดลองและสื่อการเรียนรู้ที่จำเป็นต้องใช้อย่างแน่นอน คือ กระดานดำหรือเครื่องฉายข้ามศีรษะ สำหรับการประมวลความคิดเห็นของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นและเข้าใจประเด็นปัญหา

การประเมินผลในรูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม เนื่องจากรูปแบบการสอนนี้ต้องการให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อ แก้ไขปัญหา รู้จักการตัดสินใจที่ถูกต้อง และรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในการประเมินผลจึงไม่อาจกระทำได้ สำหรับการสอนเพียงครั้งเดียว เพราะความคิดและทักษะเช่นนี้ต้องการเวลาในการพัฒนา ค่อนข้างมาก ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องวัดพัฒนาการของผู้เรียน แต่ผู้สอนอาจจะประเมินผลในแต่ละครั้ง ที่สอนโดยการสังเกตผู้เรียน เช่น ความกระตือรือร้นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้จักประนีประนอม การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การตัดสินใจในเรื่องราวบางอย่างโดยมีเหตุผล การรู้จักรับผิดชอบ ในการทำงานที่พยายามทำด้วยความมุ่งมั่น อดทน เป็นต้น

ผลของรูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม รูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นรูปแบบที่ทำให้ผู้เรียนค้นพบความจริงที่ว่าความรู้ทั้งหมดนั้นเกิดจากมนุษย์คิดค้นขึ้นจากสมมติฐานใช้เหตุผลจนค้นพบคำตอบที่ถูกต้องได้วิธีการดังกล่าวนี้จะฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้าสิ่งที่เป็นความรู้ย่อมมีระบบระเบียบเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพผลพลอยได้จากรูปแบบการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับ สมาชิกกลุ่ม เคารพและยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น ฝึกฝนให้ผู้เรียนพึ่งตนเอง มีความมานะพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และมีความสนใจในเหตุการณ์ต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จนอยากศึกษาเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ภาพประกอบ 7 แสดงผลทางตรงและทางอ้อมของรูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม
(วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. 2535 : 90)

แนวทางปฏิบัติการสอนการทำงานเป็นกลุ่ม จากที่ได้กล่าวถึงรูปแบบการสอนซึ่งนำไปใช้สอนกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมาแล้วนั้น ถ้าพิจารณาให้ถี่ถ้วนจะเห็นได้ว่าบุคลากรทุกฝ่ายสามารถช่วยทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3 การสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (group dynamics)

ความหมายของกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มสัมพันธ์หรือ Group Dynamics หรือ Group Process ในภาษาไทยใช้คำต่างกันออกไป ได้แก่ พลวัตกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์ กลศาสตร์ของกลุ่ม เป็นต้น

กลุ่มสัมพันธ์คือการศึกษารองเกี่ยวกับกลุ่มคน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องทัศนคติ พฤติกรรม และความสัมพันธ์ของคนและกลุ่มอันจะเป็นประโยชน์ต่อความเป็นอยู่และการทำงานร่วมกันของกลุ่มคนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เนื้อหาเรื่องกลุ่มสัมพันธ์นี้มีให้ศึกษามากมาย เช่น เรื่องธรรมชาติของคน ทัศนคติแรงจูงใจ อคติ มนุษยพฤติกรรม ธรรมชาติกลุ่ม ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม องค์ประกอบต่างๆที่สำคัญของกลุ่ม

กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม บทบาทสมาชิกกลุ่ม ภาวะผู้นำ การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาต่างๆเหล่านี้เป็นต้น

กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึงกระบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในกลุ่ม และกลุ่ม (group) ในที่นี้จะต้องประกอบขึ้นด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาร่วมสังสรรค์ทำกิจกรรมหรือมาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (ทิตนา แชมมณี 2522 : 199)

คำว่า Group Dynamics นี้ เกิดจากคำ 2 คำ คือคำว่า Group ซึ่งหมายถึง กลุ่ม หมู่ หรือ คณะ และคำว่า Dynamics ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง การไม่อยู่นิ่ง ซึ่งเมื่อนำมารวมกันเป็นคำว่า Group Dynamics แล้วก็หมายถึง ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

จากความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่า “กลุ่มสัมพันธ์” นั้นมิได้มีความหมายว่า สมาชิกแต่ละคนของกลุ่มจะต้องทำอะไรเหมือนกันหมดหรือทำอย่างเดียวกันแต่หมายถึงการที่สมาชิกแต่ละคนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคนอื่น และจากการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันนี้เอง ที่ทำให้ “กลุ่มสัมพันธ์” ต่างไปจากการที่คนอยู่รวมกันและทำอะไรเหมือนกันไปหมด และที่สำคัญยิ่งไปกว่านี้ก็คือ “กลุ่มสัมพันธ์” มิใช่กลุ่ม ที่มีแต่เพียง การเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันเท่านั้น แต่กลุ่มยังมีการเคลื่อนไหว (dynamics) อีกด้วย ทั้งนี้หมายความว่า “กลุ่มสัมพันธ์” เป็นกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนมีการเปลี่ยนแปลง มีการปรับตัวปรับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะที่ต่อเนื่องกัน (พนม ลิมเจริญ 2521 : 1-2)

กลุ่มสัมพันธ์หมายถึง แรงปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (interacting forces) ซึ่งแรงต่างๆเหล่านี้จะรวมตัวกัน และดำเนินการเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของกลุ่ม (ทองเวียน อมรชกุล 2520 : 27)

จากความหมายของกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ดังกล่าวสรุปได้ว่ากลุ่มสัมพันธ์เป็นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ คือกระบวนการที่สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างอิสระ สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการกระทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง กระบวนการดังกล่าว ช่วยให้บุคคลมีความสัมพันธ์กัน และใช้พลังกลุ่มในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งร่วมกันเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆซึ่งผลจากการรวมกลุ่มจะทำให้บุคคลในกลุ่มรู้จักตนเองรู้จักผู้อื่นสามารถปรับปรุง สิ่งแวดล้อม และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทำให้กลุ่มได้ผลงานร่วมกัน และมีความรู้สึกที่ดีต่อสมาชิกภายในกลุ่มด้วย

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นี้ ทิตนา แชมมณี (2522 : 10-12) ได้รวบรวม และเรียบเรียงทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายประการด้วยกัน คือ

1 ทฤษฎีสานาม (field theory) ของ เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญสรุปได้ว่า

1 1 พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม

1 2 โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน

1 3 การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยเป็นปฏิสัมพันธ์ในรูปการกระทำ (action) ความรู้สึก (filling) และความคิด (thinking)

1 4 ปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดโครงสร้างของกลุ่มแต่ละครั้ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม

1 5 สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่ บุคคลพยายามปรับบุคลิกภาพของตนที่มีความแตกต่างกันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและทำให้เกิดพลังหรือการผลักดันของกลุ่มที่ทำให้การทำงานเป็นไปด้วยดี

2 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (interaction theory) ของเบลล์ (Bales) โฮมานส์ (Homans) และไวท์ (Whyte) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ สรุปได้ว่า

2 1 กลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์โดยการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (activity)

2 2 ปฏิสัมพันธ์ จะเป็นปฏิสัมพันธ์ทุกๆด้าน คือ

2 2 1 ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย (physical interaction)

2 2 2 ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (verbal interaction)

2.2 3 ปฏิสัมพันธ์ทางจิตใจ (emotional interaction)

2 3 กิจกรรมต่างๆที่มีการปฏิสัมพันธ์นี้ จะก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก (sentiment) ขึ้น

3 ทฤษฎีระบบ (system theory) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดสำคัญ สรุปได้ว่า

3 1 กลุ่มจะประกอบด้วยโครงสร้างหรือระบบ ซึ่งจะมีการแสดงบทบาทและการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกอันถือว่าการลงทุน (input) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (output) อย่างใดอย่างหนึ่ง

3 2 การแสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิก จะกระทำได้โดยการสื่อสารระหว่างกัน (communication) และจากการเปิดเผยตัวเองในกลุ่ม (open system)

4 ทฤษฎีสังคมมิติ (sociometric orientation) ของโมเรโนทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ สรุปได้ว่า

4 1 การกระทำและจริยธรรมหรือขอบเขตการกระทำของกลุ่มจะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะศึกษาได้โดยให้สมาชิกเลือกสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน (interpersonal choice)

4 2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ คือการแสดงบทบาทจำลอง (role playing) หรือการใช้เครื่องมือวัดการเลือกทางสังคม (sociometric test)

5 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (psychoanalytic orientation) ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ สรุปได้ว่า

5.1 เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม จะต้องอาศัยความจูงใจ (motivation process) ซึ่ง อาจเป็นรางวัลหรือผลจากการทำงานในกลุ่ม

5.2 ในการรวมกลุ่ม บุคคลจะมีโอกาสแสดงตนอย่างเปิดเผยหรือพยายามป้องกันปิดบังตนเองโดยวิธีต่าง ๆ (defense mechanism) การใช้แนวคิดนี้ ในการวิเคราะห์กลุ่มโดยให้บุคคลแสดงออกตามความเป็นจริงโดยใช้วิธีการบำบัดทางจิต (therapy) ก็จะช่วยให้สมาชิกเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

6 ทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป (general psychology)

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการใช้หลักจิตวิทยาต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับรู้ การเรียนรู้ ความคิด ความเข้าใจ การให้แรงจูงใจ ฯลฯ จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในแง่การรวบรวมข้อมูล

จากการที่ได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สรุปได้ว่า พฤติกรรมของ สมาชิกในกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ย่อมก่อให้เกิดผลในการเปลี่ยนแปลงของทั้งตัวบุคคลและกลุ่ม โดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวกำหนด ซึ่งจะทำให้เกิดผลงานที่ทำให้สมาชิกแต่ละคนมองเห็นคุณค่า ของผลงานที่ได้ทำร่วมกันมา ซึ่งผลงานนี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วย

หลักการสอนตามหลักการเรียนรู้ของทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ ทิศนา แคมมณี (2522 : 200) ได้กล่าวถึงหลักการสอน ดังต่อไปนี้

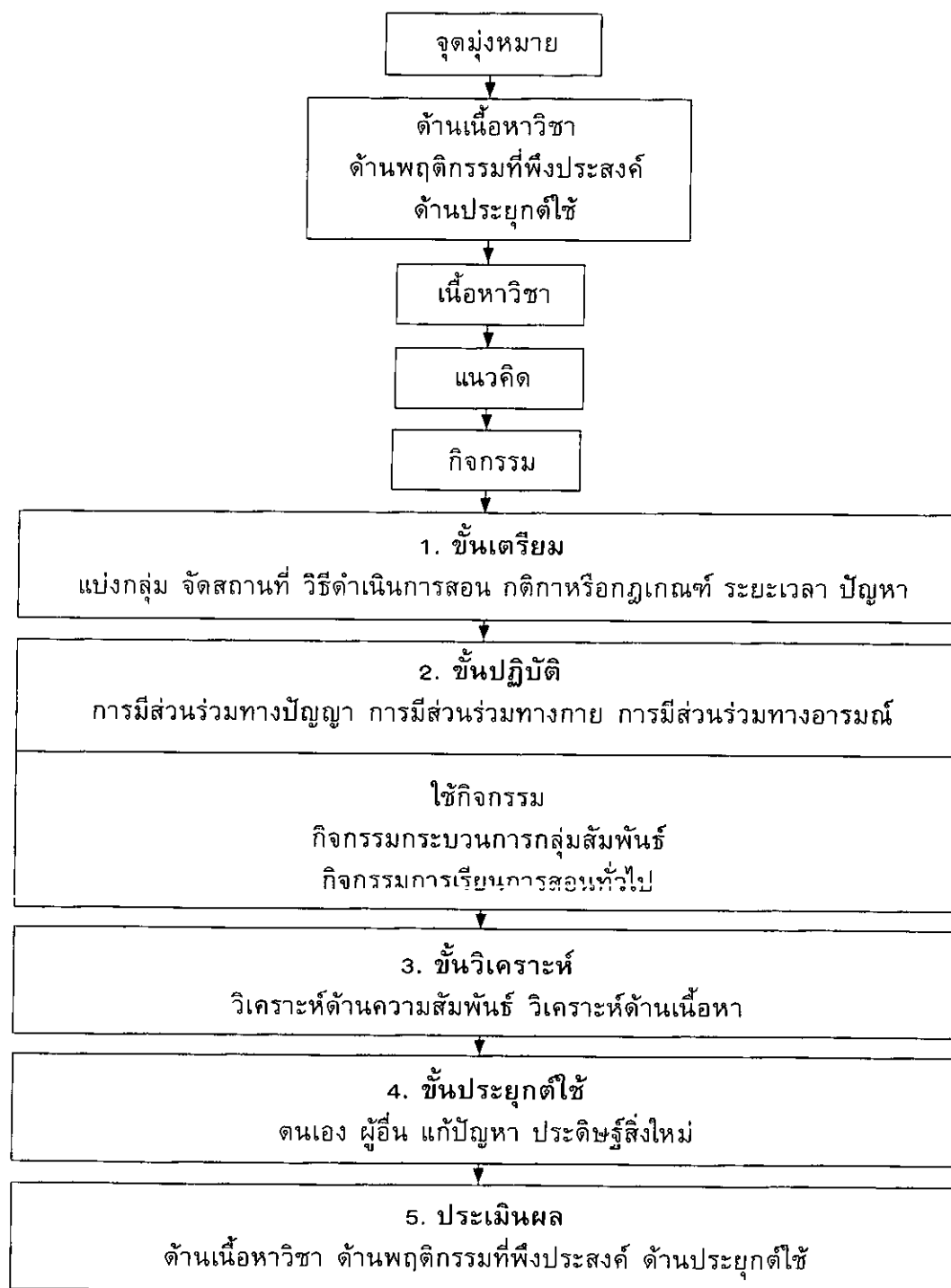
1 หลักการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะการที่ผู้เรียนได้มีบทบาท ต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะเรียนและเรียนอย่างมีชีวิตชีวา

2 หลักการสอนที่ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียน การสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นต้องอาศัยอยู่ ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมมีผลตกกระทบต่อกันและกันอยู่เสมอ การให้ ผู้เรียนได้ฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัว ให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

3 หลักการสอนที่ยึดการค้นพบด้วยตนเอง เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ซึ่งเน้น ให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พยายามค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพราะการค้นพบความจริงด้วยตนเองนี้ ผู้เรียนมักจะจดจำได้ดีและมักจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

4 หลักการสอนที่ยึดความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการ แสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ดังนั้นครูจึงควรพยายามเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการ

หลักการเรียนการสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ แสดงเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้ (ฉันทนา ภาคบงกช 2517 : 48)

ภาพประกอบ 8 แผนภูมิหลักของการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

ต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบด้วย ไม่ใช่มุ่งแต่ที่คำตอบอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้คำตอบนั้นมา

5 หลักการสอนที่ยึดความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันว่า เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น ดังนั้นครูจึงควรพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียนด้วย

ดังนั้น การสอนต่าง ๆ ที่ยึดหลักการดังกล่าวข้างต้น จึงมักมีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่มซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยทั่วถึงกัน และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความคิดความรู้สึก ปฏิกริยาและพฤติกรรมของผู้อื่น และเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ นอกจากนั้น ครูควรหาทางให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบต่าง ๆ ด้วยตนเองจากกิจกรรมการเรียนรู้ และพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้อยู่เสมอ

วิธีการสอนที่ส่งเสริมทักษะกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนดังที่ได้กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับทักษะกลุ่มสัมพันธ์ จะสามารถช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีดังกล่าว มีอยู่หลายวิธี เช่น เกม การอภิปราย บทบาทสมมุติ กรณีตัวอย่าง ละคร ฯลฯ

วีณา วโรตมะวิชญ (2535 : 206-207) ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นของการเรียนการสอน โดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ดังนี้

ลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มี 4 ขั้น ด้วยกันคือ

- 1 ขั้นลงมือปฏิบัติ (participation) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- 2 ขั้นค้นพบ (discovery) เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้ว เขาจะเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจด้วยตนเอง อันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3 ขั้นวิเคราะห์ (evaluation) ขั้นที่สำคัญที่สุด คือ การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไปโดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ ให้รวมกันเข้าเป็นจุดเดียว
- 4 ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเอง และผู้อื่น (application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

ดวงเดือน เทศวานิช (2534 : 128) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยยึดทักษะกลุ่มสัมพันธ์ 5 ขั้น ดังนี้

- 1 การกำหนดจุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดจุดหมายปลายทาง และช่วยให้การเรียนการสอนเกิดผลสำเร็จตามที่ต้องการได้ การกำหนดจุดมุ่งหมายควรให้สอดคล้องกับ

หลักการเรียนรู้และตรงตามความต้องการทางการศึกษา ซึ่งได้แก่การส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนทั้ง ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และด้านจิตใจไปพร้อมๆกันทุกด้าน

2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประสบการณ์นั้นควรเป็นประสบการณ์ขั้นเริ่มแรก ที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้อย่างถ่องแท้โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทุกด้านนอกจากนี้ยังมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และทำงานต่างๆร่วมกัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาวิธีการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีในกลุ่ม

3 การให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน หลักในการวิเคราะห์การเรียนรู้แบ่งออกได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม จะเริ่มต้นที่สมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่ม ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่มีต่อกัน ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการทำงานหรือกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม และของสมาชิกที่มีต่อกัน ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการทำงานหรือกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม และของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเป็นอย่างมาก ถ้ากลุ่มมีความสามัคคี และสมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ย่อมจะทำให้การทำงานของกลุ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น และประสบผลสำเร็จด้วยดี ผู้สอนจะช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และความสัมพันธ์ได้โดยการให้ผู้เรียนตั้งคำถามแก่กัน เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิด และความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ และการทำงานของกลุ่ม

3.2 การวิเคราะห์เนื้อหา ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เนื้อหาและนำไปสู่ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้เรียนแต่ละคนที่มีความสามารถ สติปัญญา และการรับรู้แตกต่างกัน การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด และแสดงข้อคิดให้ผู้อื่นได้รับรู้

4 การสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ ให้ผู้เรียนสามารถสรุปรวบรวมแนวคิดให้เป็นหมวดหมู่ และเป็นกฎเกณฑ์ โดยผู้สอนจะต้องแนะแนวทางให้ผู้เรียนอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปและนำหลักการไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับตนเอง ใช้กับผู้อื่น ใช้ในสังคม ใช้เพื่อแก้ปัญหาในอนาคต และใช้เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

5 การประเมินผล การประเมินผลจะทำให้ทราบผลของการเรียนการสอนว่าตรงตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ช่วยให้ทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียน ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนประเมินผลการสอนของผู้สอนว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด การประเมินผลนี้อาจให้ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม เช่นผลการทำงานของกลุ่ม ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของกลุ่ม และคุณธรรม

หรือคำนิยม เป็นต้น นอกจากนี้ก็มีการประเมินผลความสัมพันธ์ในกลุ่ม เช่นการให้สมาชิก ดิชมหรือ วิจารณ์โดยปราศจากอคติ เป็นต้น

สมบุรณ์ สงวนญาติ (2534 : 23) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ ว่าแบ่ง ออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1 ขั้นวางแผน ผู้สอนจะต้องวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาอย่างไร เป็น กิจกรรมประเภทใด มีเป้าหมายการสอนอย่างไร
- 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ พยายามให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือกระทำกิจกรรมทุกคน
- 3 ขั้นประจักษ์ เมื่อผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านไปแล้วจะพบว่า เขาได้เรียนรู้อะไร เพิ่มขึ้นบ้าง
- 4 ขั้นวิเคราะห์ เป็นการนำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปวิเคราะห์เอง หรือร่วมวิเคราะห์กับเพื่อน
- 5 ขั้นประเมินผล เป็นการนำเอาความรู้ที่วิเคราะห์แล้วมาประเมินผลร่วมกับกลุ่ม เพื่อรวบรวมความรู้ไว้เป็นหมวดหมู่
- 6 ขั้นนำไปใช้ เป็นการนำเอาความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสามารถ นำเอา ความรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบของการทำงานกลุ่มโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ประภากร โสห์ทองคำ (2522 : 12) ได้สรุปองค์ประกอบของการทำงานกลุ่มที่จะช่วยให้ การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ดังต่อไปนี้

- 1 ประธาน เป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม
- 2 เลขานุการ ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่ประสานงานในกลุ่ม ช่วยเหลืองานในกลุ่มร่วมกับผู้นำ จัด บันทึกและข้อตกลงรวมทั้งการสรุปผลการทำงาน
- 3 สมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้นำกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน รวมทั้งการให้แง่คิด ข้อเสนอแนะ และการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มทุกขั้นตอน
- 4 วิทยากร ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่ช่วยเหลือกลุ่มในการชี้แนะแนวทางแก่กลุ่มเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย
- 5 ที่ปรึกษาของกลุ่ม ได้แก่ ผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อชี้แนะแก่ที่ประชุมกลุ่ม
- 6 ผู้สังเกตการณ์ ได้แก่ ผู้คอยสังเกตการประชุมหรือการทำงาน

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ประภากร โสห์ทองคำ (2522 : 61-62) ได้กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอน โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ดังนี้

- 1 การสังเกต ควรสังเกตการทำงาน กระบวนการทำงานพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม บทบาทผู้นำผู้ตามในกลุ่ม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มให้มากกว่าที่จะเพ่งเล็งในเรื่องของผลงาน
- 2 ซักถาม จะต้องซักถามสมาชิกหรือนักเรียนให้ทั่วถึง ใช้คำถามที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดค้นเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน แทนการเน้นถามเป็นรายบุคคลเพียงอย่างเดียว
- 3 ให้ทำกิจกรรม กิจกรรมที่ให้นักเรียนทำได้หลายลักษณะ เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การอภิปราย รายงาน ค้นคว้า จัดปายนิเทศ เป็นต้น
- 4 การทดสอบ ถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการวัดผลเท่านั้น ไม่ควรให้สำคัญกับ การทดสอบมากหรือใช้บ่อย การทดสอบอาจทำในหรือนอกเวลาเรียนหรือทดสอบเป็นกลุ่ม
- 5 การทำงานกลุ่มแต่ละครั้ง อาจเกิดจากการที่สมาชิกได้รับมอบหมายงานเป็นกลุ่ม หรือได้รับมอบหมายงานไปคนละอย่าง ดังนั้น การวัดผลจึงควรวัดทั้งงานและของกลุ่มและบุคคล
- 6 ไม่ควรผูกขาดการวัดและการประเมินผลนักเรียนไว้แต่ฝ่ายเดียว ควรให้นักเรียน ได้มีส่วนในการวัดและประเมินผลด้วย เช่น ให้นักเรียนในกลุ่มจัดอันดับประสิทธิภาพในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มหรือจัดอันดับประสิทธิภาพของการทำงานในกลุ่มอื่นๆหรือให้นักเรียนประเมินผล โดยเป็นผู้สังเกตการทำงานของสมาชิกหรือกลุ่ม
- 7 ไม่แยกการเรียนการสอนและการประเมินผลออกจากกัน โดยถือว่าการเรียนที่ไหน ย่อมมีการวัดและประเมินผลอยู่ที่นั่น ทุกครั้งที่มีการเรียนจึงต้องมีการวัดและประเมินผล ซึ่งการวัดและการประเมินผลไม่ควรให้นักเรียนรู้ตัวเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติ
- 8 งานที่ได้รับผิดชอบของกลุ่ม ถือว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีคะแนนหรือสัมฤทธิ์ผลเท่าเทียมกัน
- 9 ในการจัดพฤติกรรมที่กลุ่มไม่พึงประสงค์ เช่น การขาดความรับผิดชอบหรือการมีนิสัยที่ไม่ต้องประสงค์ของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องกำหนดเกณฑ์หรือกติกาในการทำงานร่วมกันขึ้น เพื่อรักษาความเป็นธรรมและเป็นแนวปฏิบัติในการทำงานร่วมกันของกลุ่มมากกว่าที่จะให้ครูเข้าไปดำเนินการเองโดยครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่านั้น
- 10 เมื่อประเมินผลแล้ว ควรนำผลนั้นกลับไปวิเคราะห์การทำงานของ组和ผลงานส่วนบุคคล (feed back) ดังนั้น นักเรียนจึงต้องรู้จักจุดประสงค์หรือสัมฤทธิ์ผลของตนเอง ซึ่งทำได้จากการวิจารณ์อภิปรายสรุปผลการทำงานของตนเองและเพื่อนสมาชิก
- 11 ครูต้องให้การยอมรับ (accept) การทำงานและผลการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อการประเมินผลของเด็ก แม้บางครั้งจะขัดกับความรู้สึกซึ่งครูก็สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ แต่ไม่ใช้อิทธิพลของตนเองไปบังคับให้นักเรียนเปลี่ยนความคิดเหมือนกับตน

ประโยชน์ของการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ดวงเดือน เทควานิช (2534 : 130)

ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ไว้ดังนี้

- 1 ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม
- 2 ผู้เรียนจะมีความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างดี
- 3 ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และเกิดเจตคติที่ดีต่อบุคคลอื่นในสังคม
- 4 ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียน ทำให้มีความกระตือรือร้น สนุก น่าสนใจ
- 5 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้

วีณา วโรตมะวิชัย (2535 : 209) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

- 1 เปิดโอกาสให้มีการตอบสนองระหว่างครูและนักเรียนมากขึ้น
- 2 นักเรียนที่ไม่เคยได้มีโอกาสแสดงออกหรือเป็นบุคคลขี้อายจะได้มีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น
- 3 นักเรียนจะมีโอกาสสนใจกับเนื้อหาวิชา โดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ไม่ใช่เป็นเพียงผู้รับฟังเท่านั้น
- 4 การเรียนรู้จะสนองกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ อย่างจริงจัง
- 5 ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น โดยผู้เรียนจะต้องร่วมมือกับครูในการกำหนดเนื้อหาและความต้องการในการเรียน รวมทั้งเป็นผู้แสดงอย่างจริงจัง
- 6 ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถจากภูมิความรู้ที่ตนเองมีอยู่และจากที่อื่น ๆ มาใช้ในการเรียนรู้ของตน
- 7 ผู้เรียนสามารถเผชิญปัญหา และแก้ปัญหาทั้งหลายทั้งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่ประสบในชีวิตจริงได้อย่างจริงจัง

4 การเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning)

จิราภรณ์ ศิริทวี (2534 : 85) ได้ กล่าวถึงลักษณะเด่นของการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ว่า เน้นที่ความร่วมมือ ร่วมแรงกันระหว่างสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความร่วมมือและความสามารถของสมาชิกกลุ่มทุกคน

ชาลวิน Slavin (1990 : 3) กล่าวถึง การเรียนรู้แบบร่วมมือกันว่า เป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนรู้ร่วมกันรับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้เมื่อสมาชิกทุกคน ได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน นั่นคือ การเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมนั่นเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน คือ การที่นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่ม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนที่กำหนดไว้ หรือสามารถแก้

ปัญหาได้โดยนักเรียนรับรู้ว่าการกลุ่มจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จในการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ซึ่งความจริงก็คือนักเรียนเรียนเป็นทีมนั่นเอง

หลักการพื้นฐานของการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Jhonson and Jhonson 1989 80) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือว่า สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1 การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (positive interdependence)

นักเรียนจะรู้สึกว่าการตนจำเป็นจะต้องอาศัยผู้อื่นในการทำงานกลุ่มให้สำเร็จ กล่าวคือ “ร่วมเป็นร่วมตายกัน” วิธีการที่ทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้ อาจจะทำให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เช่น นักเรียนต้องเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและเพื่อนทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้ด้วยกันหรืออาจมีการให้รางวัลร่วม เช่น ถ้ากลุ่มทำคะแนนได้สูง แต่ละคนจะได้คะแนนเพิ่มในส่วนของตนหรือโดยการให้ร่วมกันใช้เอกสารข้อมูลร่วมกันในการทำงานที่มอบหมาย หรือการมอบหมายหน้าที่ต่างๆ ของแต่ละคน เช่น ผู้สรุป ผู้ขยายความ ประเด็นที่สำคัญคือ สมาชิกในกลุ่มต้องทำงานกลุ่มให้สำเร็จ และไม่มีการยอมรับความสำเร็จหรือความสามารถของบุคคลเพียงคนเดียว

2 การติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรง (face to face promotive interaction)

เนื่องจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวกมิใช่วิธีที่จะทำให้เกิดผลอย่างปาฏิหาริย์ แต่ผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนั้นจะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างนักเรียนในการเรียนรู้แบบร่วมมือ การสรุปเรื่อง การอธิบาย การขยายความในบทเรียนที่เรียนมา ให้แก่เพื่อนในกลุ่ม เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้นจึงควรมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดีถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

3 แต่ละคนรับผิดชอบงานของกลุ่ม (individual accountability)

การเรียนรู้แบบร่วมมือจะถือว่าไม่สำเร็จจนกว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะเรียนรู้เรื่องในบทเรียนได้ทุกคน หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้เรียนรู้ได้ทุกคนเพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องวัดผลการเรียนของแต่ละคนเพื่อให้กลุ่มได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนไม่เก่ง บางทีครูอาจจะใช้วิธีทดสอบสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคลหรือสุ่มเรียกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มเป็นผู้ตอบด้วยวิธีดังกล่าว กลุ่มจึงต้องช่วยกันเรียนรู้และช่วยกันทำงานโดยมีความรับผิดชอบต่องานของตนเป็นพื้นฐานซึ่งจะต้องเข้าใจและรู้แจ้งในงานที่ตนรับผิดชอบ อันจะก่อให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มตามมา ดังนั้นจึงไม่มีนักเรียนคนใดที่จะเอาเปรียบบนความพยายามอย่างหนักของเพื่อน

4 ทักษะในความสัมพันธ์กับกลุ่มเล็กและผู้อื่น (interpersonal and small group skills)

นักเรียนทุกคนไม่ได้มาโรงเรียนพร้อมกับทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะช่วยในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะมนุษย์สัมพันธ์และกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อสามารถทำงานของกลุ่มนักเรียนด้วยการที่จัดนักเรียนที่ขาดทักษะการทำงานกลุ่มมาทำงานร่วมกัน จะไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้หมายถึงแต่การจัดให้นักเรียนมานั่งทำงานเป็นกลุ่มเท่านั้น

ซึ่งจุดนี้เป็นหลักการหนึ่งที่ทำให้วิธีการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแตกต่างจากการสอนโดยเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมที่เคยใช้มานาน

จากทักษะการทำงานกลุ่มนี้เองที่จะทำให้ให้นักเรียนช่วยเหลือเอื้ออาทรในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน มีการร่วมมือกันในกลุ่ม ดังนั้นทุกคนจึงเกิดการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

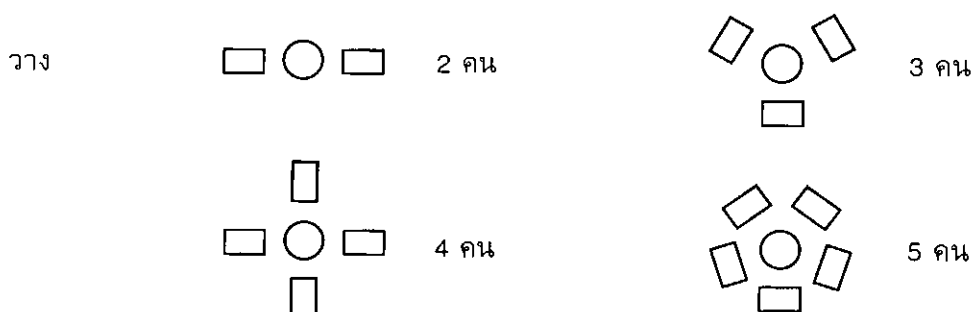
5 กระบวนการกลุ่ม (group process)

กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การให้นักเรียนมีเวลาและได้กระบวนการในการวิเคราะห์ว่ากลุ่มทำงานได้เพียงใด และสามารถนำทักษะสังคมและมนุษย์สัมพันธ์ได้เหมาะสม กระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ผลในขณะที่ยังสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มก็จะเป็นไปด้วยดี กล่าวคือ กลุ่มจะมีความเป็นอิสระโดยสมาชิกในกลุ่มสามารถจัดกระบวนการกลุ่มและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวของพวกเขาเอง ทั้งนี้ข้อมูลป้อนกลับจากครูหรือเพื่อนนักเรียนทั้งที่เป็นผู้สังเกตจะช่วยให้กลุ่มดำเนินการให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทบาทของครูในการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ ชูศรี สนิทประชากร (2534 48-49) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของครูในการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือว่า ครูจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการสอนทั้งในด้านวิชาการและอื่นๆ (academic and collaborative skills objectives) ซึ่งจุดมุ่งหมายส่วนหลังนี้จะเป็นลักษณะของการทำงานร่วมกันว่าต้องการให้มีลักษณะอย่างไร อาจเป็นทักษะการทำงานกลุ่มหรือการเข้าสังคม (social objective) นอกจากการที่ครูตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนให้ชัดเจนแล้ว ครูควรเอาใจใส่ในเรื่องของการจัดกลุ่มด้วย ซึ่งเรื่องการจัดกลุ่มนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนแบบร่วมมือ เพราะการจัดกลุ่มที่เหมาะสมนั้น จากการวิจัยพบว่าส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างยิ่ง ครูควรพิจารณาองค์ประกอบของการจัดกลุ่มลักษณะเดียวกัน (homogeneous) หรือลักษณะต่างกัน (heterogeneous) ลักษณะดังกล่าวได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ สีผิว ความสามารถ ความสนใจ หรืออื่นๆจะจัด

แบบใด อย่างไร ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูว่าต้องการจุดมุ่งหมายอะไรบ้าง นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายทางวิชาการ

การจัดกลุ่มจะวางอย่างไร เช่น

ภาพประกอบ 9 แสดงการจัดวางกลุ่มนักเรียนในการเรียนแบบร่วมมือ

สมาชิกในกลุ่มใครจะเป็นผู้เลือกให้ ครูเลือกหรือเด็กเลือกเอง แต่โดยทั่วไปจากการวิจัยพบว่าการเรียนรู้จะดีครูควรเป็นผู้เลือกให้

ระยะเวลาที่กลุ่มอยู่ด้วยกันควรยาวนานแค่ไหนการเรียนรู้จึงจะประสพผลดีครูควรจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสม

การเตรียมเอกสารหรืออุปกรณ์สำหรับผู้เรียนว่าควรจะมีชุดเดียวสำหรับของกลุ่มเพื่อใช้ร่วมกันหรือจัดแบ่งเป็นหลายส่วนหลายชุด แยกตามสมาชิกกลุ่ม แล้วมารวมกันใช้ทีหลัง ก็แล้วแต่ครูว่าแบบไหนจะเหมาะสม

นอกจากเรื่องของกลุ่มและเรื่องของอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนแล้วการที่ครูกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่ม (role assignments) นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะทุกคนจะต้องรับรู้และเรียนรู้เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มควรต้องมีหน้าที่และบทบาทโดยเสมอภาคกัน ซึ่งในข้อนี้พบว่าถ้าไม่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้นักเรียนแล้วบางคนในกลุ่มอาจไม่ทำอะไร ซึ่งจะเกิดปัญหาและความขัดแย้งอยู่เสมอ ศาตราจารย์เจมส์ (Professsor James) ได้เสนอแนะว่าบทบาทที่กำหนดนั้นอาจจะเป็นดังนี้ แล้วแต่ครูจะกำหนด เช่น

- 1 ผู้นำกลุ่ม - ทำงานให้ลุล่วง
- 2 ผู้สรุป - สรุปผลการเรียนรู้
- 3 ผู้ตรวจสอบ - ตรวจสอบทุกคนในกลุ่มให้เรียนรู้ร่วมกันหมด
- 4 ผู้ช่วย - คอยช่วยเหลือให้ความคิดว่าถูกต้องหรือไม่
- 5 ผู้ชี้แนะ - คอยเพิ่มเติมความคิด ขยายความรู้

- 6 ผู้หาข้อมูล - หาเอกสารข้อมูลให้กลุ่ม
- 7 ผู้กระตุ้นเตือน - คอยให้กำลังใจและกระตุ้นให้ทำงาน
- 8 ผู้สังเกต - ดูแลว่าทุกคนทำหน้าที่ของตนหรือยัง ไม่ออกนอกเรื่อง

การกำหนดบทบาทนั้นนอกเหนือจากการให้ความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดหรือทำงานร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลงานตามจุดมุ่งหมายร่วมกันนั้น ก็เพื่อให้ทุกคน ได้รู้จักหน้าที่ของตนและร่วมทำงานกลุ่ม ไปได้ด้วยดี ซึ่งนับว่าเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ครูควรใช้ในการทำงานกลุ่มแต่ถ้าแบ่ง 4 คน หน้าที่ควรมีดังนี้

- 1 ผู้นำกลุ่ม (leader)
- 2 ผู้อธิบาย (exokauner)
- 3 ผู้ตรวจสอบ (checker)
- 4 ผู้กระตุ้นหรือให้กำลังใจ (encourager)

เมื่อแบ่งกลุ่มและให้บทบาทสมาชิกของกลุ่มแล้ว ครูควรจัดให้เด็กได้ร่วมกันมีผลงานร่วมกัน โดยส่งครูมา ซึ่งผลงานนี้ครูจะไม่ได้พิจารณาแต่ผลงานนั้นๆ เพียงอย่างเดียวแต่พิจารณาการทำงาน กลุ่มของเขาด้วย รวมทั้งเวลาที่เขาใช้ ทั้งนี้ก็แล้วแต่ว่าครูได้ตั้งจุดมุ่งหมายอย่างไร

งานของกลุ่มนั้นครูอาจใช้วิธีการทดสอบหรืออาจถามจากสมาชิกคนใดคนหนึ่งซึ่งย่อมส่งผล รวมถึงคะแนนของคนอื่นๆ ด้วย เพราะเขาเป็นตัวแทนของกลุ่ม ครูอาจประเมินการซักถามการได้มาซึ่ง ผลงาน วิธีการทำงานของกลุ่มแล้วต้องส่งให้คะแนน แต่อย่างไรก็ตามวิธีการตัดสินด้วยคะแนนอาจจะ ใช้ได้ไม่เหมาะสมทุกกรณี ครูอาจใช้วิธีการให้รางวัลอื่นๆควบคู่กันไปด้วย อย่างไรก็ตามบทบาทของครู ที่สำคัญคือควรกำกับดูแลให้ความสนใจกระบวนการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ โดยเน้นให้เขาได้ ร่วมมือกัน ครูไม่ควรรีบร้อนบอกผลการเรียนรู้เสียก่อน ซึ่งครูอาจใช้วิธีการช่วยเหลือแนะนำ เสริม ทักาะต่างๆที่เราทำให้เขาประสบความสำเร็จในการเรียนจากกลุ่มของเขาเอง และควรวัดผลทั้งในด้าน วิชาการและด้านคุณภาพของผู้เรียนที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

นอกจากนั้น พรพนรัตน์ เ่งธรรมสาร (2533 37) ยังได้อธิบายถึงบทบาทของครูในการ สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือว่า บทบาทของครูเปลี่ยนจากการเป็นผู้ควบคุมชั้นเป็นเพียงผู้แนะนำให้ นักเรียนใช้ข้อมูลทั้งหลาย ดำเนินการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ครูเป็นผู้จัดบรรยากาศให้เอื้อ อำนวยต่อการเรียนของนักเรียน ผลงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่านักเรียนจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ที่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนหรือครูก็สามารถทำผิดได้ ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ สึกซึ่งกันและกัน ครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างบรรยากาศ เช่นนี้ โดย

- 1 ให้งานที่ท้าทายความสามารถของนักเรียนมากกว่าที่จะเป็นงานที่แข่งขันกัน
- 2 ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจในงานที่ทำถึงแม้ว่าจะเป็นความคิดที่จำกัด

3 ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออกซึ่งความคิดของตนเอง ซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น วาดภาพ ระบายสี แสดงบทบาทสมมุติ ละคร เขียนบรรยาย และอื่นๆ

4 ยอมรับความผิดพลาดของนักเรียน

5 เผยแพร่ข้อเขียนหรือผลงานของนักเรียนในรูปแบบของจดหมายข่าวหนังสือของห้อง หรือ หนังสือพิมพ์ของโรงเรียน

6 กระตุ้นส่งเสริมทักษะทางด้านความคิดแก่นักเรียน โดยใช้แหล่งข้อมูลต่างๆ และสื่อการสอน เช่น หนังสืออ้างอิงทั้งหลาย ภาพยนตร์ วารสาร

ครูมีส่วนในการสร้างบรรยากาศของห้องเรียนเป็นอย่างมาก ถ้าทำได้เช่นนี้ นักเรียนจะได้รับทั้งความรู้ด้านเนื้อหา ทักษะที่ดีต่อการเรียน มีระเบียบวินัยในตัวเองและมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

กล่าวโดยสรุปบทบาทของครูในการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือดังนี้

1 การตั้งจุดหมายในการสอนทั้งด้านวิชาการ และทักษะทางสังคมหรือพฤติกรรมที่คาดหวัง จากการทำงานกลุ่ม

2 การจัดกลุ่มหรือองค์ประกอบของกลุ่มควรจัดให้มีลักษณะคละกัน

3 การกำหนดจำนวนสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่กลุ่มอยู่ด้วยกัน จัดให้มีเอกสารหรืออุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน

4. การกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มให้ชัดเจน เช่น เป็นผู้นำกลุ่ม ผู้สรุป ผู้ตรวจสอบ ผู้ช่วย ผู้ชี้แนะ ผู้หาข้อมูล ผู้สังเกต เป็นต้น

5 จัดให้เด็กได้ร่วมมือกันมีผลงานที่ต้องร่วมมือกันทำ โดยครูต้องพิจารณาทั้งวิธีการทำงาน และ ผลงานของกลุ่ม

6 วัดผลทั้งในด้านวิชาการ และทักษะทางสังคมหรือพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

7 เปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้ถ่ายทอดข้อมูลมาเป็นผู้แนะนำให้นักเรียนใช้ข้อมูล

8 จัดบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนของนักเรียน เช่นบรรยากาศที่เป็นกันเอง ให้การยอมรับนักเรียน เป็นต้น

สาเหตุที่วิธีสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือได้ผลดีกว่าแบบเก่า จอห์นสัน และจอห์นสัน (สุรศักดิ์ หลาบมาลา 2531 : 5 อ้างอิงมาจาก Johnson and Johnson 1978) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่วิธีสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือได้ผลดีกว่าแบบเก่าที่ใช้กันมาไว้ดังนี้

1 เด็กเก่งที่เข้าใจคำสอนของครูได้ดีจะเปลี่ยนคำสอนของครูเป็นภาษาพูดของเด็ก อธิบายให้เพื่อนฟังได้ ทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดีขึ้น

2 เด็กที่ทำหน้าที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังจะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ครูทุกคนทราบข้อนี้ดี คือ ยิ่งสอนยิ่งเข้าใจบทเรียนที่ตนสอนได้ดียิ่งขึ้น

3 การสอนเพื่อนเป็นการสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้เด็กได้รับความเอาใจใส่และมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

4 เด็กทุกคนต่างก็พยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพราะครูกิดคะแนนเฉลี่ยของเด็กทั้งกลุ่มด้วย

5 เด็กทุกคนเข้าใจได้ดีว่าคะแนนของตนมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนั้นทุกคนต้องพยายามอย่างเต็มที่ จะคอยอาศัยเพื่อนอย่างเดียวไม่ได้

6 เด็กทุกคนมีโอกาสดูฝึกทักษะทางสังคม มีหัวหน้ากลุ่ม มีผู้ช่วย มีเพื่อนร่วมกลุ่ม เป็นการเรียนรู้วิธีการทำงานกลุ่มหรือเป็นทีมงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากเมื่อเข้าสู่งานอันแท้จริงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

7 เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม เพราะในการปฏิบัติงานร่วมกันนั้นก็ต้องมีการทบทวนกระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานหรือคะแนนของกลุ่มดีขึ้น

8 เด็กเก่งจะมีบทบาททางสังคมในชั้นมากขึ้น เขาจะรู้สึกว่าเขาไม่ได้เรียนหรือหลบไปท่องหนังสือเฉพาะตน เขามีหน้าที่ต่อสังคมด้วย

9 ในการตอบรับคำถามในห้องเรียนถ้าหากตอบผิดเพื่อนจะหัวเราะ เมื่อทำงานเป็นทีมเด็กจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าหากตอบผิดทั้งทีม คนอื่นๆอาจจะช่วยเหลือบ้าง เด็กในทีมจะมีความผูกพันกันมากขึ้น

ขั้นตอนในการเรียนแบบร่วมมือ คาแกน (Kagan อ้างจาก Slavin. 1990 , 101) กล่าวว่า การสอนโดยเรียนแบบร่วมมือ คล้ายกับการสอนแบบศึกษาภายในกลุ่มเล็ก มี 9 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้น (student-centered class discussion) ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่สนใจหรือต้องการศึกษาค้นคว้า มีการกำหนดเรื่องที่จะอ่าน การจดบันทึกหรือประสบการณ์ที่จะใช้อภิปรายทำให้นักเรียนและครูเข้าใจว่าอะไรคือสิ่งที่นักเรียนต้องการจะศึกษาประเด็นต่าง ๆ นั้นเกี่ยวข้องและครอบคลุมหรือไม่

ขั้นที่ 2 เลือกสมาชิกกลุ่มและสร้างทีม (selection of student learning teams and team building) ถ้านักเรียนไม่พร้อมที่จะทำงานต้องฝึกการสร้างทีมก่อนเพราะทักษะการทำงานกลุ่มที่ดีต้องได้รับการฝึกก่อนที่จะเริ่มต้นเรียนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ

ขั้นที่ 3 ทีมเลือกเรื่องที่จะศึกษา (team topic selection) ให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะศึกษาจากการอภิปรายในขั้นที่ 1 ถ้าสมาชิกในแต่ละทีมเลือกเรื่องที่ต้องการไม่ตรงกัน ให้เวลาอภิปรายในกลุ่ม

เพื่อตกลงกันก่อนจนกระทั่งได้เรื่องที่จะศึกษาทุกทีมจุดที่สำคัญของทีมคือการร่วมมือและเป้าหมายในการทำงานกลุ่ม เรื่องที่จะศึกษาต้องเป็นเรื่องที่สนใจร่วมกัน

ขั้นที่ 4 กำหนดหัวข้อย่อย (minitopic selection) ภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มมีการกำหนดหัวข้อย่อยที่จะศึกษา และแบ่งงานกันไปค้นคว้า

ขั้นที่ 5 การเตรียมหัวข้อย่อย (minitopic preparation) หลังจากแบ่งหัวข้อย่อยไปศึกษาแล้ว แต่ละคนต้องรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนจะต้องรู้ว่าผลงานของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 6 การนำเสนอหัวข้อย่อยภายในกลุ่ม (minitopic presentations) หลังจากทีแต่ละคนได้ศึกษาหัวข้อย่อยตามที่ได้มอบหมายแล้วให้นำมาเสนอภายในกลุ่มย่อยของตนก่อน ขั้นตอนนี้เป็นการรายงานที่คล้ายกับการนำความรู้มาประมวลเข้ากันมีการอภิปรายและจดบันทึกประเด็น ที่อภิปราย

ขั้นที่ 7 เตรียมนำเสนอรายงานของทีม (preparation of team presentation) สมาชิกในแต่ละทีมจะสังเคราะห์หัวข้อย่อยที่ไปศึกษารวมทั้งที่มีการอภิปรายเพื่อจะนำมาเสนอเป็นผลงานของกลุ่ม รูปแบบการนำเสนอที่อาจเสนอในรูปแบบของการแสดง การสาธิต ศูนย์การเรียนรู้ เรื่องซับซ้อน หรือเสียดสี หรือการอภิปราย โดยมีการนำอุปกรณ์ต่างๆ เข้าช่วย เช่นกระดานดำ เครื่องฉายข้ามศีรษะ สไลด์ ทัศนูปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 8 ทีมเสนอรายงาน (team presentation) ในระหว่างการนำเสนอผลงาน แต่ละทีมต้องควบคุมเวลาที่ใช้ในการนำเสนอ ครูต้องคอยจับเวลาและเตือน

ขั้นที่ 9 การประเมินผล (evaluation)

- 1 ประเมินการเสนอรายงานโดยนักเรียนทั้งชั้น
- 2 ประเมินกลุ่มของตนเองโดยสมาชิกแต่ละคนภายในทีม
- 3 ครูประเมินโดยพิจารณาหัวข้อย่อยที่ได้รับการเสนอภายในกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่าการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และรูปแบบของการเรียนมีหลายรูปแบบที่แตกต่างกันไป แต่รูปแบบหลักๆ ที่นิยมใช้กันคือ แสตด (STAD), ทีจีที (TGT), ซีไออาร์ซี (CIRC), จิ๊กซอว์ (jigsaw), จิ๊กซอว์ 2 (jigsaw 2), กรู๊ป อินเวสติเกชัน (group investigation), และ โค-ออป-โค-ออป (co-op co-op)

หลักในการแบ่งกลุ่ม

การสอนย่อมเปลี่ยนไปตามสภาพของการเรียนการสอน ปรัชญาการศึกษา หลักสูตร วัสดุ อุปกรณ์การสอน อาคารสถานที่ รวมทั้ง ความรู้ความเข้าใจในวิชาจิตวิทยาความรู้ในวิชาการและวิชาชีพของครู ตลอดจนผลการวิจัยทางการศึกษา และความชำนาญในการสอนเป็นต้น

การสอนเป็นชั้นให้ผลดีในทางประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษแก่นักเรียนจำนวนมาก ช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในบทเรียนและแข่งขันกัน ทั้งยังฝึกการอยู่ร่วมกัน ได้สมาคมกัน ฝึกนิสัยต่างๆ สำหรับการมีชีวิตอยู่ในสังคม และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หัดเป็นคนใจกว้างขวาง รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

แต่การสอนเป็นชั้นก็มีผลเสียอยู่หลายประการ เช่น ไม่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน เพราะนักเรียนไม่ได้รับการเอาใจใส่เป็นรายบุคคล ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเด็กเก่งเบียดเด็กอ่อนทอดอຍ เพราะครูมักนึกถึงเด็กปานกลางเป็นสำคัญนักเรียนเป็นแต่รับฟังและจดจำที่ครูบอกหรือสอน จึงไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงไม่ส่งเสริมวินัยตนเอง เพราะครูมักเป็นฝ่ายออกคำสั่งให้ปฏิบัติ จึงทำให้เกิดปัญหาทางการปกครอง ซึ่งครูไม่อาจจะแก้ปัญหาการเรียนได้ทั่วถึง เป็นต้นว่าเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน ครูไม่อาจอธิบายให้เข้าใจได้เท่ากันทุกคน เพราะต้องสอนและปกครองนักเรียนเป็นรายบุคคลจำนวนมากในเวลาเดียวกัน

การแบ่งนักเรียนในชั้นออกเป็นกลุ่มๆ ช่วยให้การเรียนการสอนได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น โดยปกติแล้ว นักเรียนในแต่ละกลุ่มเป็นพวกที่มีความสามารถและผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับเดียวกัน ในขณะที่ครูสอนนักเรียนกลุ่มหนึ่งอยู่ นักเรียนกลุ่มอื่นๆ ก็ทำงานอย่างอื่นไป การแบ่งกลุ่มเพื่อสอนนี้นอกจากจะแก้ไขข้อบกพร่องของการสอนเป็นชั้นแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันตามแบบประชาธิปไตย ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ทั้งยัง ฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อีกด้วยการแบ่งกลุ่มนักเรียนเช่นนี้อาจทำได้หลายอย่าง เช่น แบ่งออกตามชั้นเรียน ตามวิชาที่เรียน และตามความรู้ที่ทัดเทียมกัน ในประเทศของเราจะพบข้อเท็จจริงจากโรงเรียนแต่ละชั้นนั้นมีเด็กเรียนรวมกันอยู่มีอายุแตกต่างกันเพราะเราจัดชั้นโดยถือหลักสูตรไม่ได้ยึดถืออายุของเด็กเป็นหลัก ในบางห้องเด็กจะมีอายุแตกต่างกัน 3-5 ปี นอกจากอายุปฏิทินแตกต่างกันแล้ว อายุปัญญาของเด็กยังแตกต่างกันอีกด้วย ในแต่ละห้องเรียนเราจะพบว่าเด็กอย่างน้อย 3 พวก คือ พวกหนึ่งเรียนดี ครูสอนเพียงเล็กน้อยไม่ต้องพิศดารมากนัก พวกนี้ก็เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง พวกที่สองสติปัญญาปานกลางหากครูสอนตามปกติก็พอเข้าใจบ้าง พอเรียนไปได้ไม่ดีเด่น พวกที่สามหากครูสอนธรรมดาไม่สามารถจะเรียนตามเพื่อนทัน โดยปกติเด็กพวกที่หนึ่งและพวกที่สามมีจำนวนไม่มากนัก แต่มีอยู่ทั่วไปทุกโรงเรียนส่วนพวกที่สองซึ่งเป็นเด็กระดับปานกลางจะมีจำนวนมาก เมื่อข้อเท็จจริงเป็นเช่นนี้ การจะถือว่าเด็กในห้องมีระดับสติปัญญาเท่ากันนั้น ครูจะใช้วิธีสอนแบบเดียวกัน ให้ได้ผลในการเรียนเหมือนกันหมดย่อมไม่ถูกต้อง การจัดกลุ่มเด็กครูจะกระทำโดยอาศัยหลักการเหล่านี้อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแนวทางพิจารณา (ละออ การุญะวณิช มปป . 146)

1 พิจารณาความสามารถ ทักษะคติ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติของนักเรียนเป็นหลัก

2 พิจารณาอายุปฏิทิน คือจัดเด็กอายุรุ่นเดียวกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน โดยถือว่าตามปกตินั้น เด็กอายุเท่ากันย่อมมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ใกล้เคียงกัน จะแตกต่างกันบ้างก็เพียงเล็กน้อย

3 พิจารณาอายุปัญญา คือถือ สติปัญญาหรือความสามารถในการเรียนของเด็กเป็นเกณฑ์ จัดเด็ก เด็กที่เรียนดีพวกหนึ่ง เด็กที่เรียนตามเพื่อนไม่ทันพวกหนึ่ง และเด็กขนาดปานกลางพวกหนึ่ง ซึ่งอาจจะแบ่งออกได้หลายกลุ่มแล้วแต่จำนวนของเด็ก

4 พิจารณาความสนใจของเด็ก คือแบ่งเด็กออกไปตามกลุ่มความสนใจคล้ายกันให้ อยู่ใน กลุ่มเดียวกัน

การจัดกลุ่มประเภทต่าง ๆ

ในการดำเนินการสอนวิชาต่างๆ บางครั้งถ้ามีการเลือกกลุ่มผู้เรียนหรือจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนใหม่ จะทำให้การเรียนการสอนนั้นได้ผลยิ่งขึ้นและบางครั้งก็มีความจำเป็นต้องใช้ผู้สอนหลายคนช่วยทำการสอน วิชาใดวิชาหนึ่ง โดยสอนคนละวาระ หรือสอนในขณะเดียวกันก็ได้ การกระทำเช่นนี้เพื่อเสริมสร้างการเรียน การสอนให้ได้ผลดีที่สุดเท่าที่นั้น การจัดสอนแบบนี้แบ่งเป็น (ไพโรจน์ ติรณธนากุล 2521 : 72-78)

- 1 วิธีจัดกลุ่มคละ (random grouping and assignment method)
- 2 วิธีจัดกลุ่มแยกประเภท (homogeneous grouping method)
- 3 วิธีจัดผู้สอนเป็นกลุ่ม (team teaching method)
- 4 วิธีเรียนแบบกลุ่มย่อย (team learning method)

1 วิธีจัดกลุ่มคละ (random grouping and assignment method) เป็นการจัดผู้เรียนที่มีทั้งหมด เข้าเป็นห้องเรียนเดียวกัน โดยไม่มีการแยกแยะ หรือ แบ่งระดับพื้นความรู้ใดๆ ส่วนขนาดของ กลุ่ม ก็เป็นไปตามจำนวนที่มีอยู่ เช่นห้องเรียนจำนวนที่นั่ง หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ที่มีอยู่ สำหรับการมอบหมายผู้สอนแต่ละคนให้สอนหรือรับผิดชอบหัวข้อต่างๆ ตามแต่ผู้สอนที่มีอยู่ ไม่มีการ พิจารณาความเหมาะสม วิธีจัดกลุ่มคละเหมาะที่จะใช้สอนเพื่อคัดเลือกผู้เรียนต่อไป เพราะ ผู้ที่จะผ่านการเรียนได้จะต้องมีความสนใจ หรือทัศนคติดีพอ มีความรู้ ความสามารถพื้นฐานสูงพอ เป็นการกำหนดคุณภาพ และมาตรฐานของผู้สอน เพราะการรับผู้สอนเข้ามาทำการสอนในลักษณะนี้ จะต้องได้ผู้สอนที่มีความรู้จริง (technical knowledge) และมีทักษะในการสอน (teaching skill) ด้วย จึงจะสามารถสอนผู้เรียนกลุ่มลักษณะนี้ให้สัมฤทธิ์ผลได้ สอนความรู้และข้อมูลใหม่ๆ ซึ่งแน่ใจว่าผู้เรียน ส่วนมากหรือทุกคนไม่เคยประสบมาก่อน การจัดกลุ่มคละ ทำให้การจัดกำหนดการง่าย คือการจัด ตารางสอน การแบ่งกลุ่มผู้เรียน การกำหนดห้องเรียน และกำหนดผู้สอนง่าย ไม่ต้องเสียเวลา ในการ พิจารณา ทำให้การวางแผนการสอนง่าย คือการวางแผนไม่ต้องระวังเรื่องพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพียงแต่ให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาต่อเนื่องกัน เป็นใช้ได้ ทำให้การวัดผลการสอนของผู้สอนแต่ละคน

ได้ง่าย เพราะแต่ละคนจะสอนในส่วนที่ตนได้รับมอบหมายมา เมื่อผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละส่วนออกมาอย่างไร จะเป็นการฟ้องการทำงานของผู้สอนนั่นเอง ข้อเสียเปรียบของการจัดกลุ่มคละ คือ ลดความคล่องตัวของการสอน เพราะจำนวนเนื้อหาวิชาและช่วงเวลาที่ผู้สอนแต่ละคนได้รับ จะต้องปฏิบัติตามนั้น เช่นให้ใช้เวลา 30 นาที ในการบรรยายการทำงานของแอมมิเตอร์ ก็ต้องใช้เวลาตามกำหนด หลังจากนั้นจะเป็นเรื่องอื่น และผู้อื่นเป็นผู้บรรยายต่อเป็นต้น ลดความสนใจในตัวผู้เรียน เพราะผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ผู้สอนก็มีหลายคนเวียนกันไป ดังนั้น ทำให้ผู้สอนไม่สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ อย่างดีก็ ความเจริญก้าวหน้าของกลุ่มโดยเฉลี่ยเท่านั้น เพิ่มช่องว่างหรือความเหลื่อมล้ำ หรือซ้ำซ้อนกันในการสอน เพราะถึงแม้จะมีการประสานงานก็ตาม เวลาสอนนั้นผู้สอนอาจสอนเนื้อหามากเกินไป หรือขาดบางส่วน โดยผู้สอนอีกผู้หนึ่งไม่รู้เรื่องเลยก็ได้ ผลการเรียนผันแปรไปตามผู้เรียนแต่ละคน เพราะแน่นอนว่า ประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนย่อมไม่เท่ากัน ดังนั้นประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนย่อมผันแปรไปด้วย สร้างความลำบากใจในการเรียนต่อผู้เรียนมาก

2 วิธีจัดกลุ่มแยกประเภท (homogeneous grouping method) เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนให้มีคุณสมบัติเดียวกัน กล่าวคือ มีความสามารถในการกระทำ ความถนัด ภูมิหลัง ระดับการศึกษา การฝึกอบรม และประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มผู้เรียน โดยการคัดเลือก เช่น สอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ เป็นต้น การจัดขนาดของกลุ่มก็เป็นไปตามลักษณะที่พอเหมาะพอดีตามลักษณะการสอน เช่น สอบคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยทั่วไป เป็นต้น วิธีจัดกลุ่มแยกประเภทมีการใช้งานเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อเสริมและสนองผู้ที่เรียนเก่ง เรียนเร็ว ให้สามารถเรียนได้มาก และเรียนจบก่อนโครงการ เพื่อสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้ที่เรียนเก่ง โดยการเพิ่มเนื้อหาความรู้และมอบหมายงานที่ยากและกว้างขวางขึ้น เพื่อให้มีความรอบรู้สูงขึ้น ข้อได้เปรียบของวิธีจัดกลุ่มแยกประเภท คือ สามารถทำการสอนได้เหมาะสมขึ้น คือผู้สอนสามารถรู้ได้ว่าผู้เรียนคือใคร มีลักษณะอย่างไร จะต้องใช้กลยุทธ์ในการสอนอย่างไร เพื่อให้เหมาะกับกลุ่มมากที่สุด ให้สามารถสอนได้เร็วขึ้น และคลุมเนื้อหาวิชาที่ค่อนข้างซับซ้อนได้ กล่าวคือผู้สอนสามารถเร่ง และแสดงความรู้ความสามารถของตนได้เต็มที่ เสริมสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น เพราะไม่ต้องรอผู้ที่ยังช้า หรือฟังการพูดซ้ำๆ จากผู้สอนบ่อยๆ เพิ่มโอกาส ในการติดตามผลการเรียน เพราะกลุ่มนักเรียนติดตามหลักการเรียนการสอน ทำให้กลุ่มเล็กพอเหมาะในการสอน และสามารถติดตามและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนได้สะดวก ลดอัตราการตก เพราะความสะดวกในการสอนและการติดตามผลการเรียน ทำให้ผู้สอนสามารถแก้ไขจุดบกพร่องของผู้เรียนได้ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งเป็นวิธีการลดอัตราความล้มเหลวในการเรียนของนักเรียนได้อย่างดีทีเดียวข้อเสียเปรียบของวิธีจัดกลุ่มแยกประเภท คือ เพิ่มค่าใช้จ่าย เพราะต้องมีกระบวนการคัดเลือก การจำกัดขนาดของกลุ่มและการคัดเลือก

ผู้สอนที่เหมาะสม ปัญหาการจัดกลุ่มเพราะนักเรียนไม่ได้มีการศึกษามาจากแห่งเดียวกัน มาตรการการคัดเลือก ก็มิได้ประกันว่าจะคัดนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม เช่นที่ต้องการได้ ดังนั้น ปัญหาความแตกต่างภายในกลุ่มจะเกิดขึ้นอย่างไม่สิ้นสุด ต้องมีการจัดและวางแผนกำหนดการ อย่างยุ่งยากซับซ้อน เพราะเพิ่มจำนวนกลุ่ม ลักษณะของกลุ่ม ห้องเรียน และผู้สอนมากขึ้น

3 วิธีการจัดผู้สอนเป็นทีม (team teaching method) การสอนเป็นทีม เป็นการใช้กลุ่มอาจารย์จำนวนตั้งแต่สองคนถึงแปดคน ทำการสอนนักเรียนห้องเดียว โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินประสานงาน ในการวางแผนการสอน การวัดผล และความสอดคล้องกันในเรื่องเนื้อหาวิชาตามปกติแล้ว นักเรียนจะมีจำนวนมาก ซึ่งสามารถจะกระจายเป็นกลุ่มย่อยได้ การสอนอาจจะให้ผู้สอนแต่ละคนสอนคนละช่วงหรือสอนพร้อมๆกัน (simultaneously) โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนก็ได้ เช่น การสอนเพื่อทำการทดลองวิชาฟิสิกส์ คือ อาจจะให้ผู้สอนคนหนึ่งอธิบายการทดลองทั้งหมด เสร็จแล้วแบ่งกลุ่มนักเรียนทำการทดลองโดยให้ผู้สอนทั้งหมดแบ่งกันคุมคนละ 2 หรือ 3 การทดลอง หรืออาจจะทำการแบ่งกลุ่มนักเรียนเลย แล้วให้ผู้สอนแบ่งกัน คุมกลุ่มละ 2 หรือ 3 การทดลอง โดยผู้สอนแต่ละคนจะอธิบายการทดลองที่ตนคุมอยู่ ก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำการทดลองก็ได้ วิธีการจัดผู้สอนเป็นทีม สามารถสอนนักเรียนกลุ่มใหญ่ และมีความแตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ความรู้ความสามารถและทักษะของผู้สอนได้อย่างเต็มที่ สามารถที่จะควบคุมและพัฒนา นักเรียนที่มีความแตกต่างกัน ในด้านความรู้ ความสามารถ ความถนัด และประสบการณ์ได้

วิธีการจัด ผู้สอนเป็นทีม มีข้อได้เปรียบ คือ เพิ่มพูนประสิทธิผลในการสอน แต่ทั้งนี้ก็ต้องสัมพันธ์โดยตรงกับการวางแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพด้วย และด้วยการสอนของผู้สอนที่มีความรู้และทักษะในการสอนที่ดี เพิ่มพูนประสิทธิภาพ เพราะเป็นการนำเอาความสามารถ (talents) ของผู้สอนออกมาใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยการมอบงานที่ตรงกับความสามารถของแต่ละคน มีความคล่องตัวสูง โดยวิธีนี้สามารถจะรับนักเรียนกลุ่มขนาดใดก็ได้ จะจัดแยกกลุ่มใหม่อย่างไรก็ได้ จะทำการสอน ด้วยวิธีสอนอย่างไร ปรับให้เข้ากับความต้องการได้เสมอ

วิธีการจัดผู้สอนเป็นทีม มีข้อเสียเปรียบ คือ ต้องการการวางแผนเป็นกลุ่ม ซึ่งจะต้องการวางแผนอย่างดีและรัดกุม ต้องการทำงานเป็นทีม คือการทำงานของแต่ละคนจะต้องสอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ต้องการฝึกซ้อมเฉพาะ การสอนเป็นกลุ่มนี้มักจะได้ผล เพราะทุกคนไม่เข้าใจ ในการสอนเป็นกลุ่มดีพอ ขาดการฝึกซ้อม แต่ละคนจึงมิได้ทำงานในหน้าที่ของตัวเอง แต่มักจะพยายามไปก้าวก่ายหน้าที่ของผู้อื่นเสมอ

4 วิธีเรียนแบบกลุ่มย่อย (team learning method) การเรียนแบบแบ่งกลุ่ม เป็นการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ตามความสนใจในกิจกรรม หรือวิชาการ ภายใต้การควบคุมและสอนจากผู้สอนเพียงคนเดียว แต่ละกลุ่มจะทำการศึกษา เรียนรู้ภายใต้การควบคุมให้คำปรึกษาจากผู้สอน

เพื่อให้การเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย วิธีเรียนแบบกลุ่มย่อย สามารถใช้สอนในลักษณะที่ต้องการ สอน ความแตกต่างของบุคคล หรือกลุ่ม ซึ่งสืบเนื่องมาจากพื้นฐานความรู้และความสนใจที่ไม่เหมือนกัน ใช้ สอนวิชาช่างที่ต้องอาศัยทักษะและเป็นการฝึกทักษะกลุ่มใช้ในการฝึกฝนทักษะการพูด และทักษะการ ทำงานเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

วิธีเรียนแบบกลุ่มย่อย มีข้อได้เปรียบ คือ เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการสอน เพราะการสอนนั้น สอนตามความแตกต่างของกลุ่มและบุคคล เสริมสร้างความคล่องตัวในการสอน เพราะสามารถจัดกลุ่ม ผู้เรียนใหม่ตามความต้องการของแต่ละบุคคล และสามารถจัดเวลาให้เข้ากับกิจกรรมและเนื้อหาวิชาได้ ต้องการผู้สอนน้อย เพราะใช้คนเดียวต่อห้องเรียน โดยการวางแผนที่ดีและการนำกลุ่มที่เหมาะสม สามารถทำให้ความจำเป็นในการอธิบายน้อยลงมาก

วิธีการเรียนแบบกลุ่มย่อย มีข้อเสียเปรียบ คือ ต้องการผู้สอนที่มีความสามารถสูง จะต้อง เป็นผู้ที่ดีพร้อมในความรู้ที่สอน และมีทักษะในการสอนดี สามารถนำวิธีสอนต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ทำให้ผลการเรียนไม่มีมาตรฐาน เพราะแต่ละกลุ่มจะมีการเรียนรู้แตกต่างกัน ซึ่งจะผันแปร ไปกับความรู้ความสามารถพื้นฐาน และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

ละอ อารุณะวณิช และคนอื่น ๆ (มปป 147-152) ได้กล่าวถึงการจัดกลุ่มประเภทต่าง ๆ ว่า การจัดเด็กออกเป็นกลุ่มนั้นจัดทำกันได้หลายวิธีแต่มีวิธีใหญ่อยู่ 2 วิธีคือ

1. การจัดอย่างวิวิคละกัน (heterogeneous grouping)

การจัดอย่างนี้มีได้คำนึงถึงความสนใจ สมรรถภาพ หรือความสัมฤทธิ์ของเด็กแต่อย่างใดเลย เมื่อเด็กมีอายุเท่ากันและมาเข้าโรงเรียนแล้ว ก็จัดแบ่งแยกเป็นพวกๆและบรรจุเข้าไว้ในห้องเรียนเป็น ห้องๆไป วิธีนี้ใช้กันทั่วไปและในบ้านเราก็มักใช้วิธีนี้เป็นส่วนมาก การจัดอย่างวิวิคละกันทำได้หลายวิธีดังนี้

- 1 1 จัดเด็กที่มีบ้านอยู่ใกล้กันหรือในตำบลเดียวกันเป็นพวกเดียวกัน
- 1 2 จัดเด็กเรียงตามลำดับตัวอักษร
- 1 3 จัดเด็กตามอายุ

การแบ่งกลุ่มอย่างนี้นักการศึกษาพากันเห็นว่าเป็นของดี เพราะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไป ตามธรรมชาติ เด็กเรียนปนกันไปหมด แต่ละคนอาจมีบางสิ่งบางอย่างที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตที่เป็นจริงของสังคมประชาธิปไตย

2 การจัดเด็กที่มีอะไรเหมือนกัน (homogeneous grouping)

การจัดอย่างนี้คำนึงถึงความคล้ายคลึงกันของเด็กในบางสิ่งบางอย่าง เช่นว่าความสนใจ สมรรถภาพ หรือความสัมฤทธิ์เป็นต้น เอามาไว้ในพวกเดียวกัน ในบ้านเราก็มักจัดอย่างนี้บ้างเหมือนกัน แต่มีส่วนน้อย และมักจะใช้ในโรงเรียนใหญ่ๆ

การจัดแบบนี้ทำให้การเรียนการสอนของเด็กดำเนินไปไม่ดีเท่าที่ควร จะเป็นเพราะว่าเด็กแต่ละคนย่อมมีความสามารถแตกต่างกัน นักการศึกษาจึงพยายามปรับปรุงการจัดวิธีนี้ให้ดียิ่งขึ้น และให้สมดุลย์กัน เขามักจะแบ่งเด็กในห้องหนึ่งๆ หรือชั้นหนึ่งๆ ออกเป็นพวกย่อยลงไปอีกคือ พวกเรียนดีพวกหนึ่ง และพวกเรียนช้าอีกพวกหนึ่ง การแบ่งอย่างนี้จะทำให้การสอนของครูง่ายขึ้น และเอาใจใส่ต่อพวกที่เรียนได้ช้าให้มากกว่าพวกอื่น

การจัดเด็กที่มีอะไรเหมือนกัน เป็นวิธีที่ไม่ตรงกับชื่อที่ใช้ เพราะการจัดให้เด็กมีอะไร เหมือนกัน อย่างแท้จริงอยู่ในพวกเดียวกันไม่ได้ และมีความจริงอยู่ข้อหนึ่งว่า คนเราทุกคนมีอะไรเหมือนกัน อย่างแท้จริงหาได้ไม่ แต่ว่าอาจมีอะไรคล้ายคลึงกันหรือมีอะไรใกล้เคียงกันได้ มีวิธีจัดได้หลายอย่างดังนี้คือ

2.1 มีสมรรถภาพคล้ายคลึงกัน ก็จัดไว้พวกหนึ่ง

2.2 มีความสัมพันธ์คล้ายคลึงกันก็จัดพวกหนึ่ง

ยังไม่มีใครกล้ายืนยันให้แน่นอนว่า วิธีการแบ่งกลุ่มเด็กแบบใดที่ดีที่สุด เพื่อประโยชน์ ในการสอนการเรียนในโรงเรียนหนึ่งๆ ความสำคัญขึ้นอยู่กับการแบ่งกลุ่มเด็กให้สามารถยืดหยุ่นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการเรียนเพื่อวางรากฐาน หรือเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กตามแนวที่ถูกที่ควร ฉะนั้น การสอนเด็กบนรากฐานที่เด็กเป็นอยู่หรือมีอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง นอก จากจัดกลุ่มที่กระทำกัน 2 วิธีใหญ่ๆ ที่กล่าวแล้วยังมีการจัดกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปอีกดังนี้

1 การจัดแบบวินเน็ตกา (Winnetka plan)

การจัดแบบนี้เป็นแบบที่มีชื่อเสียงแบบหนึ่ง เป็นการจัดเด็กแบบคละกันนั่นเอง แต่ละวิชา ที่เด็กเรียนนั้นจัดให้เด็กแต่ละคนมีบัตรพิเศษเรียกว่า goal card เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนของเด็ก และเน้นหนักไปทางให้เด็กแต่ละคนเรียนได้ตามความสามารถของตนเป็นที่ตั้ง

2 การจัดแบบดอลตัน (Dalton plan)

เป็นการจัดอีกแบบหนึ่งที่มีชื่อเสียง แบ่งวิชาออกเป็นสองอย่างคือ ภาควิชาการ และ ภาควิชาสังคม กับ พละนาฏย การจัดแบบนี้ถือเอาเด็กแต่ละคนเป็นสำคัญ คือ จัดเด็กรวมไว้ในห้องเรียนเดียวกัน โดยครูเป็นผู้จัดวิชาให้เด็กเรียนตามความเหมาะสม เช่น จัดตามความยากง่าย ระยะเวลาเรียน และมีการตกลงระหว่างครูกับลูกศิษย์เรียกว่า คอนแทค (contact) เมื่อเด็กเรียนจบตามสัญญาที่ให้ไว้ต่อครู แล้วก็เรียนวิชาเดิมที่ยากขึ้นไปอีก วิธีการเช่นนี้ใช้อยู่ตามโรงเรียนต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีได้จัดเด็กออกเป็นพวกๆแน่นอน แต่อย่างไรเลย

3 การจัดแบบพลาตูน (Platoon grouping)

การจัดกลุ่มแบบนี้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกใน ค.ศ 1900 โดยมีการแบ่งเด็กออกเป็นสองพวก หรือเรียกว่าสองพลาตูน กล่าวคือ พวกหนึ่งเรียนวิชา ฟาวดาเมนทอล ซับเจก (fundamental subject) อีกพวกหนึ่งเรียนวิชา ที่ใช้กิจกรรมในอีกห้องหนึ่ง

4 การจัดแบบวูดริง (Woodring plan)

เป็นวิธีการที่เอาการสอนแบบไม่จัดชั้นเรียนกับการสอนเป็นรายบุคคลมาละกันเข้า เด็กจะเลื่อนไปเรียนชั้นที่สูงขึ้นได้ ในเมื่อมีความสามารถอยู่ในระดับที่กำหนดไว้เป็นระยะ ๆ สูงขึ้นไปตามลำดับ

5 การจัดกลุ่มหลายทาง (multiple-track grouping)

การจัดกลุ่มแบบนี้แบ่งเด็กออกตามความสามารถ กล่าวคือแบ่งออกเป็นสามกลุ่ม แต่ละกลุ่มเรียนวิชาบางวิชาเป็นพิเศษ บางวิชารวมกัน ใครจะเรียนได้มากหรือน้อยย่อมแล้วแต่ความสามารถในแต่ละวิชา และอาจจะใช้เวลาไม่เท่ากัน การจัดกลุ่มวิธีนี้ใช้ในโรงเรียนมัธยม แต่มักใช้วิธีเรียนกันเป็นรายบุคคล (individualized programming) เพราะเด็กอาจจะเรียนเก่งในวิชาหนึ่ง ส่วนอีกวิชาหนึ่งอาจเรียนไม่เก่ง

6 การจัดแบบหมวดวิชา (department grouping)

การแบ่งเด็กออกเป็นหลายพวก แล้วมอบให้ครูที่มีความรู้เป็นพิเศษในวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นผู้สอนเป็นรายวิชาไป หรือจะเรียกว่าครูผู้สอนประจำวิชาต่างๆ ก็ได้ เดิมทีเคยใช้ในโรงเรียนมัธยม ในปัจจุบันมีผู้นำมาใช้กับนักเรียนระดับต่ำกว่าประถม 4 ด้วย

7 การจัดเด็กโดยไม่มีชั้นเรียน (non-graded grouping)

แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มๆ ให้อยู่ในความดูแลของครู ซึ่งสอนวิชาในระดับต่างๆ กัน เด็กอาจจะเลื่อนไปเรียนกับครูคนอื่น หรือครูคนเดิมชั่วระยะเวลา 2 หรือ 3 ปี เด็กบางคนจะใช้เวลามากหรือน้อยกว่านี้ก็ได้ มักจะใช้วิธีนี้ในโรงเรียนประถมศึกษา การเรียนจะช้าหรือเร็วย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของเด็กนั้นๆ

8 การจัดเด็กรวมกันในบางวิชา (intrasubject grouping) เพื่อจะให้เด็กได้รับความสะดวกสบายในการเรียนบางวิชาที่มีความสามารถคล้ายคลึงกัน ครูอาจจัดเด็กที่มีวิชาความสามารถทัดเทียมกันให้เรียนร่วมกันได้ เช่น เลขคณิต ส่วนวิชาที่อยู่ในระดับกลางก็ให้เรียนอ่านเขียนและอื่นๆ และอาจจัดให้เข้าเรียนวิชาอื่นๆ ที่เห็นว่าเด็กมีความถนัด การจัดแบบนี้ใช้กันมากในโรงเรียนมัธยมที่มีครูสอนประจำวิชา ส่วนในโรงเรียนประถมจัดนักเรียน เช่นว่านี่ภายในห้องเรียนของตนเอง

9 การจัดเด็กแบบร่วมมือกัน (cooperative group plan)

การจัดกลุ่มเด็กแบบนี้เริ่มใช้มาตั้งแต่ ค.ศ 1920 โรงเรียนมัธยมจัดแบบใช้ครูพิเศษสอนประจำวิชา ส่วนในโรงเรียนประถมจัดนักเรียนเช่นว่านี่ภายในห้องเรียนของตนเอง

10 การจัดเด็กแบบมีเงื่อนไขในการเรียน (vestibule grouping)

เด็กที่ไม่พร้อมจะเลื่อนขึ้นไปเรียนชั้นที่สูงกว่าได้ก็ให้อยู่ในชั้นเดิมไปก่อนและจัด การสอนเป็นพิเศษเฉพาะวิชานั้นเป็นเวลาประมาณ 1 ภาคเรียน หรือ ตลอดปี ส่วนวิชาที่เรียนดี ก็เลื่อนขึ้นไป

ในชั้นที่สูงกว่า วิธีการคล้ายกับวิธีแบ่งเด็กแบบไม่เป็นชั้นเรียน

11 การจัดเด็กตามวุฒิภาวะทางสังคม (social maturity grouping) จัดเด็กออกตามวุฒิภาวะทางสังคมไม่ถือความสามารถทางวิชาการแต่อย่างใดเลยเด็กมีวุฒิภาวะต่างกันก็แยกไว้คนละพวก

12 การจัดแบบเป็นชั้นเรียน (grade grouping)

จัดเด็กที่มีอายุเท่ากันไว้ในห้องเดียวกัน เด็กที่เรียนอ่อนอาจจะให้เรียนซ้ำชั้น และที่เรียนดีให้เลื่อนชั้นไปในชั้นที่สูงกว่าได้

13 การจัดเด็กแบบแยกชั้นเรียน (split-grade group) วิธีนี้ใช้สำหรับโรงเรียนที่มีครูคนเดียวและใช้ในชั้นเรียนที่มีเด็กมาก ส่วนชั้นอื่นๆที่มีเด็กน้อยอาจจะจัดให้อยู่ในห้องเรียนธรรมดาก็ได้

14 การจัดเด็กที่เรียนเก่งไว้ในชั้นเดียวกัน (advanced class grouping) เด็กมีสมรรถภาพสูงสามารถเรียนได้เร็วกว่าปกติในชั้นที่ตนเรียนอยู่อาจจัดให้ครูคนหนึ่งสอนเด็กพวกนี้ก็ได้ ในโรงเรียนมัธยมเด็กเหล่านี้อาจให้เรียนวิชาต่างๆ ตามที่ เด็กมีความสามารถในวิชานั้นๆ ดังนั้นเด็กอาจเรียนวิชาที่สูงกว่าชั้นปกติสองหรือสามวิชาก็ได้

15 การจัดชั้นพิเศษ สำหรับเด็กที่เรียนดีเลิศ (special grouping for the gifted)

จัดแบบเดียวกับการเรียนวิชาที่เก่งกว่าการเรียนวิชาปกติในชั้นนั้นๆ

16 การจัดชั้นพิเศษ (opportunity-room grouping or special class)

เด็กที่มีเกณฑ์ภาคเซว (IQ) น้อยกว่า 70 จัดให้อยู่ในความดูแลของครูคนหนึ่ง เด็กพวกนี้เป็นพวกเรียนช้า ครูที่สอนก็จะได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษ

17 การจัดเด็กที่เรียนดีเลิศไว้พวกหนึ่ง แล้วกวดวิชาให้ (tutoring plan for the gifted)

ในโรงเรียนเล็กๆ ที่มีเด็กพวกนี้น้อยและไม่พอเพียงที่จะจัดเป็นชั้นเรียนได้ก็จัด ให้เรียนอยู่ในห้องตามปกติ แต่ให้ครูมอบงานให้ทำเป็นพิเศษนอกเวลาเรียน หรือเมื่อเด็กมีเวลาว่าง ครูต้องคอยให้คำแนะนำและดูแลเป็นพิเศษอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การเรียนของเด็กพวกนี้ก้าวหน้า ไปให้มากกว่าผู้ที่มีความรู้ตามปกติ

หลักการแบ่งกลุ่มตามรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ หลักการแบ่งกลุ่มตามรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือที่นิยมใช้กันทั่วไปในอเมริกาปัจจุบันมี 8 รูปแบบดังนี้ เฟริทเวนเลอร์ (Furtwengler 1992 59-62)

1 กลุ่มผลสัมฤทธิ์แตกต่าง (student teams achievement divisions)

สมาชิกในกลุ่ม 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้แล้ว

ครูทำการสอนบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นแล้วให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนด นักเรียนในกลุ่ม

ช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยและตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำเสนอ

นักเรียนต่างคนต่างทำข้อสอบแล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของ ทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูจัดลำดับของคะแนนทุกกลุ่มปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

2 กลุ่มแข่งขันเล่นเกม (teams-games-tournament)

จัดกลุ่ม เช่นเดียวกับ กลุ่มผลสัมฤทธิ์แตกต่าง แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์แต่ละทีมที่มีความสามารถเท่ากันจะแข่งขันกันตอบปัญหา จะมีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

3 กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน (team assisted individualization)

สมาชิกของกลุ่ม 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ครูเรียกเด็กที่มีความรู้ระดับเดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอน ความยากง่ายของเนื้อหาวิชาที่สอนจะแตกต่างกัน เด็กกลับไปยังกลุ่มของตน และต่างคนต่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย แต่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนสอบข้อสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน มีการให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

4 กลุ่มอ่านเขียนร่วมกัน (cooperative integrated reading and composition)

ใช้สำหรับวิชาอ่านเขียนและทักษะอื่นๆ ทางภาษา สมาชิกในกลุ่มมี 4 คน มีพื้นความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คนก็เท่ากัน แต่ต่างระดับความรู้กับ 2 คนแรก ครูจะเรียกคู่ที่มีความรู้ระดับเท่ากัน จากทุกกลุ่มมาสอน ให้กลับเข้ากลุ่ม แล้วเรียกคู่ต่อไปจากทุกกลุ่มมาสอนคะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

5 กลุ่มสะสมความรู้ (jigsaw)

สมาชิกในกลุ่ม 6 คน ความรู้ต่างระดับกัน สมาชิกแต่ละคนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ ในหัวข้อที่ต่างกันออกไป แล้วทุกคนกลับมากลุ่มของตน สอนเพื่อนในสิ่งที่ตนไปเรียนร่วมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ มา การประเมินผลเป็นรายบุคคลแล้วรวมเป็นคะแนนของกลุ่ม

6 กลุ่มสะสมความรู้ 2 (jigsaw 2)

สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน นักเรียนทุกคนเรียนบทเรียนเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ให้ความสนใจในหัวข้อย่อยในบทเรียนต่างกันใครที่สนใจในหัวข้อเดียวกันจะไปประชุมกันค้นคว้าและอภิปราย แล้วกลับมาที่กลุ่มเดิมของตนสอนเพื่อนในเรื่องที่ตนเองไปประชุมกับสมาชิกของกลุ่มอื่นมา ผลการสอบของแต่ละคนเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มที่ทำคะแนนรวมได้ดีกว่าครั้งก่อนจะได้รับรางวัล

7 กลุ่มเรียนร่วมกัน (learning together)

สมาชิกในกลุ่มมี 4-5 คน ระดับความรู้ต่างกันครูทำการสอนทั้งชั้น เด็กแต่ละกลุ่มทำงานตามที่ครูมอบหมายคะแนนของกลุ่มพิจารณาจากผลงานของกลุ่ม

8 กลุ่มศึกษางาน (group investigation)

สมาชิกในกลุ่มมี 2-6 คน แต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อเรื่องที่ต้องการค้นคว้าสมาชิกในกลุ่มแบ่งงานกันทั้งกลุ่มเสนอผลงานหรือรายงานต่อหน้าชั้นการให้รางวัลหรือคะแนนให้เป็นกลุ่ม

บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง พฤติกรรมที่คาดหวังไว้ล่วงหน้าต่อบุคคลหรือองค์กร แบ่งเป็น สหสัมพันธ์กับหน้าที่ ซึ่งสหสัมพันธ์คือพฤติกรรมที่เป็นความคาดหวังจากบุคคลอื่นที่มีต่อตนเอง หรือองค์กร ที่ตนดำรงตำแหน่งนั้น ส่วนหน้าที่คือพฤติกรรมที่ผู้สวมตำแหน่งคาดหวังว่าจะแสดงต่อบุคคลอื่น หรือ องค์กรที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมที่คาดหวังจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นจริงในสังคมและความคาดหวังนั้นเป็นการคาดคะเนจากกระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลการปฏิบัติจริงและการปฏิบัติตามแบบแผนของสังคม ซึ่งเป็นการปรับตัวเพื่อความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล วอลเตอร์ (Walter 1962 32)

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติ หรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งสงวน สิทธิเลิศจรรยาบรรณ จารีต ศาสนา และจิตวิญญาณ ธรรมานุสรณ์ (2522 39) เห็นว่า บทบาท ที่เจ้าของสถานภาพได้ปฏิบัติจริงนี้ อาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง ตนเองคาดหวัง หรืออาจ ไม่เป็นบทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

บทบาทที่เป็นจริงคือบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้นๆ ซึ่งบรูมส์ และ เซลส์นิก (Broom and Selznick 1968 34-35) เห็นว่า บุคคลจะแสดงบทบาทที่ตนเองได้กระทำ จริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดัน และโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ

ในการปฏิบัติตามบทบาท โพเพโค (Popenoe 1971 63) มีความเห็นว่าอาจเกิดช่องว่างขึ้นระหว่างบทบาทที่ถูกคาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริง เนื่องจากบุคคลไม่เข้าใจในบทบาทของตนเอง และปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามบทบาทที่ถูกกำหนด โดยมีเหตุผลบางประการหรืออาจเกิดจากปัญหาส่วนตัวของบุคคลที่ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทที่กำหนดไว้ได้ บุคคลอาจแสดงบทบาทที่เป็นจริงได้ไม่ครบถ้วนตามบทบาทที่ถูกคาดหวังไว้ก็เป็นได้ ทั้งนี้ โคเฮน (Cohen 1979 36) เห็นว่าบทบาท ที่เป็นจริงที่บุคคลแสดงออกมา อาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง หรือที่ตนเองคาดหวัง เนื่องจากบุคคลที่ดำรงอยู่ในบทบาทนั้นๆ มีความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ ความไม่เห็นด้วย ไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนดให้ทำหรือเกิดจากบุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทที่เป็นจริงเป็นผลรวมของบทบาทตามอุดมคติ หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ บุคลิกภาพของผู้ดำรงตำแหน่ง อารมณ์ขณะแสดงบทบาท รวมถึงอุปกรณ์ของผู้ดำรง

ตำแหน่งที่มีอยู่และปฏิกิริยาของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสุพัตรา สุภาพ (2525 : 31) เห็นว่า บุคคลที่มี สถานภาพ หรือตำแหน่งอย่างเดียวกัน อาจแสดงบทบาทออกมาไม่เหมือนกัน เพราะแต่ละคนมีนิสัย ความคิด ความสามารถ การอบรม กำลังใจ มूलเหตุจูงใจ ความพอใจในสิทธิหน้าที่ สภาพของจิตใจและร่างกาย ไม่เหมือนกัน ส่วนถวิล ธาราโกชน (2526 : 42) มีความเห็นว่า การแสดงบทบาทใดๆนั้น แต่ละคนจะต้องใช้ความรู้เก่าๆ นำมาปรับให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ให้ได้มากที่สุดเท่าที่ควรจะเป็น และเหมาะสม กับสถานการณ์สำหรับสงวนศรี วิรัชชัย (2527 : 23-24) มีความเห็นว่า บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไว้มักจะ สอดคล้องกับบทบาทที่สังคม กลุ่ม องค์กรกำหนดไว้ แต่บางครั้งก็อาจจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับ ประสพการณ์ ความรู้สึกนึกคิด กฎเกณฑ์ของสังคม และสถานการณ์ในขณะที่ผู้อื่นคาดหวัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากผลการวิจัยของ จารุวรรณ เพ็ญสุข (2533 : 56-57) เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยวิธีสอนแบบการ เรียนเป็นทีม ที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีการในกรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 01 และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

บุษบงค์ รักเรียน (2533 : 62) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และพฤติกรรมผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธี การสอนกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีการตามคู่มือครู ซึ่งพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

สุรพงษ์ ด้านลักษณะโยธิน (2535 : 68-69) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบ ผลการ เรียนศิลปศึกษา และทัศนคติต่อการปั้นรูปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดย กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ ปรากฏว่าผลการเรียนการปั้นรูป ทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนในวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และนักเรียนที่เรียนตาม คู่มือครูมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนทัศนคติของนักเรียนหลังการ เรียนการปั้นรูป นักเรียนทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมต่างก็มีทัศนคติต่อ การเรียนการปั้นรูปดีกว่า ก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

อนุสรณ์ สุชาติานนท์ (2536 : 65) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอน โดยการ

เรียนแบบร่วมมือ ปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01

รตินันท์ ไมตรีจิต (2537 : 72) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 โดยนักเรียนกลุ่มควบคุมมีพัฒนาการทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มทดลอง ความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน โดยนักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุม ความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังจากที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สามารถ สุขาวงษ์ (2537 : 96) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนแบบโครงการโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนภายในกลุ่มทดลอง และภายในกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

งานวิจัยในต่างประเทศ

อีแวน (Evan. 1964 : 124) กล่าวถึงผลงานของริชาร์ดสัน และฮอลล์วอร์ท (Richardson and Hallworth) ในปี ค.ศ. 1984 ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียน เขาได้แบ่งนักเรียน เป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีสอน 2 แบบ คือ กลุ่มทดลองสอนด้วยกระบวนการกลุ่ม กลุ่มควบคุมด้วยวิธีเก่า (convention method) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 ในวิชาเรียงความภาษาอังกฤษ การทดลองมุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิด และผลทางสังคม ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากกว่ากลุ่มควบคุมและเรียนเนื้อหาได้มากกว่า

ผู้วิจัยสรุปว่าสมาชิกในกลุ่มจะทำงานได้ดีถ้ามีการวัดจำนวนในแต่ละกลุ่มย่อยให้มีขนาดพอเหมาะที่จะทำงานแต่ละอย่าง และควรควรกระตุ้น ให้เด็กเป็นผู้นำและทำงานร่วมกัน

มาร์วิล และชมิทท์ (Marwil and Schmit 1972 376-383) ได้ทดลองเปรียบเทียบ การร่วมมือในเกมที่มีกลุ่ม 2 คน กับเกมที่มีกลุ่ม 3 คน โดยตั้งสมมุติฐานว่ากลุ่ม 2 คน จะมีการร่วมมือกันมากกว่ากลุ่ม 3 คน กลุ่มตัวอย่างซึ่งนำมาทดลอง เป็นนิสิตชายจำนวน 60 คน แยกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่ม 2 คน ได้ 12 กลุ่มย่อยและอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่ม 3 คน ได้ 12 กลุ่มย่อยเช่นกัน เขาให้ผู้ถูกทดลองเหล่านี้เล่นเกม โดยแต่ละกลุ่มเล่น 150 ครั้ง แต่แบ่งเป็นตอนๆ ผลปรากฏว่ากลุ่ม 2 คนมีพฤติกรรมร่วมมือมากกว่ากลุ่ม 3 คน ในกลุ่ม 2 คนมีพฤติกรรมร่วมมือในแต่ละคนไม่แตกต่างกัน ในกลุ่ม 3 คน พฤติกรรมร่วมมือในแต่ละบุคคลจะมีอยู่หนึ่งที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในขณะที่อีก 2 คน ร่วมมือกัน

แวน (Wabb 1978 . 7248) ได้ศึกษาเรื่องการเรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อยโดยศึกษาจากผู้เรียนคณิตศาสตร์ ได้ผลสรุปว่า การเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนและความสามารถของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มด้วย

บลิส (Bliss 1986 173) ได้ทำการศึกษาการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยวิธีแบ่งเป็นกลุ่มเล็กๆ โดยผู้วิจัยอยากทราบว่าการเรียนเป็นกลุ่มจะก่อให้เกิดผลอย่างไร และถ้าเรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ จะแตกต่างจากการเรียนน้อยครั้งอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า

1 ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สอนโดยการแบ่งกลุ่มเล็กๆ บ่อยครั้ง จะทำให้นักเรียนมีทักษะในการมีส่วนร่วมและเป็นวิถีประชาธิปไตยซึ่งเป็นเป้าหมายในการสอนมากกว่าครูที่สอนโดยการแบ่งกลุ่มเล็กๆ แต่ปฏิบัติบ่อยครั้ง

2 ครูที่สอนโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ บ่อยครั้ง มักจะได้รับการสนับสนุน จากทางโรงเรียน เช่น จากฝ่ายบริหาร มากกว่าครูที่สอนโดยการแบ่งกลุ่มน้อยครั้ง

3 ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาโดยมีการแบ่งกลุ่มบ่อยครั้งและจัดการเรียนการสอนโดยไม่ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน จะมีความเชื่อเรื่องความสำคัญของการมีส่วนร่วมน้อยกว่าครู ที่สอนโดยมีการแบ่งกลุ่มบ่อยครั้งและได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่าสิ่งแวดล้อมของทางโรงเรียนมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ดังนั้นเพื่อให้ครูได้จัดการเรียนการสอนโดยมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆบ่อยครั้ง ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน และสมาชิกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันดี ครูต้องรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดีและมีความไว้วางใจกัน ตลอดจนส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียนและมีการแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน

นาทีฟ (Native. 1986 . 44) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการใช้ยุทธวิธีการสอน โดยการเรียนแบบร่วมมือที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับเกรด 6

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อต้องการดูผลของการใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ 3 วิธีเปรียบเทียบกับการสอนแบบกลุ่มเดิม รูปแบบการสอนทั้งสามได้แก่ การสอนด้วยการเรียนด้วยกัน (learning together) การสอนด้วยการเรียนแบบสะสมความรู้ 2 (jigsaw 2) การสอนแบบร่วมมือร่วมกลุ่ม (co-op co-op) และการเรียนแบบรับผิดชอบตนเอง การวิจัยครั้งนี้ได้สุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษามาจำนวน 129 คน โดยใช้เวลาทดลอง 9 สัปดาห์ ใช้ครู 4 คนหมุนเวียนเข้าสอน โดยใช้วิธีที่แตกต่างกัน ครูที่เข้าสอนจะได้รับการฝึกเป็นเวลา 24 ชั่วโมงก่อนทำการสอน ผลการวิจัย พบว่าการสอนด้วยวิธีแบบร่วมมือ 2 ใน 3 วิธี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม

เดลกาโด (Delgado, 1987 : 224) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้ยุทธวิธีการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกันในระดับประถมศึกษาวัตถุประสงค์ในการศึกษาก็เพื่อจะเปรียบเทียบการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแบบจับคู่กัน กับ การเรียนตามลำพังของนักเรียนเกรด 5 ชาวอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกัน การเรียนแบบจับคู่ได้ออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งคาดหวังว่าวิธีการดังกล่าวจะเพิ่มประสิทธิภาพในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากขึ้น และตั้งสมมติฐานว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 166 คน จากนักเรียนเกรด 6 จำนวน 4 ห้องเรียน ของโรงเรียน ซาน โจเซ แคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบด้วยวิธีต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การทดสอบผลสัมฤทธิ์ การตอบแบบวัดทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับต่ำ และ ปานกลาง กลุ่มที่มีประสิทธิภาพในตนเองต่ำและปานกลาง เพศชาย เพศหญิง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจด้วยเหตุผลที่ว่ากลุ่มทดลองมีทัศนคติไม่ดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการเรียนแบบร่วมมือด้วยการจับคู่จะพัฒนาความสัมพันธ์และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มอร์แกน (Morgan 1987 : 3043) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ วิธีการที่ครูใช้การจัดสภาพห้องเรียน การรวมกลุ่มทางสังคมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียน ที่เรียนในห้องเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนแบบร่วมมือ จะมีทัศนคติในทางบวกต่อวิชาที่เรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนที่ใช้วิธีเรียนแบบปกติมากกว่า 30 % และมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่า แต่พฤติกรรมการรับรู้การรวมกลุ่มทางสังคมไม่แตกต่างกัน และพบว่าครูที่ได้รับการฝึกให้สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือจะนำวิธีการไปใช้ได้ดีกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึก

บัทเลอร์ และ เรนเน่ ฮิลล์ (Butler and Renee Hill 1991 : 78) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องการเรียนแบบร่วมมือ และการเรียนด้วยตนเองกับคอมพิวเตอร์ การทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนเกรด 6 การเรียนการสอนด้วยคอมพิวเตอร์ทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอีกลักษณะหนึ่ง แต่ก็มีเป้าหมายทางการศึกษาแตกต่างจากการเรียนแบบร่วมมือ การใช้วิธีการเรียนแบบ ร่วมมือในการสอนวิชาคอมพิวเตอร์น่าจะได้ทำการศึกษาวิจัยว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่

ประสงค์ในการศึกษาเรื่องนี้ก็เพื่อสำรวจว่าน่าจะนำวิธีการเรียนแบบร่วมมือมาใช้ในการศึกษาคอมพิวเตอร์ได้หรือไม่เพียงใด การทดลองได้จัดให้มีกลุ่มที่เรียนด้วยตนเอง กับกลุ่มที่เรียนโดยร่วมมือ โดยการทดสอบการแก้ปัญหาทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 2 กลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองที่มีการปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นมีทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริง เกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้กำหนด การดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับหัวข้อดังนี้

- 1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
- 4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่ทำการสอนในภาคเรียนที่ 1 และหรือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 256 คน

2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาโดยใช้การสุ่มจากประชากรร้อยละ 50 เพื่อให้ได้ครูผู้สอนเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 128 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มในความคาดหวังและความเป็นจริงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ เกี่ยวกับวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานในความคาดหวังและความเป็นจริง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่ง แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ด้าน คือ

(1) ด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ได้แก่ ความสามารถทางร่างกาย ทางสังคม ทางอารมณ์ และทางสติปัญญา จำนวน 13 ข้อ

(2) ด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ใฝ่ฝึกงาน และสื่อการเรียนการสอน จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนวิชาช่างพื้นฐาน มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 3 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือคือแบบสอบถามอันเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ตามลำดับดังนี้

1 ศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยต่างๆ ที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม

2 วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า กำหนดเป็นหัวข้อเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มในด้านคุณลักษณะของผู้เรียนและด้านทรัพยากรในการเรียนดังนี้

2.1 ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนมี 13 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 และ ข้อ 17 ในแบบสอบถาม

2.2 ด้านทรัพยากรในการเรียนมี 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 5, 18, 19, 20, 21, 22, 23 และ ข้อ 24 ในแบบสอบถาม

3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยและดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน

4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ หลังจากนั้นนำข้อบกพร่องของแบบสอบถามมาแก้ไขอีกครั้ง

5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้จำนวน 10 คน แล้วนำผลการทดลองการใช้แบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นด้านความคาดหวังมีค่า 0.81 และด้านความเป็นจริง มีค่า 0.79

6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1 ขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับสูงของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการส่งการไปยังหัวหน้าหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามหนังสือราชการด้วยตนเองไปยังผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ด้วยตนเอง

3 ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในบางฉบับที่ไม่สามารถส่งและเก็บรวบรวมด้วยตนเองได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้

1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาจากกลุ่มตัวอย่าง และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 สถิติภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ความถี่และร้อยละ

2.2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อการเรียนการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม วิชาช่างพื้นฐาน ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติมาก ให้คะแนน 4 คะแนน

เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติมากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

นำค่าสถิติที่ได้แปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การประเมินความคิดเห็นของเบสท์ (Best 1977 : 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยไม่เกิน 1.50 หมายความว่า เหมาะสมที่ปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายความว่า เหมาะสมที่ปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายความว่า เหมาะสมที่ปฏิบัติหรือปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายความว่า เหมาะสมที่ปฏิบัติหรือปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายความว่า เหมาะสมที่ปฏิบัติหรือปฏิบัติมากที่สุด

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อหลักในการแบ่งกลุ่มในด้านความคาดหวังและความเป็นจริง โดยใช้การแจกแจงของที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่และร้อยละ เพื่อแจกแจงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด

2 ค่าเฉลี่ย เพื่อหาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อ สำหรับประเมินความคิดเห็นเรื่องหลักในการแบ่งกลุ่ม โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 60)

$$\mu = \frac{\sum fX}{\sum f}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum fX$ แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนน

$\sum f$ แทน คะแนนรวมทั้งหมดของความถี่ ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนทั้งหมดของข้อมูล (N)

3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อดูความเบี่ยงเบนของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้สูตร
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 64)

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum fx^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองคูณความถี่
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
 $(\sum fx)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนคูณความถี่ทั้งหมดยกกำลังสอง
 N-1 แทน องศาแห่งความเป็นอิสระ

4 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient)
 ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามรายข้อ
 s^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

5 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนในด้านความคาดหวังและด้านความเป็นจริง โดยใช้สูตร
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 87)

$$t = \frac{\frac{\sum D}{N}}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ $\sum D$ แทน ผลรวมของค่าความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานครนั้น ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้ และเก็บรวบรวมทางไปรษณีย์ในส่วนที่เหลือ ซึ่งดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมในเดือนกันยายน 2539 โดยมีแบบสอบถามจำนวน 128 ฉบับ ได้รับกลับคืน และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 117 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.40 ผลของการศึกษาข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

- 1 สถานภาพของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
- 2 วิเคราะห์ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน
- 3 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน
- 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน

ตอนที่ 1 : สถานภาพของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน

สถานภาพของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสรุปได้ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการแจกแจงความถี่ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1 วุฒิการศึกษา		
1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	4.27
1.2 ปริญญาตรี	107	91.46
1.3 สูงกว่าปริญญาตรี	5	4.27
รวม	117	100
2 ประสบการณ์ในการสอน		
2.1 น้อยกว่า 5 ปี	9	7.69
2.2 5-10 ปี	30	25.64
2.3 มากกว่า 10 ปี	78	66.67
รวม	117	100

จากตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษา 128 คน เป็นครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ได้รับแบบสอบถามคืนมาและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 117 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.40 เป็นครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 5 คน หรือร้อยละ 4.27 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 107 คน หรือร้อยละ 91.46 และวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจำนวน 5 คน หรือร้อยละ 4.27 เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ในการสอนพบว่าครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน หรือร้อยละ 7.69 ประสบการณ์ในการสอน 5 - 10 ปี จำนวน 30 คน หรือร้อยละ 25.64 และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 10 ปี จำนวน 78 คนหรือร้อยละ 66.67

ตอนที่ 2 : วิเคราะห์ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เสนอในตอนนี ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอน ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก และด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก โดยในแต่ละด้านนั้นแยกพิจารณาเป็นรายข้อ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการกำหนดน้ำหนักคะแนนและความหมายของค่าเฉลี่ยมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยไม่เกิน 1.50 หมายถึง เหมาะสมที่จะปฏิบัติน้อยที่สุดหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมที่จะปฏิบัติน้อยหรือปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมที่จะปฏิบัติปานกลางหรือปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมที่จะปฏิบัติมากหรือปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมที่จะปฏิบัติมากที่สุดหรือปฏิบัติมากที่สุด

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในด้านการแบ่งกลุ่ม
โดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก

การแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของ ผู้เรียนเป็นหลัก	ด้านความคาดหวัง				ด้านความเป็นจริง			
	$\bar{X}$	SD	ปฏิบัติ ในระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	SD	ปฏิบัติ ในระดับ	ลำดับที่
1 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานการ แบ่งกลุ่มละ 4-6 คน	4.15	1.05	มาก	2	3.56	1.21	มาก	3
2 ควรแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้นักเรียนที่มี ทักษะทางช่างที่ดีเป็นหัวหน้าในแต่ละกลุ่ม	3.85	1.18	มาก	4	3.32	1.20	ปาน กลาง	6
3 ในแต่ละกลุ่มควรมีทั้งนักเรียนชายและ นักเรียนหญิง	4.10	1.00	มาก	3	3.42	1.20	ปาน กลาง	4
4 แยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่ คนละกลุ่มเพื่อความสะดวกในการให้งาน ตามความเหมาะสม	2.27	1.33	น้อย	11	2.28	1.28	น้อย	11
5 จัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน เพื่อให้นักเรียน รู้จักช่วยเหลือกันและกัน	3.63	1.22	มาก	7	4.23	1.10	มาก	1
6 จัดให้นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาใกล้เคียง เคียงกันไว้กลุ่มเดียวกันเพื่อครูผู้สอนจะ ให้ข้อมูลความรู้ในแต่ละกลุ่มอย่างถูกต้อง เหมาะสม	2.61	1.21	ปาน กลาง	9	2.50	1.18	น้อย	10
7 ให้นักเรียนเลือกงานที่ปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจและจัดกลุ่มตามงานที่เลือก	3.82	1.18	มาก	5	3.29	1.22	ปาน กลาง	8
8 นักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนควรแยกไว้ให้อยู่ คนละกลุ่มเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความ ขัดแย้งในกลุ่ม	2.56	1.29	ปาน กลาง	10	2.50	1.19	น้อย	10
9 ไม่ควรแยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนออก จากกลุ่มเพื่อให้นักเรียนรู้จักปรับตัว เข้ากับเพื่อนในกลุ่ม	3.82	1.28	มาก	5	3.38	1.25	ปาน กลาง	5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นหลัก	ด้านความคาดหวัง				ด้านความเป็นจริง			
	$\bar{x}$	S.D	การปฏิบัติ ในระดับ	ลำดับที่	$\bar{x}$	S D	ปฏิบัติ ในระดับ	ลำดับที่
10 จัดให้นักเรียนที่มีลักษณะผู้นำที่ดีให้ทำ หน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม	4.22	1.08	มาก	1	3.83	1.21	มาก	2
11 จัดให้นักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีให้แยก อยู่ในแต่ละกลุ่มเพื่อการประสานงานภายใน กลุ่ม	3.79	1.34	มาก	6	3.30	1.29	ปาน กลาง	7
12 จัดให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการ ทำงานดีให้แยกกันอยู่ในแต่ละกลุ่ม	3.79	1.34	มาก	6	3.29	1.29	ปาน กลาง	8
13 จัดให้นักเรียนที่ไม่สนใจทำงานหรือ ทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ให้แยกกันอยู่ใน แต่ละกลุ่ม	2.92	1.48	ปาน กลาง	8	2.79	1.33	ปาน กลาง	9
รวม	3.50	1.23	ปาน กลาง		3.21	1.22	ปาน กลาง	

จากตาราง 2 ซึ่งเป็นการเสนอค่าเฉลี่ยของความคาดหวังและความเป็นจริงในด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก สรุปได้ดังนี้

1 ความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความเป็นจริงทุกข้อคำถามและโดยส่วนรวมยกเว้น 2 ข้อ ที่ความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าความเป็นจริงคือ ข้อ 4 การแบ่งกลุ่มโดยแยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่ม และข้อ 5 คือการจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน

2 ด้านความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อระหว่าง 2.27 ถึง 4.22 จำแนกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้
ระดับน้อย ($\bar{x} = 1.51-2.50$) มีเพียง 1 ข้อ คือข้อ 4 การแบ่งกลุ่มโดยแยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่ม ($\bar{x} = 2.27$)

ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.51-3.50$) มี 3 ข้อ ซึ่งข้อที่ครูผู้สอนเห็นว่าควรปฏิบัติปานกลาง เรียงตามลำดับ ได้แก่ ข้อ 13 จัดให้นักเรียนที่ไม่สนใจทำงานหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ให้แยกกันอยู่ในแต่ละกลุ่ม ($\bar{x} = 2.92$) ข้อ 6 จัดให้นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกันไว้กลุ่มเดียวกัน ($\bar{x} = 2.61$) และข้อ 8 แยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนไว้คนละกลุ่ม ($\bar{x} = 2.56$)

สำหรับค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51-4.50$) มี 9 ข้อซึ่งข้อที่ครูผู้สอนเห็นว่าควรปฏิบัติใน

ระดับมาก เรียงตามลำดับ 1 ถึง 3 ได้แก่ข้อ 10 จัดให้นักเรียนที่มีลักษณะผู้นำที่ดีให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม ($\bar{x} = 4.22$) ข้อ 1 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 4-6 ($\bar{x} = 4.15$) และข้อ 3 ในแต่ละกลุ่มควรมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ($\bar{x} = 4.10$) ส่วนข้อที่เหลือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.63 ถึง 3.85

3 ด้านความเป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อระหว่าง 2.28 ถึง 4.23 จำแนกเป็นระดับต่างๆ ดังนี้
ระดับน้อย ($\bar{x} = 1.51-2.50$) มี 3 ข้อ ซึ่งข้อที่ครูผู้สอนปฏิบัติน้อยที่สุดจาก 3 ข้อนี้คือ ข้อ 4 แยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่ม ($\bar{x} = 2.28$) ส่วนข้อที่เหลือ มีค่าเฉลี่ย 2.50 ทั้ง 2 ข้อ
ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.51-3.50$) มี 7 ข้อ ซึ่งข้อที่ครูผู้สอนปฏิบัติปานกลางในลำดับที่ 1 ถึง 3 ได้แก่ข้อ 3 ในแต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ($\bar{x} = 3.42$) ข้อ 9 ไม่ควรแยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนออกจากกลุ่มเพื่อให้รู้จักปรับตัวเข้ากับเพื่อนในกลุ่ม ($\bar{x} = 3.38$) และข้อ 2 ควรแบ่งกลุ่มโดยจัดให้นักเรียนที่มีทักษะทางช่างที่ดีเป็นหัวหน้าในแต่ละกลุ่ม ($\bar{x} = 3.32$) ส่วนข้อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.79 ถึง 3.30

สำหรับค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51-4.50$) มี 3 ข้อ ซึ่งข้อที่ครูผู้สอนปฏิบัติในระดับมากในลำดับที่ 1 ได้แก่ข้อ 5 จัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน เพื่อให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือกันและกัน ($\bar{x} = 4.23$) ส่วนข้อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.56 ถึง 3.83

4 ความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งสองด้าน โดยค่าเฉลี่ยด้านความคาดหวัง ($\bar{x} = 3.50$) จะสูงกว่าค่าเฉลี่ยด้านความเป็นจริง ($\bar{x} = 3.21$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังและความเป็นจริง ของครูผู้สอนในด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก

การแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก	ด้านความคาดหวัง				ด้านความเป็นจริง			
	$\bar{x}$	SD	การปฏิบัติในระดับ	ลำดับที่	$\bar{x}$	SD	ปฏิบัติในระดับ	ลำดับที่
1 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 7-15 คน	2.56	1.29	ปานกลาง	8	2.50	1.19	น้อย	10
2 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 16 คนขึ้นไป	2.31	1.26	น้อย	10	2.18	1.20	น้อย	11
3 แบ่งกลุ่มโดยกำหนดจำนวนสมาชิกแล้วให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเองโดยอิสระ	3.79	1.35	มาก	6	3.53	1.36	มาก	4

ตาราง 3 (ต่อ)

การแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียน เป็นหลัก		ด้านความคาดหวัง				ด้านความเป็นจริง			
		$\bar{x}$	S D	ควรปฏิบัติ ในระดับ	ลำดับที่	$\bar{x}$	S D	ปฏิบัติ ในระดับ	ลำดับที่
4	จัดกลุ่มนักเรียนตามลำดับเลขที่ในบัญชีรายชื่อ	2.32	1.31	น้อย	9	2.58	1.33	ปานกลาง	9
5	การกำหนดขนาดของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนของวัสดุฝึกงานที่มี	4.08	1.16	มาก	1	3.83	1.12	มาก	1
6	ควรกำหนดขนาดของกลุ่มให้ใหญ่ขึ้นเมื่อวัสดุที่ใช้ปฏิบัติงานมีราคาสูง	2.91	1.27	ปานกลาง	7	2.82	1.24	ปานกลาง	8
7	การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติ	4.02	1.11	มาก	2	3.82	1.18	มาก	2
8	การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนเครื่องจักรที่ใช้ปฏิบัติ	3.91	1.14	มาก	4	3.66	1.23	มาก	3
9	การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากพื้นที่หรือขนาดของโรงฝึกงาน	3.97	1.17	มาก	3	3.51	1.30	มาก	5
10	การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากลักษณะของโรงฝึกงาน	3.82	1.13	มาก	5	3.34	1.26	ปานกลาง	7
11	การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนสื่อการเรียนการสอน	3.79	1.16	มาก	6	3.49	1.19	ปานกลาง	6
รวม		3.41	1.21	ปานกลาง		3.20	1.24	ปานกลาง	

จากตาราง 3 ซึ่งเป็นการเสนอค่าเฉลี่ยของความคาดหวังและความเป็นจริงในด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก สรุปได้ดังนี้

1 ความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความเป็นจริงเป็นส่วนใหญ่และสูงกว่าโดยส่วนรวมมีเพียง 1 ข้อที่ความคาดหวังต่ำกว่าความเป็นจริงคือ ข้อ 4 จัดกลุ่มนักเรียนตามลำดับเลขที่ในบัญชีรายชื่อ ($\bar{x} = 2.32$)

2 ความคาดหวังมีค่าเฉลี่ยเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง 2.31 ถึง 4.08 จำแนกเป็นระดับต่างๆ ได้ดังนี้ ระดับน้อย ($\bar{x} = 1.51-2.50$) มี 2 ข้อ คือ ข้อ 4 จัดกลุ่มนักเรียนตามลำดับเลขที่ในบัญชีรายชื่อ ($\bar{x} = 2.32$) และข้อ 2 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 16 คนขึ้นไป ($\bar{x} = 2.31$)

ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.51-3.50$) มี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 กำหนดขนาดของกลุ่มให้ใหญ่ขึ้นเมื่อวัสดุที่ใช้ฝึกงานมีราคาสูง ($\bar{x} = 2.91$) และ ข้อ 1 การแบ่งกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 7-15 คน ($\bar{x} = 2.56$)

สำหรับค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51-4.50$) มี 7 ข้อ ซึ่งข้อที่ครูผู้สอนเห็นว่าควรปฏิบัติมากในลำดับที่ 1 ถึง 3 ได้แก่ข้อ 5 การกำหนดขนาดของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนของวัสดุฝึกงานที่มี ($\bar{x} = 4.08$) ข้อ 7 การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.02$) และข้อ 9 การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากพื้นที่หรือขนาดของโรงฝึกงาน ($\bar{x} = 3.97$) ส่วนข้อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.79 ถึง 3.91

3 ความเป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อระหว่าง 2.18 ถึง 3.83 ซึ่งจำแนกเป็นระดับต่างๆ ได้ดังนี้ ระดับน้อย ($\bar{x} = 1.51-2.50$) มี 2 ข้อ คือ ข้อ 1 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 7-15 คน ($\bar{x} = 2.50$) และข้อ 2 การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 16 คนขึ้นไป ($\bar{x} = 2.18$)

ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.51-3.50$) มี 4 ข้อซึ่งข้อที่ครูผู้สอนมีการปฏิบัติตามลำดับ 1 ถึง 3 ได้แก่ข้อ 11 การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.49$) ข้อ 10 การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากลักษณะของโรงฝึกงาน ($\bar{x} = 3.34$) และข้อ 6 ควรกำหนดขนาดของกลุ่มให้ใหญ่ขึ้นเมื่อวัสดุที่ใช้ฝึกงานมีราคาสูง ($\bar{x} = 2.82$)

ระดับมาก ($\bar{x} = 3.51-4.50$) มี 5 ข้อ ซึ่งข้อที่ครูผู้สอนปฏิบัติมากตามลำดับ 1 ถึง 3 ได้แก่ข้อ 5 การกำหนดขนาดกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนวัสดุฝึกงานที่มี ($\bar{x} = 3.83$) ข้อ 7 การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.82$) และข้อ 8 การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนเครื่องจักรที่ใช้ปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.66$) ส่วนข้อที่เหลือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ถึง 3.53

4 ความคาดหวังของครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) และ ความเป็นจริงของครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ($\bar{x} = 3.20$)

ตอนที่ 3 : เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน

ในตอนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ระหว่างความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนเป็นรายข้อและในภาพรวมโดยจำแนกตามการแบ่งกลุ่มที่ครูผู้สอนยึดเป็นหลักในการสอนได้แก่การแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก และการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก การวิเคราะห์นั้นพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างรายข้อโดยใช้การทดสอบค่าทีเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยว่ากลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริง ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน แตกต่างกันหรือไม่

3.1 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4 ถึงตาราง 16 ต่อไปนี้

ตาราง 4 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงาน โดยแบ่งกลุ่มละ 4-6 คน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	4.15	1.05	-4.51**
ความเป็นจริง	3.56	1.21	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงาน โดยการแบ่งกลุ่มละ 4-6 คน ตามความคาดหวัง และความเป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 5 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มโดยจัดให้นักเรียนที่มีทักษะทางช่างที่ดีเป็นหัวหน้าในแต่ละกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D	t.
ความคาดหวัง	3.85	1.18	-5.85**
ความเป็นจริง	3.32	1.20	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 5 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้นักเรียนที่มีทักษะทางช่างที่ดีเป็นหัวหน้าในแต่ละกลุ่มตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 6 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D	t
ความคาดหวัง	4.10	1.00	-6.27**
ความเป็นจริง	3.42	1.20	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 6 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ตามความคาดหวัง และความเป็นจริงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยการแยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	2.27	1.33	0.15
ความเป็นจริง	2.28	1.28	

จากตาราง 7 แสดงว่า การแบ่งกลุ่มโดยการแยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่มเพื่อให้งานตามความเหมาะสม ตามความคาดหวัง และความเป็นจริง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังต่ำกว่าความเป็นจริง

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	3.63	1.22	5.03**
ความเป็นจริง	4.23	1.10	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 8 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มโดยจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน ตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังต่ำกว่าความเป็นจริง

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยการจัดให้นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มเดียวกัน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	2.61	1.21	-1.17
ความเป็นจริง	2.50	1.18	

จากตาราง 9 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มโดยจัดให้นักเรียนที่มีสติปัญญาใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มเดียวกันตามความคาดหวัง และความเป็นจริง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยให้นักเรียนเลือกงานที่ปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจแล้วจัดกลุ่มตามงานที่เลือก

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	3.82	1.18	-5.16**
ความเป็นจริง	3.29	1.22	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มโดยจัดให้นักเรียนเลือกงานที่ปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจแล้วจัดกลุ่มตามงานที่เลือกตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยแยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนไว้ให้อยู่คนละกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{X}$	SD	t
ความคาดหวัง	2.56	1.29	-0.67
ความเป็นจริง	2.50	1.19	

จากตาราง 11 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มโดยแยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนไว้ให้อยู่คนละกลุ่มตามความคาดหวัง และความเป็นจริง ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยไม่แยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนออกจากกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{X}$	SD	t
ความคาดหวัง	3.82	1.28	-4.33**
ความเป็นจริง	3.38	1.25	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 12 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มโดยไม่แยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนออกจากกลุ่มตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยการ
จัดให้นักเรียนที่มีลักษณะผู้นำที่ดีเป็นหัวหน้ากลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	4.22	1.08	-4.37**
ความเป็นจริง	3.83	1.21	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 13 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มโดยการจัดให้นักเรียนที่มีลักษณะผู้นำที่ดีเป็นหัวหน้า
กลุ่มตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้
นักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีแยกอยู่ในแต่ละกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	3.79	1.34	-4.58**
ความเป็นจริง	3.30	1.29	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 14 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มครูผู้สอนโดยจัดให้นักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้แยก
อยู่แต่ละกลุ่มตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการทำงานดีให้อยู่ในแต่ละกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	3.79	1.34	-4.66**
ความเป็นจริง	3.29	1.29	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 15 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มของครูผู้สอนโดยจัดให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการทำงานที่ดีให้อยู่แต่ละกลุ่มตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยแยกนักเรียนที่ไม่สนใจทำงานหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ให้อยู่ในแต่ละกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	2.92	1.48	-1.49
ความเป็นจริง	2.79	1.33	

จากตาราง 16 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มโดยแยกนักเรียนที่ไม่สนใจทำงานหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ให้แยกกันอยู่ในแต่ละกลุ่มตามความคาดหวัง และความเป็นจริง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 17 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงในภาพรวมของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	3.50	1.23	-3.46**
ความเป็นจริง	3.21	1.22	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

3.2 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 18 ถึงตาราง 28 ต่อไปนี้

ตาราง 18 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 7-15 คน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	2.56	1.29	-0.75
ความเป็นจริง	2.50	1.19	

จากตาราง 18 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 7-15 คนตามความคาดหวัง และความเป็นจริง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 19 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 16 คนขึ้นไป

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S.D	t
ความคาดหวัง	2.31	1.26	-1.05
ความเป็นจริง	2.18	1.20	

จากตาราง 19 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 16 คนขึ้นไปตามความคาดหวัง และความเป็นจริง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 20 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยกำหนดจำนวนสมาชิกแล้วให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเองโดยอิสระ

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t.
ความคาดหวัง	3.79	1.35	-2.18*
ความเป็นจริง	3.53	1.36	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากตาราง 20 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยกำหนดจำนวนสมาชิกแล้วให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเองโดยอิสระตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 21 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มโดยจัดตามลำดับเลขที่ในบัญชีรายชื่อ

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	2.32	1.31	-2.29*
ความเป็นจริง	2.58	1.33	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

จากตาราง 21 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดกลุ่มตามลำดับเลขที่ในบัญชีรายชื่อตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังต่ำกว่าความเป็นจริง

ตาราง 22 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนของวัสดุฝึกงาน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S.D.	t
ความคาดหวัง	4.08	1.16	-2.82**
ความเป็นจริง	3.83	1.12	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 แสดงว่าการกำหนดขนาดกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนวัสดุฝึกงานตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 23 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่มโดยพิจารณาจากราคาของวัสดุฝึกงาน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S.D.	t
ความคาดหวัง	2.91	1.27	-0.96
ความเป็นจริง	2.82	1.24	

จากตาราง 23 แสดงว่าการกำหนดขนาดกลุ่มโดยพิจารณาจากราคาของวัสดุฝึกงานตามความคาดหวัง และความเป็นจริง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 24 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติ

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	4.02	1.11	-2.07*
ความเป็นจริง	3.82	1.18	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่าการกำหนดขนาดกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติ ตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 25 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนเครื่องจักรที่ใช้ปฏิบัติ

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	SD	t
ความคาดหวัง	3.91	1.14	-2.60*
ความเป็นจริง	3.66	1.23	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่าการกำหนดขนาดกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนเครื่องจักรที่ใช้ปฏิบัติ ตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 26 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่มโดยพิจารณาจากพื้นที่หรือขนาดของโรงฝึกงาน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	3.97	1.17	-4.77**
ความเป็นจริง	3.51	1.30	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 26 แสดงว่าการกำหนดขนาดกลุ่มโดยพิจารณาพื้นที่หรือขนาดของโรงฝึกงานตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 27 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่มโดยพิจารณาจากลักษณะของโรงฝึกงาน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	3.82	1.13	-5.11**
ความเป็นจริง	3.34	1.26	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 27 แสดงว่าการกำหนดขนาดกลุ่มโดยพิจารณาจากลักษณะของโรงฝึกงานตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 28 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนในการกำหนดขนาดของกลุ่มโดยพิจารณาจำนวนสื่อการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	3.79	1.16	-3.98**
ความเป็นจริง	3.49	1.19	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 28 แสดงว่าการกำหนดขนาดกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนของสื่อการเรียนการสอนที่มีตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตาราง 29 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงในภาพรวมของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{x}$	S D	t
ความคาดหวัง	3.41	1.21	-6.97**
ความเป็นจริง	3.20	1.24	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 29 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลักตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

3.3 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มทั้ง 2 ด้านคือยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลักและยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 30

ตาราง 30 เปรียบเทียบความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มผู้เรียนในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน

ความคิดเห็นของครูผู้สอน	$\bar{X}$	S D	t
ความคาดหวัง	3.46	1.22	-6.42**
ความเป็นจริง	3.21	1.23	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 30 แสดงว่าการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอน ในภาพรวมทั้ง 2 ด้าน ตามความคาดหวัง และความเป็นจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริง

ตอนที่ 4 : ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชา
ช่างพื้นฐาน

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูผู้สอนเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่ม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ดังรายละเอียดในตาราง 31 ถึงตาราง 33 ต่อไปนี้

4.1 ปัญหาข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผล ในการกำหนดขนาดกลุ่ม

ตาราง 31 ค่าความถี่ของปัญหาข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการกำหนดขนาดกลุ่ม

ลำดับที่	เหตุผลในการกำหนดขนาดกลุ่ม	ความถี่
1	เพื่อความเหมาะสมกับรูปแบบงานที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ	41
2	เพื่อความสะดวกในการควบคุมดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานของนักเรียน	23
3	เพื่อให้เหมาะสมกับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีจำนวนจำกัด	19
4	เพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ	8
5	เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่	4
6	เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย	1
7	เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ปฏิบัติงาน	1

จากตาราง 31 แสดงว่าครูผู้สอนมีเหตุผลในการกำหนดขนาดกลุ่มผู้เรียนมากที่สุด ลำดับ 1 ถึง 3 ได้แก่ (1) เพื่อความเหมาะสมกับรูปแบบที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ (2) เพื่อสะดวกในการควบคุมดูแล และติดตามผลการปฏิบัติงานของนักเรียน (3) เพื่อให้เหมาะสมกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีจำกัด

4.2 ปัญหาข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก

ตาราง 32 ค่าความถี่ของปัญหาข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก

ลำดับที่	เหตุผลในการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก	ความถี่
1	ควรจัดกลุ่มคละกันระหว่างเด็กที่มีสถานภาพต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา	49
2	เพื่อให้นักเรียนฝึกทำงานร่วมกัน เข้าใจกัน	20
3	เพื่อให้เด็กเก่งสอนเด็กอ่อนในกลุ่ม	12
4	เพื่อให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือกันในกลุ่ม	10
5	เพื่อความสะดวกในการให้ความรู้และควบคุมดูแล	3
6	หัวหน้ากลุ่มสามารถดูแลเพื่อนแทนครูได้	2
7	เด็กได้ทำงานตามความเหมาะสม	1

จากตาราง 32 แสดงว่าครูผู้สอนมีเหตุผลในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลักมากที่สุดลำดับ 1 ถึง 3 ได้แก่ (1) ควรจัดกลุ่มคละกันระหว่างเด็กที่มีสถานภาพต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา (2) เพื่อให้นักเรียนฝึกทำงานร่วมกัน เข้าใจกัน (3) เพื่อให้เด็กเก่งสอนเด็กอ่อนในกลุ่ม

4.3 ปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก

ตาราง 33 ค่าความถี่ของปัญหาข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก

ลำดับที่	เหตุผลในการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก	ความถี่
1	โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ในจำนวนที่จำกัด	58
2	เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร	30
3	ทรัพยากรในการเรียนจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้	9

จากตาราง 33 แสดงว่าครูผู้สอนมีเหตุผลในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลักมากที่สุดลำดับ 1 ถึง 3 ได้แก่ (1) โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรในจำนวนที่จำกัด (2) เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสฝึกประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือเครื่องจักร (3) ทรัพยากรในการเรียนจะเป็นสิ่งที่นำทางไปสู่การเรียนรู้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1 เพื่อศึกษาความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน

2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่ทำการสอนในภาคเรียนที่ 1 และหรือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 256 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สุ่มมาจากประชากรข้างต้นโดยจับฉลากเลือกรายชื่อครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานที่เป็นกลุ่มประชากร จนได้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนครูผู้สอนรวมทั้งสิ้น 128 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ช่วงคะแนน สร้างขึ้นตามแบบของลิเคอร์ท(Likert) ในแต่ละข้อใช้คำถาม

2 ลักษณะคือความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนโดยจำแนกเป็น 2 ด้านคือ การแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลักมีจำนวน 13 ข้อ และด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลักมีจำนวน 11 ข้อ รวมทั้งสิ้น 24 ข้อ แบบสอบถามด้านความคาดหวังมีค่าความเชื่อมั่น 0.81 และด้านความเป็นจริงมีค่าความเชื่อมั่น 0.79 ในส่วนท้ายของแบบสอบถามแต่ละข้อจะมีช่องปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อให้ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นรายข้อทั้ง 24 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มและความสำคัญของการแบ่งกลุ่มเพื่อให้ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเองในโรงเรียนที่สามารถทำได้ส่วนที่เหลือให้ครูผู้สอนส่งแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัยโดยตรงทางไปรษณีย์

แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 128 ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 117 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 91.41 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การคำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละ

2 วิเคราะห์ความคาดหวังและความเป็นจริงของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อรายด้านและในภาพรวมแล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาตัดสินใจตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยไม่เกิน 1.50 หมายความว่า เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51–2.50 หมายความว่า เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51–3.50 หมายความว่า เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51–4.50 หมายความว่า เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51–5.00 หมายความว่า เหมาะสมที่จะปฏิบัติหรือปฏิบัติมากที่สุด

3 วิเคราะห์ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนใช้การคำนวณค่าความถี่

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริงในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน

1.1 ครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน มีความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนแตกต่างกันโดยค่าเฉลี่ยของความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริงโดยส่วนรวมและรายด้าน ส่วนรายชื่อนั้นมีเพียง 3 ข้อ ที่ค่าเฉลี่ยของความคาดหวังต่ำกว่าความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

1.2 ความคาดหวังของครูผู้สอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลักมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

1.3 ความเป็นจริงของครูผู้สอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลัก ความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

1.4 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของครูผู้สอนเป็นรายข้อทั้ง 2 ด้านพบว่าหลักการแบ่งกลุ่มที่ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมที่จะปฏิบัติมากที่สุดคือค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 นั้นไม่มีส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือระหว่าง 3.51-4.50 มี 16 ข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไปมีเพียง 5 ข้อ ได้แก่

- 1) จัดให้นักเรียนที่มีลักษณะผู้นำที่ดีให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม
- 2) การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 4-6 คน
- 3) ในแต่ละกลุ่มควรมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
- 4) การกำหนดขนาดของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนของวัสดุฝึกงานที่มี
- 5) การกำหนดขนาดของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติ

1.5 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงของครูผู้สอนเป็นรายข้อทั้ง 2 ด้านพบว่าหลักการแบ่งกลุ่มที่ครูผู้สอนเห็นว่าปฏิบัติมากที่สุดคือค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 นั้นไม่มี ส่วนค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือระหว่าง 3.51-4.50 มี 8 ข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไปมีเพียง

1 ข้อได้แก่จัดให้แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่เรียนเก่งปานกลาง และเรียนอ่อนเพื่อให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือกันและกัน

1 6 ความคาดหวังเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มที่ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมที่จะปฏิบัติ น้อยที่สุดนั้นไม่มีและข้อที่เห็นว่าเหมาะสมที่จะปฏิบัติมี 3 ข้อ คือ

1) แยกนักเรียนชายและหญิงให้อยู่คนละกลุ่ม เพื่อสะดวกในการให้งานตามความเหมาะสม

2) การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงาน ควรแบ่งกลุ่มละ 16 คนขึ้นไป

3) การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตามเลขที่ในบัญชีรายชื่อ

1 7 ความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มที่ครูผู้สอนเห็นว่าปฏิบัติ น้อยที่สุดนั้นไม่มี และข้อที่เห็นว่าปฏิบัติมี 5 ข้อคือ

1) การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 16 คนขึ้นไป

2) แยกนักเรียนชายและนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่มเพื่อความสะดวกในการให้งานตามความเหมาะสม

3) จัดให้นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกันไว้กลุ่มเดียวกันเพื่อที่ครูผู้สอนจะให้ ข้อมูลความรู้ในแต่ละกลุ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม

4) นักเรียนที่มีอารมณ์ร้อนควรแยกไว้ให้อยู่คนละกลุ่มเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่ม

5) การแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานควรแบ่งกลุ่มละ 5-7 คน

2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่ม

ความคิดเห็นของครูผู้สอนจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่ม สรุปได้ดังนี้

2 1 ครูผู้สอนทุกท่านมีความเห็นว่าการกำหนดขนาดของกลุ่มมีความสำคัญมากโดยเหตุผลที่ครูผู้สอนให้ความสำคัญมากที่สุดคือการกำหนดขนาดกลุ่มเพื่อเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ

2 2 ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก โดยเหตุผลเพิ่มเติมที่ให้ความสำคัญที่สุดคือ การจัดกลุ่มแบบคละกันระหว่างเด็กที่มีสถานภาพต่างกัน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2 3 ครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลักโดยเหตุผลที่ให้ความสำคัญที่สุดคือ โรงเรียนมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ในจำนวนจำกัด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังและความเป็นจริงในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจ และควรนำมาอภิปรายดังนี้

ความคาดหวังของครูผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนและยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลักพอสมควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักการแบ่งกลุ่มทั้ง 2 ด้านมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนใกล้เคียงกัน ครูผู้สอนแต่ละคนยึดหลักการแบ่งกลุ่มที่ต่างกัน ดังนั้นเมื่อมองในภาพรวมแล้วอาจเห็นภาพที่ไม่ชัดเจน ซึ่งในความเป็นจริงครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และเพื่อให้การอภิปรายผลชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขออภิปรายในรายด้าน และรายข้อต่อไปนี้

1 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นหลัก ในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าครูผู้สอนเห็นความสำคัญในการพัฒนาทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญาของผู้เรียนพอสมควรและครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหลักการแบ่งกลุ่มในบางข้อ คำถามมีความขัดแย้งกัน เพราะผู้วิจัยต้องการให้เห็นภาพของการแบ่งกลุ่มอย่างชัดเจน จึงขออภิปรายผลเป็นรายข้อต่อไปนี้

1.1 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 4-6 คน อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการกำหนดขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมเพื่อปฏิบัติงาน และในความเป็นจริงครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นกัน แสดงว่าครูผู้สอนทำการแบ่งกลุ่มผู้เรียน 4-6 คน อยู่เสมอซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มเช่นนี้สำหรับโรงเรียนที่มีทรัพยากรในการเรียนอย่างเพียงพอจะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินงานได้ทั่วถึง สามารถปรึกษาแลกเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่างๆในกลุ่ม และถือเป็นการจัดกลุ่มขนาดเล็กตามหลักการสอนแบบกลุ่มย่อย (ชาญชัย ศรีไสยเพชร 2532 :121)

1.2 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดให้นักเรียนที่มีทักษะทางช่างที่ดีเป็นหัวหน้าในแต่ละกลุ่มอยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนมองเห็นความสำคัญของทักษะทางช่างที่มีในตัวนักเรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้การทำงานสำเร็จได้ด้วยดีซึ่งนิพนธ์ จิตภักดี (2528 :4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมาชิกในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มประการหนึ่งคือ สมาชิกในกลุ่มต้องมีทักษะในการทำงานนั้นๆ ส่วนในด้านความเป็นจริงของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าความคาดหวังแสดงว่าครูผู้สอนสามารถปฏิบัติการแบ่งกลุ่มในลักษณะนี้ได้ไม่มาก โดยครูผู้สอนได้

ให้เหตุผลเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่านักเรียนที่มีทักษะทางช่างที่ดีมีไม่พอแบ่งให้ครบทุกกลุ่ม และไม่ทราบว่ามีนักเรียนคนใดมีทักษะทางช่างเป็นอย่างไรต้องทำการทดสอบก่อน

13 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงอยู่ในระดับมากแสดงว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญในเรื่องความแตกต่างทางด้านร่างกาย อาจเป็นเพราะครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนชายมีความแข็งแรงมากกว่านักเรียนหญิง และสามารถปฏิบัติงานที่ต้องใช้กำลังกายได้ดีกว่า ส่วนในด้านความเป็นจริง การปฏิบัติของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าความคาดหวัง อาจเป็นเพราะนักเรียนต้องการรวมกลุ่มกับเพื่อนที่สนิทกันมากกว่า ซึ่งในเรื่องนี้ครูผู้สอนให้เหตุผลเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่านักเรียนหญิงส่วนใหญ่จะไม่รวมกลุ่มกับนักเรียนชาย

14 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยแยกนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงให้อยู่คนละกลุ่มเพื่อความสะดวกในการให้งานตามความเหมาะสมนั้น อยู่ในระดับน้อย แสดงว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการแยกเพศนักเรียน และในด้านความเป็นจริง ปรากฏว่า การปฏิบัติของครูผู้สอนอยู่ในระดับน้อย เช่นกัน โดยครูผู้สอนให้ความเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่านักเรียนหญิงทำงานได้ช้ากว่านักเรียนชาย และนักเรียนชายมีความถนัดทางช่างมากกว่า

15 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยจัดให้แต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และเรียนอ่อน เพื่อให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือกันและกัน อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนมองเห็นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านสติปัญญา โดยเน้นการทำงานร่วมกัน และช่วยเหลือกัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแบ่งกลุ่มตามรูปแบบ การเรียนแบบร่วมมือประเภทกลุ่มผลสัมฤทธิ์แตกต่าง(Furturtwengler 1992:60) และในด้านความเป็นจริงนั้นครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

16 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยการจัดให้นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกันไว้กลุ่มเดียวกันเพื่อครูผู้สอนจะให้ข้อมูล ความรู้ ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญกับความสะดวกในการให้งานตามระดับสติปัญญาของผู้เรียนพอสมควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าเด็กคนใดมีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับใด ซึ่งละออ การุญยะวณิช(มปป 146) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่าการจะถือว่าเด็กในห้องมีระดับสติปัญญาเท่ากันนั้นครูจะใช้วิธีสอนแบบเดียวกันให้ได้ผลในการเรียนเหมือนกันหมดย่อมไม่ถูกต้อง ส่วนในด้านความเป็นจริงนั้นปรากฏว่า การปฏิบัติของครูผู้สอนอยู่ในระดับน้อย โดยครูผู้สอนให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่านักเรียนไม่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มได้ และนักเรียนในกลุ่มที่มีระดับสติปัญญาต่ำจะมีปัญหา

17 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยให้นักเรียนเลือกงานที่ปฏิบัติตามความถนัด และความสนใจ อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีใน

เรื่องหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นที่ว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง (กรมวิชาการ 2535 1) ส่วนในด้านความเป็นจริงนั้นครูผู้สอนมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยากต่อการเตรียม และการควบคุม โดยครูผู้สอนให้ ความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่าการให้งานต่างกันจะมีปัญหาด้านการวัดผล ซึ่งนักเรียนจะเลือก งานที่ง่ายและเสร็จเร็ว

1 8 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยการแยกนักเรียนที่มีอารมณ์ ร้อนไว้ให้อยู่คนละกลุ่มเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่ม อยู่ในระดับ ปานกลาง แสดงว่าครู ให้ความสำคัญ กับการจัดกลุ่มโดยคำนึงถึงอารมณ์ของผู้เรียนพอสมควร ส่วนทางด้านความเป็นจริงนั้นมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย โดยครูผู้สอนให้ความเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่า ถ้าแยกนักเรียนที่มี อารมณ์ร้อนออกนอกกลุ่ม จะทำให้นักเรียนมีความก้าวร้าวมากขึ้น

1 9 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยไม่แยกนักเรียนที่มีอารมณ์ร้อน ออกจากกลุ่ม อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ครูผู้สอนต้องการให้นักเรียนปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และจุดประสงค์ของ วิชาการงานส่วนการปฏิบัติของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะครูผู้สอนเห็นว่าเวลาเรียน มีจำกัด จึงแยกนักเรียนที่มีปัญหาวอกจากกลุ่มในบางครั้งเพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยดี

1 10 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดนักเรียนที่มีลักษณะ ผู้นำที่ดีให้ทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่ม อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่ององค์ ประกอบของ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่ง นิพนธ์ จิตภักดี (2528 4) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่าปัจจัยใน การสร้างกลุ่มทำงานที่มีประสิทธิภาพที่สำคัญประการหนึ่งคือ ผู้นำที่มีคุณสมบัติผู้นำที่ดี และในด้าน ความเป็นจริง ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1 11 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดนักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ ให้แยกอยู่ในแต่ละกลุ่มอยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการประสานงานภายใน กลุ่มที่ต้องอาศัยผู้ร่วมงานที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีตามองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (นิพนธ์ จิตภักดี 2528 4) ส่วนในด้านความเป็นจริงนั้นครูผู้สอนมีการปฏิบัติ ปานกลาง อาจเป็นเพราะครู ผู้สอนเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถประสานงานในกลุ่มได้ดีอยู่แล้ว

1 12 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดให้นักเรียนที่มีความรับผิดชอบ ในการทำงานดี ให้แยกอยู่ในแต่ละกลุ่ม อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอน มีความเข้าใจในเรื่อง หลักของพลังกลุ่ม หรือพลวัตของกลุ่มว่าจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญคือ สมาชิกต้อง มีความรับผิดชอบ ต่อกิจกรรมในกลุ่ม (คมเพชร ฉัตรศุภกุล 2530 27-28) ส่วนในด้านความเป็นจริง ปรากฏว่าครูผู้ สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่านักเรียนบางคนที่มี

ความรับผิดชอบจะเบี่ยงต่อการรับภาระจากเพื่อนในกลุ่ม และควรฝึกให้นักเรียนทุกคนมีความรับผิดชอบ

1.13 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยจัดให้นักเรียนที่ไม่สนใจทำงาน ให้แยกอยู่ในแต่ละกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าครูผู้สอนต้องการใช้กระบวนการกลุ่มเข้ามาแก้ปัญหาตัวบุคคล โดยพยายามให้นักเรียน ปรับตัวเข้าหากัน ใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อให้ทุกคนเข้าใจกันดี ตามลักษณะของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ (เมืองทอง เขมมณี 2522 151-154) และในด้านความเป็นจริงนั้นครูผู้สอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยยึดทรัพยากรในการเรียนเป็นหลักในภาพรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลางแสดงว่าครูผู้สอนเห็นความสำคัญของวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ โรงฝึกงาน และสื่อการสอนว่ามีผลต่อการแบ่งกลุ่มผู้เรียนพอสมควร อาจเป็นเพราะครูผู้สอนต้องให้นักเรียน ได้ศึกษาทรัพยากรในการเรียนเหล่านั้นอย่างทั่วถึงด้วย ซึ่งในแง่ของการปฏิบัติของครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันและเพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นจึงขออภิปรายผลในด้านนี้เป็นรายข้อต่อไปนี้

2.1 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 7-15 คน อยู่ในระดับ ปานกลาง แสดงว่าครูผู้สอนมีการจัดกลุ่มขนาด 7-15 คน เป็นบางครั้งซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มขนาดกลาง ตามหลักการสอนแบบกลุ่มย่อย (ชาญชัย ศรีไสยเพชร 2532 121) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในทางปฏิบัติ ทรัพยากรในการเรียนบางโรงเรียนมีจำกัด ส่วนในด้านความเป็นจริง พบว่าความคิดเห็นของครูผู้สอนอยู่ในระดับน้อย โดยครูผู้สอนได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่าผู้เรียนมักจะเกี่ยงกันปฏิบัติงาน และครูดูแลได้ไม่ทั่วถึง

2.2 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อปฏิบัติงานกลุ่มละ 16 คนขึ้นไปอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าครูผู้สอนไม่ให้ความสำคัญกับการแบ่งกลุ่มขนาดใหญ่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริง คือครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

2.3 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยการกำหนดจำนวนสมาชิก แล้วให้นักเรียนจัดกลุ่มกันเองโดยอิสระ อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเลือกผู้ร่วมงานกันเองโดยไม่มีการแบ่งแยกคุณลักษณะใดๆ เพียงแต่กำหนดจำนวนสมาชิกว่าควรจะมีกลุ่มละเท่าใด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนต้องคำนึงถึงจำนวนของวัสดุ อุปกรณ์ที่มี ซึ่งชาญชัย ศรีไสยเพชร (2532 123) ได้กล่าวในเรื่องนี้ว่าการแบ่งกลุ่มจะมีขนาดและจำนวนมากน้อยเพียงใด สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาคือ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ และในด้านความเป็นจริง พบว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

24 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยการจัดกลุ่มตามบัญชีรายชื่ออยู่ในระดับน้อย แสดงว่าครูผู้สอนเห็นด้วยค่อนข้างน้อย เกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มโดยไม่มีหลักการหรือแบ่งกลุ่มโดยใช้การสุ่ม ซึ่งครูผู้สอนให้ความเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่าการแบ่งกลุ่มในลักษณะนี้จะทำให้นักเรียนไม่กระตือรือร้น และเป็นการบังคับนักเรียน แต่ในด้านความเป็นจริงแล้วครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีข้อจำกัดทางด้านการจัดวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

25 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยพิจารณาขนาดของกลุ่มจากจำนวนของวัสดุฝึกงาน อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญกับจำนวนวัสดุฝึกในการสอนแบบกลุ่มย่อย ซึ่ง ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2532 : 123) กล่าวว่า การกำหนดขนาดของกลุ่ม จะมีจำนวนผู้เรียนมากน้อยเพียงใดนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องพิจารณาคือ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ส่วนในด้านความเป็นจริงปรากฏว่า ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน

26 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่ม โดยกำหนดขนาดให้ใหญ่ขึ้นเมื่อวัสดุที่ใช้ปฏิบัติงานมีราคาสูงอยู่ในระดับ ปานกลาง แสดงว่าครูผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญกับราคาวัสดุเท่าใดนักทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัสดุฝึกงานส่วนใหญ่ในวิชาช่างพื้นฐาน เป็นวัสดุที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ และในด้านความเป็นจริง ครูผู้สอนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

27 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยพิจารณาขนาดของกลุ่มจากจำนวนเครื่องมือที่ใช้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญในการฝึกทักษะการใช้เครื่องมือเป็นอย่างมาก โดยสอดคล้องกับ เปื้อง กิจรัตน์ (2532 : 60) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนการสอนวิชาช่างพื้นฐาน ต้องมุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ วิเคราะห์ วางแผน และทำงานเป็นส่วนในด้านความเป็นจริงปรากฏว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

28 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยพิจารณาขนาดของกลุ่ม จากจำนวนเครื่องจักร อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญในการฝึกทักษะในการใช้เครื่องจักรเป็นอย่างมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาช่างพื้นฐานซึ่งต้องการเพียงให้นักเรียนปฏิบัติในเรื่องการใช้ การเก็บ การบำรุงรักษาเครื่องมือ และอุปกรณ์เท่านั้น (กรมวิชาการ 2535 : 80-87) และในด้านความเป็นจริง ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

29 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยพิจารณา ขนาดหรือจำนวนของกลุ่มจากพื้นที่ หรือขนาดของโรงฝึกงานอยู่ในระดับมาก แสดงว่าพื้นที่ในการปฏิบัติงานมีผลต่อขนาดของกลุ่มที่ครูผู้สอนกำหนดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนต้องการที่จะควบคุมดูแลการปฏิบัติงานได้ทั่วถึง และเพื่อที่นักเรียนจะปฏิบัติงานได้โดยสะดวก ส่วนในด้านความเป็นจริง ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2 10 ความคาดหวังของครูผู้สอน ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยพิจารณาขนาดหรือจำนวนของกลุ่มจากลักษณะโรงฝึกงานอยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนให้ความสำคัญกับลักษณะของโรงฝึกงานต่อการกำหนดจำนวนสมาชิกในกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในแต่ละโรงเรียนมีโรงฝึกงานที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ส่วนในด้านความเป็นจริง พบว่าครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่าใช้อาคารเรียนเป็นโรงฝึกงาน

2 11 ความคาดหวังของครูผู้สอนในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน โดยพิจารณาขนาดหรือจำนวนกลุ่มจากสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก แสดงว่าครูผู้สอนมองเห็นความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนต้องมีย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม ซึ่งวิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2535 : 87) ได้กล่าวถึงสื่อ ในรูปแบบการสอนการทำงานเป็นกลุ่มว่าแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ สื่อสำหรับเราให้เห็นประเด็นปัญหา และสื่อสำหรับค้นคว้าซึ่งต้องมีย่างทั่วถึง ส่วนในด้านความเป็นจริงนั้น ครูผู้สอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยครูผู้สอนให้เหตุผลเพิ่มเติมในแบบสอบถามว่านักเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้สื่อมากนัก

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1 1 ในการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่มวิชาช่างพื้นฐาน ครูผู้สอนควรจัดกลุ่มขนาด 4-6 คน โดยให้นักเรียนที่มีคุณลักษณะผู้นำที่ดี เป็นหัวหน้ากลุ่ม และจัดกลุ่มให้มีทั้งนักเรียนชาย-หญิงละกัน ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่มีด้วย

1 2 ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการสอนโดยวิธีแบ่งกลุ่ม และการสอนแบบนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (child center) เช่น การสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (group dynamics) การสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning) การสอนแบบกลุ่มย่อย (small group teaching)

2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การวิจัย

2 1 ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเพื่อหารูปแบบการแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่เหมาะสมกับรายวิชาช่างพื้นฐาน

2 2 ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้ในรายวิชาหรือกลุ่มประชากรอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา กรุงเทพฯ . ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523
- คมเพชร นัตรศุกกุล กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน กรุงเทพฯ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530
- จารุวรรณ เพ็ญสุข การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ด้วยวิธีการสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยวิธีใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครู ปรียัญญาพันธ์ กศ ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- จิตรา ศาสนัส "การส่งเสริมพฤติกรรมองค์กรในสถานศึกษา," วิจัยสนเทศ 15 (169) 21 , ตุลาคม 2537
- จิราภรณ์ ศิริทวี "การเรียนการสอนคณิตศาสตร์แบบกลุ่ม," ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 85-92 มิถุนายน, 2534
- ฉลอง ภิมรัตน์ กระบวนการกลุ่ม คู่มือประกอบการเรียนวิชา 325 หลักสูตรสภาการศึกษา พุทธศักราช 2519 กรุงเทพฯ ม ปท. , 2521
- ฉันทนา ภาคบงกช การสอนสังคมศึกษาแบบหน่วย "วันสำคัญของชาติ" ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ คม กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517
อัดสำเนา
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา กรุงเทพฯ วรุณการพิมพ์, 2532
- ชูศรี สนิทประชากร "การเรียนรู้โดยการร่วมมือ," จันทร์เกษมสาร 2(4) 48-49 , กรกฎาคม-ธันวาคม 2534.
- ดวงเดือน เทศวานิช หลักการสอนทั่วไป กรุงเทพฯ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร , 2534
- ถวิล ชาราโกชน์ จิตวิทยาสังคม กรุงเทพฯ . โอเดียนสโตร์, 2526
- ทองเรียน อมรัชกุล กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน พิษณุโลก . คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก , 2520
- ทิตนา แชมมณี กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและ แนวปฏิบัติ เล่ม 1 กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522

ทศนา แคมมณี และคนอื่นๆ “การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา,” การวิจัยการศึกษา 17 (3) 82-98 , กรกฎาคม - กันยายน 2530

นิพนธ์ จิตภักดี “การพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ,” สารพัฒนาหลักสูตร 43 3-7 ; ตุลาคม 2528

บุญเชิด รัตนานันท์ พื้นฐานการศึกษา กรุงเทพฯ บางกอกการพิมพ์, 2523

บุษบงค์ รักเรียน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอน
ตามคู่มือครู ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533 อัดสำเนา

ประภากร โล่ห์ทองคำ การสอนกลุ่มสัมพันธ์ในโรงเรียน นครราชสีมา ม.ป.ท., 2522

เป็รื่อง กิจรัตน์ บทความทางวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา หลักการและแนวปฏิบัติ กรุงเทพฯ .
วิทยาลัยครูพระนคร, 2532

พนม ลิมเจริญ กลุ่มสัมพันธ์ กรุงเทพฯ วิษตภัณฑ์การพิมพ์, 2521

พรรณพิศ วาณิชยการ “การทำงานแบบกลุ่ม,” วารสารสารานุกรม 1(1) 135-137 , กรกฎาคม -
กันยายน 2528

พรรณรัตน์ เ่งารธรรมสาร “การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน,” สารพัฒนาหลักสูตร 95 35-37
, กุมภาพันธ์ 2533

ไพโรจน์ ติรณธนากุล การสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม วิธีสอนวิชาทฤษฎี กรุงเทพฯ ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพฯ, 2521

เมืองทอง แคมมณี “คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ,” ใน กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและ
แนวทางปฏิบัติ เล่ม 1 หน้า 151-154 กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2522

รตินันท์ ไมตรีจิต การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตาม คู่มือครู
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2537
อัดสำเนา

ละออ การุญะวณิช และคนอื่นๆ วิธีสอนทั่วไป กรุงเทพฯ โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม มปป

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา กรุงเทพฯ ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536

วันชัย คงเพชร. แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาช่างพื้นฐาน กรุงเทพฯ . หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2536 อัดสำเนา

วิชาการ, กรม เอกสารแนะนำหลักสูตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ ศาสนา, 2534

_____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช การสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรุงเทพฯ โอเดียนสโตร์, 2535.

วีณา วัชรมะวิชัย กลวิธีการเรียนและการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา เชียงใหม่ งานส่งเสริมการวิจัยและตำรา กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ , 2535

สงวน สิทธิเลิศอรุณ, จำรัส ตัวสุวรรณ และจิตติพงษ์ ธรรมานุสรณ์ จิตวิทยาสังคม กรุงเทพฯ ชัยศิริการพิมพ์, 2522

สงวนศรี วิรัชชัย จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา กรุงเทพฯ บริษัท ศึกษาพร, 2527.

สมยศ นาวิการ การบริหารตามสถานการณ์ กรุงเทพฯ บรรณกิจ, 2523

สามารถ สุขาวงษ์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนแบบโครงการโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ปรินญาณิพนธ์ กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2537 อัดสำเนา.

สุพัตรา สุภาพ สังคมวิทยา กรุงเทพฯ ไทยวัฒนาพานิช, 2525

สุรพงษ์ ด้านลักษณะโยธิน การเปรียบเทียบผลการเรียนศิลปศึกษา และทัศนคติต่อการปั้นรูปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีสอนตามคู่มือครู ปรินญาณิพนธ์ กศ ม กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535
อัดสำเนา

สุรศักดิ์ หลาบลมาลา “การเรียนการสอนแบบร่วมมือ,” วิทยาจารย์ 86 (2) 4 , กุมภาพันธ์, 2531

สุวิมล เขี้ยวแก้ว “การเรียนรู้อยู่โดยฝึกความรับผิดชอบร่วมกัน,” วารสารวิทยบริการ 6(2) , 1-6 , พฤษภาคม-สิงหาคม. 2538

สมบูรณ์ สงวนญาติ เทคโนโลยีการเรียนการสอน กรุงเทพฯ โรงพิมพ์การศาสนา, 2534

โสภณ ปภาพจน์ การพัฒนาองค์การ กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2521.

โสภณา ดาแก้ว “การบริหารการจัดการพัฒนาบุคลากรเพื่อการเรียนการสอนวิชาชีพ,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ 27(2) 36-44 , ธันวาคม 2535 - มกราคม 2536

หุทัย อติชาติพงศ์ กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน กรุงเทพฯ ภาควิชาแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา, 2526

- อารี พันธุ์ณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ บริษัทเลิฟแอนด์ลิฟเพรส, 2534
- อนุสรณ์ สุชาตานนท์ การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ. ปรินญานิพนธ์ กศ ม
กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา
- Best, John W Research in Education. New Jersey Prentice - Hall, Inc , 1977
- Butler, Renee “Cooperative Learning and computer simulation Examining effects on the problem-
solving abilities of sixth-grade student,” Dissertation Abstracts International 1 10-13,
1991
- Button, Leslie Developmental Group Work With Adolescent. London University of London,
Ltd, 1974
- Broom Leonard and Phillip Selznick Sociology New York Harper and Row Publishes, Inc ,
1968
- Bliss, Traci “Small Group Work in High School Social Studies Promise and Practice (Cooperative
Learning, Committee, Citizenship),” Dissertation Abstracts International 1 21-24; 1986
- Cohen, Bruce J Introduction to Sociology New York McGraw-Hill, Inc , 1979
- Davis, Keith Human Relation and work New York McGraw-Hill Company, 1962
- Delgado, Maria Teresa “The Effects of a Cooperative Learning Strategy on the Academic Behaviour
of Mexican-American children,” Dissertation Abstracts International 1 6-8, 1987
- Evan, K M “Sociometry in school - II application,” Educational Research 2 124; February 1964
- Furtwengler, Carol B “How to Observe Cooperative Learning Classroom,” Educational Leadership,
59-62, April 1992.
- Gulley, Halbert E Discussion, Conference and Group Process New York Holt, Rinehart and
Winston, Inc., 1963
- Harris, O Jeff Managing People at Work. New York A Wiley Hamilton Publication, John Wiley
and Sons, Inc , 1976
- Jhonson, D.W and R.T. Jhonson Cooperation and Competition . Theory and Research Edina,
Minn Interaction Book Company, 1989
- Loeser, L H “Some Aspects of Group Dynamics,” International Journal Group Psychotherapy. 1
5-9, 1975

- Mawil, G and D R Schmitt "Cooperation in a three Persons Prisoners Dilemma," The Journal of Personality & Social Psychology 1 9-12, 1972
- Morgan, Bobbette M "Cooperative Learning Teacher use, Classroom Life, Social Intergation, and Student Achievement," Dissertation Abstracts International. 1 32-35, 1987
- Native, Amalya "The Effects of Cooperative Learning Instructional Strategies on Academic Achievement Amont Sixth-Grade Social Studies Students (Group,Teams) ," Dissertation Abstracts International 1 15-18, 1986
- Popenoe, David Sociology New Jersey Prentice-Hall, Inc , 1971
- Slavin, Rovert E. Cooperative Learning Theory, Research, and Practice New Jersey Prentice - Hall Inc , 1990
- Stoner, James A F Management London Prentice Hall International London, 1987
- Walter, Slocum L Agricultural Sociology A Study of Sociological Aspects of American Farm Life New York Harper and Brothors Publisher, 1962
- Webb, Noreen Marie "Learning in Individual and small Group Setting," Dissertation Abstract 2 7248-A, June, 1978
- Yong, Caralyn "Team Learning," The Arithmetics Teacher 19 (8) 630-634 , December, 1972

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 1007/ 3474

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 กันยายน 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอาพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง 013) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา-ในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิ์จินดา

ประธาน

อ.เจษฎา หิรัญกาญจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้อาจารย์ในหมวดวิชาอุตสาหกรรม ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนกันยายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 3484

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 กันยายน 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมด่านขุนทด

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง 013) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.เจษฎา หิรัญกาญจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้อาจารย์ในหมวดวิชาอุตสาหกรรม ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนกันยายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดเห็นแก่่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ ๖๔๕

107

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กันยายน 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวงาม

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง 013) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.เจษฎา หิรัญกาญจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตาครขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้อาจารย์ในหมวดวิชาอุตสาหกรรม ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนกันยายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 2๕๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กันยายน 2539

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปากเกร็ด

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอภาพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง 013) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.เจษฎา หิรัญกาญจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้อาจารย์ในหมวดวิชาอุตสาหกรรม ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนกันยายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 3486

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 กันยายน 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งวัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอาพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง 013) ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.เจษฎา หิรัญกาญจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯ ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้อาจารย์ในหมวดวิชาอุตสาหกรรม ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนกันยายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯ แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริฎา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

บันทึกข้อความ

110

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว ประสานมิตร โทร. 268
ที่ ทบ 1007/ 366 วันที่ 9 สิงหาคม 2539
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน)

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง.013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.เจษฎา ธีรฤทธาณจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิตาครขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ อ.สุดา เทียบจตุรัส เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1007/ ๕๖๖๔

111

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอําพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง.013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.เจษฎา ธีรฤทธาณจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ อ.วีระ กุหลาบ และ ผศ.โกลล รักษ์วงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมสามัญศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายอาพล สมบุญ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง.013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

อ.เพ็ญสิทธิ์ โพธิจินดา

ประธาน

อ.เจษฎา หิรัญกาญจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตออกใบรับรองเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา วิทยากรผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน (ง.013) ตอบแบบ
สอบถาม : ในระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ท ศธ 0806/ 24752

กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

26 สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน

ด้วย นายอำพล สมบุญ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็น
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคาดหวังและความเป็นจริง เกี่ยวกับหลักการในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน
ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน (ง.013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร" ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์จะขอแจกแบบสอบถามแก่ครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
(ง.013) ของโรงเรียนนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

กรมสามัญศึกษาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน
การสอนวิชาช่างพื้นฐาน (ง.013) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายธรรมบุญ วิจัยจร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมสามัญศึกษา

กองการมัธยมศึกษา

โทร. 2828466

โทรสาร 2824096

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคาดหวังและความเป็นจริงเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชา
ช่างพื้นฐาน (ง 013)

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนวิชาช่างพื้นฐาน
ในด้านความคาดหวังและความเป็นจริง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักการแบ่งกลุ่มผู้เรียนวิชา
ช่างพื้นฐานที่เหมาะสม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับสถานภาพที่เป็นจริงของท่าน

1 วุฒการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

2 ประสบการณ์ในการสอน () ต่ำกว่า 5 ปี
() 5-10 ปี
() มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐาน
ในด้านความคาดหวังและความเป็นจริง

แบบสอบถามฉบับนี้จะกำหนดข้อความซึ่งเป็นแนวคิดหรือวิธีการในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน
ของครูผู้สอนวิชาช่างพื้นฐานขึ้นมา ซึ่งแนวความคิดหรือวิธีการดังกล่าวท่านอาจจะเคยหรือไม่เคยใช้
ในการสอนมาก่อน เพื่อให้ท่านได้พิจารณาว่าแนวคิดหรือวิธีการในการแบ่งกลุ่มที่กำหนดขึ้นนี้มีความ
เหมาะสมมากน้อยเพียงใด (ในด้านความคาดหวัง) และท่านได้ใช้แนวความคิดหรือวิธีการดังกล่าวใน
การสอนมากน้อยเพียงใด (ในด้านความเป็นจริง) รวมทั้งการเสนอแนะปัญหาในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนใน
แต่ละข้อ(ถ้ามี)

คำชี้แจง แนวคิด วิธีการและเหตุผลที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนวิชาช่างพื้นฐานที่กำหนดขึ้นนั้น
ขอให้ท่านผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาใน 3 ด้าน คือ

1 ด้านความคาดหวัง หมายถึง ท่านมีความเห็นว่าหลักในการแบ่งกลุ่มแต่ละข้อมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด โดย ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนความคาดหวังซึ่งมี 5 ระดับคือ

คะแนน 1 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นมีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นมีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติน้อย

คะแนน 3 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นมีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นมีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติมาก

คะแนน 5 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นมีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติมากที่สุด

2 ด้านความเป็นจริง หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติตามหลักในการแบ่งกลุ่มแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนความเป็นจริงซึ่งมี 5 ระดับ คือ

คะแนน 1 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นท่านได้ปฏิบัติน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นท่านได้ปฏิบัติน้อย

คะแนน 3 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นท่านได้ปฏิบัติปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นท่านได้ปฏิบัติมาก

คะแนน 5 หมายถึง หลักในการแบ่งกลุ่มข้อนั้นท่านได้ปฏิบัติมากที่สุด

3 ปัญหาหรือข้อเสนอนะ ในกรณีที่ความคาดหวังของท่านกับ ความเป็นจริงในการสอนโดยการแบ่งกลุ่มที่ปฏิบัติอยู่มีความขัดแย้งกัน ขอให้ท่านเขียนปัญหาลงในช่อง “ปัญหาหรือข้อเสนอนะ” ด้านขวาสุด ของแต่ละข้อ

[illegible]

ข้อ	หลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียน	ความคาดหวัง					ความเป็นจริง					ปัญหา หรือ ข้อเสนอแนะ
		5 เห็นด้วยมากที่สุด	4 เห็นด้วยมาก	3 เห็นด้วยปานกลาง	2 เห็นด้วยน้อย	1 เห็นด้วยน้อยที่สุด	5 ปฏิบัติตามมากที่สุด	4 ปฏิบัติตามมาก	3 ปฏิบัติตามกลาง	2 ปฏิบัติตามน้อย	1 ปฏิบัติตามน้อยที่สุด	
23	การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากลักษณะของโรงฝึกงาน											
24	การกำหนดขนาดหรือจำนวนของกลุ่มควรพิจารณาจากจำนวนสื่อการเรียนการสอน											

ตอนที่3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักในการแบ่งกลุ่มผู้เรียนวิชาช่างพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดเขียนความเห็นของท่านตามหัวข้อต่าง ๆ ต่อไปนี้

1 ท่านคิดว่าการกำหนดขนาดของกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานมีความสำคัญหรือไม่ ? อย่างไร ?

(กรุณาให้เหตุผล)

2 ท่านเห็นด้วยกับการแบ่งกลุ่มโดยยึดคุณลักษณะของผู้เรียนได้แก่ ความสามารถทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาของผู้เรียนเป็นเกณฑ์หรือไม่ ? อย่างไร ? (กรุณาให้เหตุผล)

3 ท่านเห็นด้วยกับการแบ่งกลุ่มโดยยึดทรัพยากรในการเรียน ได้แก่ วัสดุฝึกงาน เครื่องมือ เครื่องจักร โรงฝึกงาน และสื่อการเรียนการสอน เป็นเกณฑ์หรือไม่ ? อย่างไร ? (กรุณาให้เหตุผล)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายอำพล สมบุญ
เกิดวันที่	28 พฤษภาคม 2505
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1083 ถนนมิตรไมตรี แขวงดินแดง เขตห้วยขวาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10400
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ ศ 2518	ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2521	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2524	ปวช. (ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น) วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2526	ปวส. (ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น) วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2528	คบ (อุตสาหกรรมศิลป์) วิทยาลัยครูพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ ศ 2540	กศ.ม (อุตสาหกรรมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร